

308436

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ ఆగస్టునెల 11 వ తేది శనివారము } No. 110
నంపుటము. ౪. } పింగళనామ సంవత్సర శ్రావణమాస బహుళ నవమి. } సంచిక ౧౧౦

The Glory of Man is his
STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL.
SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparaemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) Patented all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested of freedescriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the—

ECTREUSS (A. P. DEPTT.) SOLE AGENCY FOR THE BATALA, EAST.

వికభాషావిషయ ప్రశంస

ఇది తెలుగులకంటే అపూర్వము విచిత్రము.
తల 0—4—0 పోటీకి అర్హము.

ఆంధ్ర సర్వకళాకాల-విద్యా స్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
గ్రామపరిషత్. తల 0—4—0 పోటీకి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర ప్రతికాకార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

కావలయును.

838

ప్రస్తుతము వాడుకకు తెలిసినది, 12 మె॥ 40 బి హార్న్స్ పకరు గల మంచి తెకండు హార్న్స్ అయిలు ఇంజనులు కావలయును. అవి యెవరిచే చేయబడినవి, ఎన్ని హార్న్స్ పకరు గలిగినవి, వాని కియ్యతు మొదలగు విషయములలో R. D. C. O "ఆంధ్రప్రతిక" ను వ్రాసిన చిరునామాకు తెలుపరలెను.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయోస్కోపులు, పిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుకోపాలు - బొమ్మలకార్డులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెడి కమిషనరీలుగా కాకలేవా?
విశేషార్హులు అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము. (592)

CLAIRVOYANT ASTROLOGY
NO HOROSCOPE REQUIRED

WHY NOT CONSULT YOUR FUTURE?

APPLY TO:
AMERICAN MYSTIC STUDIO
SOWCARPET, MADRAS.

సీ భవిష్యత్తును గూర్చి

జాతన మనసరము లేదు

సీ వృత్తి, వ్యాపారము, ఉద్యోగము, స్నేహితుల త్రేతులు, ప్రయాణములు, కుటుంబములు, కిచ్చేదివలయులు, కష్టపరమయములు మున్నగు వాటిని గూర్చి సీవు స్వయముగాగో, ఉత్తరము ద్వారా గాని సంప్రదించవచ్చును.

ఉత్తరముల ద్వారా తెలిసికొనగోరునపుడు తెలుపకలసిన విషయములు: పూర్వదైన పేరు, ప్రస్తుతకాలము, తల పెండ్లికాలము, కండ్లయొక్కరంగు, ప్రశ్నించినవిషయము, ప్రాయశుభమునకు సరియైన కాలము.

ధరలు

ఏమూడు ప్రశ్నలకయినను	రు. 5-0-0
జన్మదినము, కర్మము వెల	" 5-0-0
సంవత్సరఫలము	" 10-0-0
జీవితములోని ముఖ్యవిషయములు	" 15-0-0
జీవితకాలఫలము	" 25-0-0
" తేదీలు మున్నగు విషయాలతో "	" 50-0-0

చిరునామా:— అమెరికన్ మిస్టిక్ స్టూడియో, సావుకారుపేట, మదరాసు.

845

Special Large Type Edition
CELEBRATED NOVEL. IN BIG TYPES
MARY PIERCE
Or The Memoirs of a Maid Servant.
By G. W. M. REYNOLDS in 8 Volumes
Rs. 5 Single Volume As. 12, printed in glazed paper, and contains more than 1,500 pages. This novel is one of the Masterpieces of Reynolds, full of gripping and Thrilling interest throughout. Only a limited number of Copies are printed owing scarcity of paper.

The virgin's kiss or the bronze Statue.
By G. W. M. REYNOLDS in 4 Volumes, Rs. 2 Single Volume As. 12. This novel is unrivalled in fluency plot and description of nature, art and love and characters, and is one of the excellent productions of Reynolds. Only a limited number of Copies are printed owing to scarcity of paper. Apply sharp:—

Superior Watch Co.,
POST BOX No. 167,
5 6 (A.) MADRAS E.

ఇంగ్లీషు

మోటరు యంత్రవిద్యకాల

3-24 పాటర్నరొడ్డు, మాంబురొడ్డు.

ఆంగ్లముచే ఆంగ్లములకు ప్రత్యేక కర్తవ్యములు కలుగ చేయబడును. 820

వైవారికి దరఖాస్తు చేసికొనవలయును.

బహుమతి! 5 రూ॥ వెలగల వాచ్ బహుమతి!!

ఈచిత్రపుటలోని సీరా అద్వైతనామ ఆస్తియాదేశపు 14 క్యారెట్ల గోల్డు ప్లేటెడ్ నియ్యుల ఫాక్టరీచేనా, ఒక సిగారుట్టి, 1 నియ్యు, 1 క్లిప్పర్తో వెల రు. 2-15-0. ఈవేనాను కొనుగోలుకు వైవారికి గడియారము ఒకటి బహుమతిగా యివ్వబడును. మదరాసు మెయిల్ గారడీ కలిపి, వైవారికి రోడ్డు, మదరాసు.

Wanted Agents ALL OVER INDIA.
Encourage Swadeshi Industries BY Buying Swadeshi Goods
ANDHRA KNITTING FACTORY,
220, China Bazaar Street, Madras

Socks and Stockings in different colours and sizes can be had at moderate rates.
Trial orders Solicited.

ఇవి ప్రతి పుస్తక పాపులోను దొరకును.
ఉ. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి బి. ఎ., రుబిహోమ్, కాకినాడ

ఇంగ్లాండులో నూతనముగా కనుగొనబడిన అమూల్య ద్రవ్యము

వైద్యుతము (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలన రోగములు కుదుర్చబడును.

విద్యుత్తునకు చేతగాని దేది? విద్యుత్తు కుంటివారిని నడిపించును. గ్రుడ్డివారిని చూపించును. చెవిటివారిని విన నిచ్చును. పందొమ్మిదవ శతాబ్దమున డుర్బలమని తలంపబడిన ఎన్నియో వేల పనులను చేయును.

అన్ని రోగములకు వైద్యుత మేమందు.

అదృతమయిన వైద్యుతో పకరణము. సహాయమున

శ్రీ పురుషాచల వాడుక సౌలభ్యమునకయి ఉంగరముమాదిరిగా తయారు చేయబడి యున్నది. దీనిపేరు:—

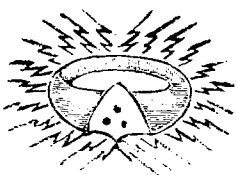
గాల్వనిక్ రింగు

ఈనాగరక ప్రపంచమున 250000 ఉంగ్రములు వాడుకలోనున్నది.

1. అదృతముగా వైద్యుతో పకరణమునుండి చల్లగా విద్యుత్తు బయలుదేరి శరీరమున దంతటను వ్యాపించి రోగ సంబంధముగ పురుగులను చంపును.

2. ఇయ్యది రాగి, తుత్తునాగము మున్నగు అనేక హాములు కూడి యున్నవి. ప్రపంచ ప్రసిద్ధిపడసిన ప్రొఫెసరు గాల్వని గారి పద్ధతి ప్రకారము తయారు చేయబడిన ఎలక్ట్రిక్ బేటరీ ఈ యుంగ్రముపై అమర్చబడి యున్నది.

ఎడమచేతి ఏ వ్రేల్ కైనను పెట్టుకొనవచ్చును.

15 దినములు ఉచితముగ ధరించి మాదిరి చూడవచ్చును.

3. లండను గాల్వనిక్ రింగు కంపెనీవారు తమ ఉంగరమునందలి అదృతముగ వస్తు విశేషములను ప్రపంచమంతటను విశాలమై విస్తరించిన క్రిమియా యైన విక్టోరియా రాణిగారును నార్వే రాణి మ్యాడ్ గారును, డ్యూక్ ఆఫ్ హమ్బుర్గ్ గారును, లార్డు డిస్బిగారులు, లార్డు రాత్ డోనల్ గారును, మున్నగు పెద్దలు పరీక్షించి కనుగొనిరిని చెప్పుచున్నారు.

4. రూ 400 ల బహుమానము. ఎవరైనను శాస్త్ర వాదమున ఈ యుంగరమున ప్రకటనలో చెప్పబడియున్న గుణములు లేవని చెప్పి ఋజువు చేయగల వారలకు రూ 400 లు బహుమానము ఇవ్వబడును.

5. డాక్టరు గ్రీఫిత్ ను పి హెచ్.డి. ప్రసిద్ధిపడసిన వైద్యుత వైద్యశిఖామణి. పొరిను బల్లిను, మిల్కలోని రాసాయనిక సంఘములలో సభ్యుడును, బ్రిక్స్ ను రాసాయనిక పాఠశాల ప్రధానాధ్యక్షులు ఇట్లు వ్రాసిరి. ఈ రసశాలలలో మీ యుంగరమును పరీక్షించిరి. అయ్యది నూతనపథమున కనుగొనబడినది. అందలి వస్తు సముదాయము తృప్తిని గలిగించినది. ఇది దేనికొరకు ఏర్పరచబడినదో అందుకు తగిన ట్లున్నది. చేతివ్రేళ్లయందు గలుగు సహజముగ తేమవలన ఉంగరమునందలి ధాతువర్గమునుండి గభీరముగ వైద్యుత ప్రవాహము బయలుదేరి నరములకు, రక్తమునకు జరుకు పుట్టించును. కాళ్లనొప్పులు, వాతనొప్పులు, నాడినొప్పులు, మన్నెజ్వరములు, ఇతర జ్వరములు, అతిమూత్రము, అతిసారము, ఆగ్నిమాంద్యము, అజీర్తి, పుల్లిబారుట, జ్వరబిళ్ల, కార్మ్యబాధ, బరిబీజము, మలలు, ఉబ్బసము, ఊపిరితిత్తులకు సంబంధించిన ఇతర రోగములు మొదలగు నానావ్యాధులు నిర్మూలములయి పోవును. (లండను గాల్వనిక్ రింగు కంపెనీవారి రిపోర్టునుండి వ్రాయబడినది.)

అదృతమును గొలుపు నిమిషనివారణమునకు పరీక్షలు

(1) ఏ విధమున జ్వరముచే నైనను బాధపడు రోగి ఈ యుంగరమును ధరించినచో వెంటనే ఇందునుండి విద్యుత్తు శేహములో వ్యాపించి జ్వర సంబంధపు పురుగులను నశింపజేయును. అందుచే ప్రకోపితమయిన ఉడుకు క్రమక్రమముగ తగ్గును.

(2) అల్పవయస్కుల యిబ్బందులపడు రోగులు వెంటనే నివారణ గాంతురు. వైద్యుతప్రవాహమున

నొప్పులు తక్షణమే నశించగలవు.

(3) కీళ్లనొప్పులు, వాతనొప్పులచే బాధపడు రోగులు ఈ యుంగరమును ధరించిన వెంటనే నొప్పులు పోయి సంతోషమును గందురు. నిమిషములలో ఈ రోగమునకు హేతుభూతక మగు యూరిక్ ఏసిడ్ నశించును.

(4) ఆత్మగృభేది, అజీర్తి, మలబద్ధము, శీలభేది,

పులిచివారు మున్నగు వాధల రోగులు నిమిషములలో పోయిన పొందెదరు. ఇందలి విద్యుత్తు ఆరగనిపదార్థమును వెంటనే హరింపజేసి రోగికి సుఖము నిచ్చును. ఇయ్యది మంచి బలమును, ధాతువృద్ధిని కలుగజేయును.

(5) కొన్ని గంటలకాలము దీనిని ఎడతెగక ఉపయోగించిన అందవృద్ధి మొలలు (పనిత్రము) నశించి పోవును.

ముఖ్యోపయోగములు

(1) ఈ యుంగరము దేహమునకు తాకియున్నంతకాలము రోగములు రాకుండు కాపాడును. రోగములను కలిగించు పురుగులను నశింపజేయును. కావున కలరా, ప్లేగు, మన్నెజ్వరము, స్ఫోటకము మున్నగు అంటువ్యాధులు దగ్గర రాలేవు.

15 దినములు ఉచితముగ ఉపయోగించి చూడవచ్చును.

ఈ యుంగరము 10 రోజులు ధరించిన పయి ఏమి యుపయోగము కనుపించని పక్షమున ప్రారంభించిన 15 రోజులలోపల గాని లేక ఈ యుంగరము చేరిన 25 రోజులలోపల గాని మాకు తెలియచేసి, వారి వైకము వారికి బంపి మా యుంగరమును మేము వాపను తీసికొనుము. పోస్టు ఖర్చులు సహా మేమే భరింతుము.

వెల

1 ఉంగరము రు 1-4-0; 3 ఉంగరములు రు 2-8-0; 6 ఉంగరములు రు 3-12-0.

12 ఉంగరములు రు 5-8-0; 24 ఉంగరములు రు 9-2-0; 36 ఉంగరములు రు 12-0-0.

రోక్కుమునకు విక్రయము వి. పి. పి. పంపబడును. ఇండియా, బర్మా, సింగోనులకు పోస్టుఖర్చులు మేమే భరింతుము.

ఇతరదేశములకు పోస్టు వ్యయములు కొనువారు భరింపవలెను. ముందుగా ఆద్యక్షు బంపవలెను. అన్ని కొలతలలో ఉంగరములు కలవు.

స్త్రాకు కొద్దిగా నుండుటచే ఆశాభంగము గాకుండుటకు వెంటనే వ్రాసికొనుట మంచిది.

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషున వ్రాయవలెను. పేరు, గ్రామం, పోస్టాఫీసు జిల్లా మొదలయినవి జిలుగులేక విశదముగా వ్రాయవలయును.

P. DATTA & Co., Dept. 68
Bagh Bazaar, Calcutta.

వి. దత్తా అండు కో,
డిపార్టు. 68, బాగ్ బజారు, కలకత్తా.

నరసాపురం వార్తలు.

(స్వకీయ విశేషణయొద్దనుండి)

నరసాపురం ఆగస్టు 7.— మాట గురికొల్పినదిగా
ఓ. పి. రావు పి. సి. యన్ బాక్ అట్లాగారు 2 మాసముల
క్రమము చార్జీపుచ్చుకొన్నారు. వీరు చార్జీపుచ్చుకున్న 20
రోజులకు పిల్లలను తీసికొని వచ్చినాడు. వీరివెద్దరుమీద
విచారణమువల్ల నేరంజాలు బాధపడి స్వర్గస్థురాలయి
నది. ఈ ఆనందంలో వీరికి బంధువుల పాడుకొన్నారని గలు
కలెక్కగా ఒకటి అయినది. వీరు నిన్నటిరోజున భీమవరం
డిప్యూటీ కలెక్టరుగారికి చార్జీయిచ్చి వెళ్లిపోయిరి. వీరిచ్చట
నున్న కాలములో, చాలమందివారిని, బహుసమర్థులని పేరు
పడసిరి.

మాతాల్లాకా తహసీల్దారు రాళ్ళపల్లి సూర్యప్రకా
శరావుగారిని, భీమవరం తాలూకాకు బదిలీచేసిరి. వీరిస్థాన
మున గన్నవరం తహసీల్దారు కృష్ణస్వామినాయుడు గారు
వచ్చి చార్జీపుచ్చుకొనిరి.

మాడివిజను ప్రస్తుతము తాడికొండ సీతారామయ్య
పంతులుగారిని డివిజన్లో ఆఫీసరుగా నియమించిరికాని, మాజీ
ల్లాకా కలెక్టరుగారు వీరికి మేజిస్ట్రేటు అధికారముల నింకిన పంప
లేదని తెలియచెప్పిరి. అది యిచ్చట ఆలస్యమయ్యెదలె, ప్రజలకు చాల
ఇబ్బంది కలుగును అనుచు, వచ్చు ఆఫీస
ర్లకు, వెంటనే మేజిస్ట్రేటు అధికారములకు చార్జీపుచ్చు
కొన్న రోజుననే ఈయనలెను.

ఈ సంవత్సరము వడ్డములు త్వరితముగా ప్రారంభించి
నందున ఈడవులు తొందరగా ముగిసెను. డి. పి. డల్లియ
వారికి రయతులు విశేషశ్రమ ఇయ్యలేదు. డి. పి. డల్లియ
వారు, తూర్పు, ఆయకట్టులు మార్పుచేయుటలో నిరీక్షల
చాల కఠినముగా నున్నదని వినుచున్నాము. వీరు ప్రజల మొ
క్షలాలింపచేయెదలె, రయతులు నిరీక్ష విషయమయి చాల
చిక్కడదురు. రయతులు కొరతప్రకారము ఆయకట్టు మార్చి
నయెదలె డి. పి. డల్లియ వారి కేమి నష్టమున్నదో తెలియ
రావచ్చును.

ఒకేకల గోదావరి డెల్టాలో (పడవటి) గయాభూమి
మలను, ఆయకట్టు తేలేకనకు, రయతులకు పట్టుకు ఇయ్యకూడ
దని కృష్ణా డిప్యూటీ కలెక్టరువారు త్వరిత జాతీకేసికట్టు విషయ
న్నాము. ఈ ఆదేశపట్ల సాగుభూమిలకు వర్తించునా లేక
మెరకసాగుకూడ వర్తించునా తెలియలేదు. పల్లపసాగు
ఎన్నడును లాయభూమిని మెరకభూమిలకు పట్టుమీద నియ్య
వచ్చునో లేదో, కలెక్టరుగారు ప్రచురించవలసి యున్నది.
వీరియిద్దరికి మధ్య యీ అడ్డంకు పుట్టెనయెదలె, అట్టి
గ్రామాదులను, తప్పించి, తోటలకు పనికివచ్చు ఇనుకభూమి
లను, మరుగుకాల్వల ఆధారముతో పంపుకట్ట సాగుబడి కా
గల భూమిలను, ఇచ్చి వేయట కు తర్హుచేసెనయెదలె, వీరి
సారలకు చాల నష్టకాము కలుగును. గయాభూమిలు
గల ప్రదేశములు చాలవరకు రయతుమెతులరి లేనయి యు
న్నవి. భూమిలేమిలే, రయతు లాభములను గయాభూమిగా
కొడచుచుండె. అట్లేచోట్ల, నితరగ్రామస్థులకు భూమిలిచ్చిన
యెడల భవములో నితర గ్రామరయతుల కుపకారముగా
నుండును.

దుర్గాల దుండగములు

ఇప్పటికి నాలుగు దినములనుంచి సాయంకాలమున సరి
కి కోటిలింగాలవద్ద కాపురము చేయుచున్న బ్రాహ్మణులందఱు
పై రాష్ట్రపక్షుడు మొదలగుతహసీలు జరుగుచున్నవి. అక్కడ
నున్న కాపురము వల్ల రాలు ఇదియొక విశోదముగ చూచుచు
కున్నారు. ఈ రాష్ట్ర పక్షుడు యేనుని ఒక్కడును కదలిరాదా
యెను. విారు మిక్కిలి ఆకాపులు “దొంగలు” “దొంగలు”
అని శేకలు వేయజ్జానలగు బ్రాహ్మణులు, దొంగలు రాష్ట్ర
రక్షి పారిపోవుచున్నారని తలచి, అటు పరుకత్త, ఇక్కడ
దొడ్డిగుమ్మలందు కన్నములు త్రవ్వబడుచుండెను. ఆయండ
గము చూచి భయపడి ఊరకుండిన ఆమాయకులగు వైశ్యుల
యింటికి వరుసగా మాడు దినములు కన్నము వేసిరి. అదొంగ
తెగలో ఆకన్నము వేసిటో తెలియకున్నది. తరువాత ఆకా
పులు బ్రాహ్మణులను తిట్టుచు, ఈ దుండగము జరుగుచున్న
సమయమున నవ్వుచు, వేళాకోళము చేయుచు, “దొంగలు,”
“దొంగలు” అని శేకలు వేయుచున్నారు. ఈ విషయమై పుర
రక్షక సంఘము వారు పోలీసువారిని పంపి తగిన ఏర్పాటులు
కట్టకొనెను అనుచు దురని నమ్ముచున్నారు. లేనిచో అన్యాయముగా
బ్రాహ్మణేతరులు ఇండ్లు సంసారములను విడిచివారి
పోలసి వచ్చును.—(రాజమండ్రి విశేషం)

ఆంధ్రోద్యమము.

బాధన, ఆగస్టు 8:— (బహుశ్రీ దేవులపల్లి స్వామి
శాస్త్రిగారు గంజాము నుండలములో, ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమము
గూర్చి పలువుర అభిప్రాయమును తెలియగోరి బ్రహ్మపురమున
కు గడచిన 22 తేదీన చేరి యచ్చట పదిదినములుండి, ప్రముఖుల
యభిప్రాయములనుకూలముగ నుండు తెరింగిరి. రాబోవు ఆం
ధ్రమహాసభను గంజాం నుండలముందు జరుపుటకు అచ్చటివా
రనేకులు దృఢమనస్కులయి యందును గూర్చి ఆంధ్రమహాస
భ స్థాయిసంఘమువారికి విజ్ఞాపనను వ్రాతమూలముగ పంపుచు
న్నట్లు తెలియజేయుట కంతయు సంతసించుచున్నాను. తదు
పరి శ్రీశాస్త్రిగారు శత్రువుల ఇచ్చాపురం, సోంపేటగ్రామ
ములందు సంచారము గావించి అచ్చటి ప్రముఖుల అనుకూలా
భిప్రాయములు గనుగొని నిన్నటిదినమీ గ్రామమునకు విచ్చేసిరి.

శ్రీకృష్ణదేవరాయ గంధభాండాగార పక్షమున నేటి
ఉదయము 8 గంటలకు శ్రీశాస్త్రిగారు ఆంధ్రోద్యమముగూర్చి
గంధీశోపన్యాసము చేసిరి.

అందు ఈదిగువ తీర్మానము సభ్యులందరి యంగీకార
మును బడసినది.

నెల్లూరులో జరిగిన ఆంధ్రమహాసభలో కాబడిన ఆం
ధ్రరాష్ట్ర తీర్మానమును ఆమోదించుచు రాబోవు ఆంధ్రమ
హాసభ నిమండలముందు జరుపుట కనుజ్ఞ నొసంగునని ఆంధ్ర
మహాసభ స్థాయిసంఘమువారి నేతక్రమముగ నిసభవారు
ప్రార్థించుచున్నారు, శ్రీశాస్త్రిగారు ఈదినమున నిచ్చట
నుండి యెనవయి పశ్చిమ, పల్నాటిమిడి, నరసపేట, శ్రీకా
కుళం గ్రామములను దర్శించురు. (స్వకీయవిశేషం)

ప్రకటన.

846

1. బందరు రేంజిలో చేరిన 2634 యకరముల
విస్తీర్ణముగల సార్లగొంది రెవెన్యూయొక్క నెం1రు
కూపులోని వంటచెత్తకు నడికీసనుకునే హక్కు
నకు తెండరు కోరడమైనది. సదరు తెండరు సీలు
చేసి పంపవలసినది.

2. ఈ తెండరు 1917 సంవత్సరం ఆగస్టు 15
తేదీలోగా యీదిగువ సంతకము చేసినవారికి చేర
వలెను. కవర్లపై “సార్లగొంది కూపు వంటచెత్త
కుకుగాను తెండరు” అని వ్రాయవలయును.

3. ప్రతి తెండరుతోను ధరావతుక్రింద 100
రూపాయల కిరెస్సిసోటు లేక నోటు పంపవలెను.
లేనియెడల తెండరు అంగీకరించబడదు. మణిఆర్
దు పట్టబడదు. ప్రతి తెండరుతోనున్న తెండరు
దారు మామూలుగా నివసించు తాలూకా లేక
డివిజనుల తహశీలుదారు లేక డిప్యూటీ తహశీలు
దారు సంతకము గల తెండరుదారుయొక్క మో
తుబరి విషయమయి ఒక సర్టిఫికేటు పంపవలసి
నది. అయితే డిప్యూటీ ఫార్మెన్ ఆఫీసరుగారికి యోచిన
యెడల అట్టి సర్టిఫికేటు లేకపోయిన ఏకేసులో నైన
తెండరును పట్టవచ్చును. ఒకరు మరెయొకరి తర
పున తెండరు పంపేయెడల అట్టి వారలన అందు
కుగాను సరియైన పవరు ఆఫ్ అటర్ని పొందితేనే
తప్ప అట్టి తెండరు అంగీకరించబడదు.

4. కారణమేమియు చెప్పకనే పెద్ద తెండరు
ను గాని లేక మరెయే తెండరు నయినాగాని అంగీ
కరించే అధికారము యీ దిగువ సంతకముచేసే
వారికి గలదు. అలా అంగీకరింపబడిన తెండరు
కన్నరువేటరు ఆఫ్ ఫార్మెన్సు వారియొక్క మంజూ
రు పుత్రువులకు లోబడియుండును.

5. ఈ హక్కుకు వాయిదా తెండరు అంగీ
కరించబడిన తేదీ లగాయితు 1918వ సంవత్సరపు
మార్చి 31వ తేదీవరకు ఉండును.

6. అంగీకరింపబడిన తెండర్ల తాలూకు డిపా
జిట్లు వెంటనే వాపసుచేయబడును.

7. తెండరు మంజూరు అర్హుల చేరిన 7 రోజుల
లోగా జయముపొందిన తెండరుదారు తెండరు
మొత్తములో నూటికి 25 చొప్పున అయ్యేసొమ్ము
లో మూడవపేరలో చెప్పబడిన డిపాజిట్ సొమ్ము
పోను మిగతాసొమ్ము చెల్లించి కంట్రాక్టు నిబంధన
లకు లోబడి నడచుకొనుటకు హామిగా పోస్టల్

సేవింగ్సు బ్యాంకిలో రు 500 కు మించని సొమ్ము
డిపాజిట్టు చేయవలయును. మంజూరు అర్హుల చేరిన
14 రోజులలోగా జయము పొందిన తెండరుదారు
అగ్రిమెంటు వ్రాసియివ్వవలెను.

8. ధరావతుక్రింద అగ్రిమెంటు వ్రాసి తనఖర్చు
లతో రిజిస్టరుచేయించి యిస్తే నేగాని తెండరుదారు
పని ప్రారంభించుటకు వీలులేదు.

9. జయముపొందిన తెండరుదారు ధరావతు
కట్టకపోయినను పై 7వ పేరలో నియమింపబడిన
వాయిదాలోగా అగ్రిమెంటు వ్రాసి రిజిస్టరు చేయిం
చి యివ్వకపోయినను సదరు తెండరుదారు జవా
బుదాడిమీద కూపు తిరిగి వేలం వేయబడును.
అప్పుడు తెండరుదారు కట్టిన ధరావతు సొమ్ము
పోగొట్టుకొనుటయేకాక వేలంలో నష్టమునచ్చిన
యెడల సదరు నష్టమునకున్న అట్టి తెండరుదారు
సాక్షాత్తుడగును. ఒకవేళ లాభము వచ్చినయెడల
అట్టి లాభమునకు అతనికి హక్కులేదు. అగ్రిమెం
టు వ్రాసియివ్వబడక పూర్వము తెండరుదారుగాని
అతని వారసులుగాని ఫలసాయము తీసికొని పో
యిన యెడల అట్టివారు ఫార్మెన్సు అక్టుక్రింద నేరము
జరిపించినట్లు యెంచబడుదురు.

10. కవులు మొత్తం నాలుగు వాయిదాలుగా
ఈదిగువ కనుపర్చిన తేదీలలో చెల్లించబడవలెను.

మొదటివాయిదా తెండరు అంగీకరించబడిన
తోడనే 2వ వాయిదా 1917 సం॥ 15 అక్టోబరు
తేదీనిగాని అంతకు లోగాగాని.

3వ వాయిదా 1917 వ సం॥ 15 డిసెంబరు
తేదీనిగాని అంతకు లోగాగాని.

4వ వాయిదా 1918 వ సం॥ 15 ఫిబ్రవరి
తేదీనిగాని అంతకు లోగాగాని.

అగ్రిమెంటు వరతులకున్న, కూపుయొక్క
సరిహద్దులకున్న 1917 వ సంవత్సరము మార్చి
కృష్ణాజిల్లా గెజటు చూడవలయును.

ఇ. బి. రామచంద్రరావు, బి. ఏ.,
డిప్యూటీ ఫార్మెన్సు ఆఫీసరు, కృష్ణా.

బొబ్బిలి కాంపెటిషన్. (844)

శ్రీ భారత అసోసియేషను, గుంటూరు
పై సమాజపువారి ఆధిపత్యము క్రింద ద్వితీ
య పోటీపరీక్షకు 1917 సం॥ 10వ అక్టోబరు 10వ
తేదీ మొదలుకొని బ్రహ్మశ్రీ శ్రీ పాద కృష్ణమూర్తి
శాస్త్రిగారిచే రచియింపబడిన బొబ్బిలి యుద్ధనాట
కమును ప్రదర్శించుటకు నిర్ధారించబడినది. యీ
పోటీపరీక్షకు ఉత్తరస్కారులలోని, నల్లూరు
లోని నాటక కంపెనీలవారు రావచ్చును. ధర
ఖాస్తులు పంపువారు యీ సమాజపు వ్రెసిడెంటు
గారికి తమ సమాజపు అధికారి ద్వారా పంపు
కొనవలయును. ఈ పోటీపరీక్షలలో గెలుపొందిన
వారికి యీవిధముగా బహుమతులు యీ సమా
జమువారిచే యివ్వబడును. రంగారాయుడు రు.
40-0-0, పాపారాయుడు రు. 40-0-0, విజయ
రామరాజు 30-0-0, వెంగళ రాయుడు 30-0-0,
హైదర్ జంగు రు 25-0-0, మల్లమాదేవి 25-0-0
విలువగల బంగారు పతకములున్న, అన్నివిధ
ముల చక్కగ ప్రదర్శించు నాటకకంపెనీవారికి
రు 60-0-0 రజతపాత్రను యివ్వబడును. ధరఖా
స్తు రుసుము రు. 4-0-0.

N. B. వలయువారు యీ సమాజపు రూల్సు
పై క్రింద సంతకము చేసినవారికి వ్రాసి తెప్పించు
కొనవచ్చును.

సూర్యనారాయణ విష్ణుభట్లు బి.ఏ, బి.ఎల్.
గుంటూరు } వ్రెసిడెంటు,
7-8-1917. } వి. కృష్ణమూర్తి,
సెక్రటరీ.

సామాజిక వార్తలు

క్రొత్తవకీలు:—ఇ. వి. నాయకరావుగారు నిన్నటి (10-8-17) హైకోర్టు వకీలుగా నెన్నుకొనబడిరి.

బ్రహ్మసమాజపు ఉచిత పాఠశాలయము:— 27 బాక్స్ మందిరములో రేపు ఉదయమున 7 గంటలకు భజన జరుగును.

బిసెంటమ్మ శిలావిగ్రహనిధి:—ఈ దినికి 10-8-1917 వ తేదీ సాయంకాలమునకు రు 213-10-0 లు చేరిన వని కార్యదర్శి వ్రాసిరి.

తపాలు:—గత నెల 19 వ తేదీని లండను నగరమునుండి పొంగొయ్యెనై బంపబడిన హిందూ దేశపుతపాలు వచ్చేవారములో కొలంబో నగరమునుండి హిందూ దేశమునకు బంపబడునా?

ఉపన్యాసములు:—రాయపురము మహారాష్ట్రా మికోనెల వీధి నెం 41 రు ఇంటియందు పి. సుందరమూర్తి పెట్టిగారు రేపటి దినము ఉదయమున 9 గంటలకు 'మద్రాసు కాలము' గురించి ఉపన్యసించెదరు.

తపాల నోటీసు:—హిందూ దేశమునుండి కొలంబో నగరము మీదుగా మోసిన నగరమునకు బంపబడు ఉత్తరములు ఈ నెల 16 వ తేదీ సాయంకాలము 5-25 నిమిషములకు చెన్నపురి జనరలు తపాలాఫీసునుండి పంపబడును.

దక్షిణ యిండియా బ్రహ్మ సమాజము:—ఈ నెల 12 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు ఆంధ్రాపిళ్లవీధి 97 వ గృహమున ఉపాసనా మందిరమున కే. పున్నయ్యగారు అంగీకారమున ఉపన్యసించెదరు.

శ్రీ సంగీత శాల:—ప్రొఫెసర్ మానకృష్ణమూహరి కథ. —రేపటిదినము (12-8-17) సాయంకాలము 4-15 నిమిషములకు ఘోషలు మందిరమున 'ప్రొఫెసర్ మానకృష్ణమూహరి' అను హరికథ శ్రీమతి సరస్వతి బాయిగారిచే జరుపబడును.

చెన్నపురి ఎక్స్‌ప్రెసు రైలు:—మార్గంజేరు నాటిక ప్రదర్శనము:— ఈ క్లబ్బువారు ఈ నెల 12 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు విక్టోరియా పుర మందిరమున ఆరవమున మార్గంజేరు నాటికమును ప్రదర్శించెదరు.

హైకోర్టు జడ్జటు:—జోసెఫ్, ఫిలిప్సుగార్లు హైకోర్టు జడ్జటుగా నియమింప బడిరియు, ఓడ్డెజమ్మగారు స్వామి కాజుకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా నుండురనియు, హమి యుగారు అడ్మినిస్ట్రేటరు జనరలుగా నుండురనియు ఉదయ మండలమునుండి వచ్చిన వార్తలకు తెలియచున్నది.

పాత వేయబడిన బిడ్డ:—ఈ యదయము తిరుకళిక్కేణిలో ఐస్ హాసు కోర్టు చివరనున్న పాకీస్థాన్, ఆకువారికి ప్రత్యేకింప బడిన దొడ్డియందు ఈ యదయము 7 గం. లకు ఒక పాకీవాడు ఊడ్చుటకుపోగా, ఒకమూల నిట్టసోపుట కేర్పాటుప బడిన గుంటయందు ఒకబిడ్డ తలకన బడగా వాడు పోలీసువారికి రిపోర్టుచేసెను. పోలీసువారు విచారించు చున్నారు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:—ఈ నెల 12-వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5 గం. పెరంబూరిలో రాఘవాచారియార్ వీధి 15 నెం. భవనమున సుక ప్రార్థన సభ జరుగును. ఐ. కృష్ణమూర్తిరావు గారు తేనుగున ప్రార్థన నల్పుదురు. ఎ. తెల్లనాయగము పిళ్ళగారు ఆంగ్లేయ భాషయందు "ఈశ్వర భావము" అను విషయమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు.

ఆత్మహత్య:—గత నెల 31 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు మాతిలోపడి ప్రాణత్యాగము గావించుకొనుటకు యత్నించుచుండిన మనోన్మతి అను నొక 18 సంవత్సరముల పంచమ స్త్రీని సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు కేసవలయ నాయుడుగారు పట్టుకొని ఆమెపై రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు గారి వద్దకేసు చేసిరి ఆకేసు నిన్నటి దినమున విచారణ ముగింపబడి ఆమెకు ఒక మాసము ఖయరు విధించబడినది.

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజము:—రాఘవిక్రమయ్య పెట్టిగారు తమకుమారుని అక్షరాభ్యాస మహోత్సవ సందర్భమున సమాజమువారి యాదరణకై 400 ల మంది బిడ్డలకు అన్నదానమునకి 150 మందికి వస్త్రముల నిచ్చిరి. రాఘవహర్షయ శ్రీరాజా ఎస్. వి. వి. గోపాలరాజుగారిచే 250 మంది బిడ్డలకు అన్నదానము చేయబడినది. సి. జయరాము నాయుడుగారు 150 మంది బిడ్డలకు, ఎస్. బాలకృష్ణపిళ్ళ, లక్ష్మీరావు కృష్ణయ్య పెట్టిగార్లు, రామానుజులు నాయుడు, పి. వెంకటముగముదలియారు గార్లు మొక్క క్కరిచే 100 మంది బిడ్డలకు సైనికసమాజమువారి యాదరణకై 400 మందికి అన్నదానము చేయబడినది.

చెన్నపురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము, ప్రత్యేక సమావేశము:—ఈ నెల 10 వ తేదీ సాయంకాలమున నభ్యర్థులగు దివానుబహదరు ఎల్. పి. గోవింద రాఘవయ్యగారి యాజమాన్యమున జరిగి సభలో ఈ నెల 28 వ తేదీ శనివారమునాడు మధ్యాహ్నము 1 గంటకు ఆర్యుని యను వీధి ఫోన్ స్టేషనులో దివాను బహదరు పి. కేశవపిళ్ళగారి యాజమాన్యమున ప్రత్యేక రాష్ట్రీయసభను జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది. చెన్నపురిసభ్యులు ఆహ్వానసంఘముగా నేర్పడిరి. ఇతరులనుగూడ చేర్చుకొనుటకు వీరికధికారముకలదు. చెన్నపురి కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్ష కాన్యదర్శి కోశాధిపతులే ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్ష కాన్యదర్శి కోశాధిపతులుగా నియోజింపబడిరి. ఆహ్వాన సంఘసభ్యులు రు 2 లు చందా నీయవలెను. మండల కాంగ్రెసు సంఘములు ప్రతినిధులను నియోజించి వెంటనే కాన్యదర్శులకు తెలుపుటకు కోరబడిరి. ప్రతినిధులు మామూలు ప్రకారము రు 5 లు చందా నీయవలెను. చెన్నపురికి వచ్చెడు ప్రతినిధులు భోజన నివాసములకు తామే ఏర్పాటులను చేసి కొనవలెను గాని ఆహ్వానసంఘమువా కట్టి యేర్పాటులకు చేయజాలరు.

నక్సు బ్రహ్మయ్యగారి లేఖలు
మహమ్మదాల్ గారి లేఖ గారికి నక్సు బ్రహ్మయ్యగారు వ్రాసిన లేఖ

శ్రీమతి అబ్బాదిబాబో అమ్మలు అలీ బేగము గారికి చింద్పారా - మధ్యరాష్ట్రములు
పి. పూజ్యారా! ఈ నెల 9 తేదీని హోమురాలు సంఘమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము నాయాధ్యక్షత క్రింద జరిగిన మహాసభలో సభవారీచే చేయబడిన తీర్మానమును తమకు పంపుకొంటిని. అత్యధిక దేశభక్తిని ధైర్యమును మరలివ్యాసమును వెల్లడించుచు తాము వ్రాసిన ప్రోత్సాహకరమగు లేఖకు నే నెంతయును కృతజ్ఞుడను. ప్రైవేటుతో మీపుత్రులు కష్టము ననుభవించుచున్నను మాతృవాత్సల్యసంజనితమహావేదనను మీలేఖ వెల్లడించుచున్నది. ఈలేఖ మన స్వేచ్ఛాప్రసన్నమున దిక్పర్యవక్తలైన నేలకొలిది భారతీయులు మాతృదేశోద్ధరణమునకు స్వాధ్యాయగులై కష్టములకు వెలుగుక పని చేయుటకు ప్రోత్సాహము కాగలదు.

జేటి వాతావరణవీధి:—దక్కనునందును, రాజధాని పట్నము దక్షిణభాగములందును వాయుభారము పెచ్చినది. ఇతర ప్రదేశములందు కొద్దిపాటిమార్పుగలదు. బంగాళా ఖాతమునం దీ దినము వాతావరణ వైపరీత్యముగలదు మానసలు కన్నడిగిని, ఆరకాక్ తీరమునందును బర్మామందును వాయువులు తూర్పుగా నైనను, ఆస్ట్రేయముఖముననైనను వీచుచున్నవి. రాజధాని తూర్పుతీరమునందు పడమటిదిశగనో, ఉత్తరముఖముగనో వీచుచున్నది. రాజధానియందు వాయువునందు సాధారణ వేగముగలదు. ఈయుదయము 28 స్నాతీయునందున్న గోసాల్వారు నందును, వాల్తేరునందును, పట్నమతీరమున కార్యాయనందును, ఈయుదయము వాయువందలమున నలవము లేదు. నిన్నటి దినము 10 డిగ్రీల ఉష్ణము కడపయందు గన్నట్టెను. ఉత్తర సర్కారులందుష్ణము కొంచె పెక్కుచయైనది. నెల్లూరు, తిరుచనాపల్లి మధుర, పుదుకోటలయందు 98 డిగ్రీల యష్ణముండెను. దత్త మండలములందు (కడపతప్ప) ఎండరు, గుంటూరు, నాగపట్నం, నేలములందు 93 డిగ్రీలును, గూడలూరునందు 95 డిగ్రీలునుండెను. రాజధాని దక్షిణాంతమునందు తేపు ఇతర ప్రదేశములందు రాత్రియుష్ణము కొంచెముపెచ్చినది. కన్యాటకమునందు కొద్దిగను, ఇతరప్రదేశములందు దట్టముగను మేఘములుగలవు. ఉత్తర సర్కారులందును పట్నము తీరమందును కొద్దిగ వర్షించినది. నేలమునందు 3 అంగుళములును, మధురయందు 1 1/2 అంగుళములు వర్షించెను.

దేశ రక్షకసేవ.
నిన్నటిదినము (10-8-17) సాయంకాలమున రాయపురములో ఎం. ఎస్. ఎస్. వై. లునే ఉద్యోగస్థులను, పని వారియు సమావేశ మయిరి. పి. ఎస్. రాయపురము అయ్యగు గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. రాఘవహర్షయ్యగారు ప్రాధమిక గౌరవమును ప్రారంభోపన్యాసమున వహించిరి. దక్షిణ హిందూ దేశపు రైలు వే (ఎస్. ఎ. ఆర్) (ట్రాక్టర్) ఇన్ స్పెక్టరు ఎఫ్. జి. నాథీ శత్రుగారు ఎస్. ఎ. ఆర్. ఉద్యోగస్థులలోను పనివారిలోను సుమారు 215 మందికన్న నెక్కువ మందిని తాము ఎట్లు దేశరక్షక సేవలో తీర్చుకొని నదియు దేశరక్షక సేవలో తీరిన వారి దేశభక్తిప్రభుత్వలను వివరించిరి. తిరుచనాపల్లియందును దక్షిణాంధ్రమునందును కంపెనీవారి ఉద్యోగస్థులు ప్రభుత్వ దేశభక్తినికలిగియుండ చెన్నపురిలోని చెన్నపురి రైలువే ఉద్యోగస్థులు పనివారియు సమావేశము దేశభక్తియు ప్రభుత్వయు గలిగియుండక బోరని తమకు సమృద్ధి కలదని వాగ్దేశగారు నడిచిరి. ఇదిగతము బాలకాలమునుండి మనము ప్రైవేటులో చేరుటకు రుద్దాములు, సదుపాయములు గలిగియుండలేనిదియు, ఇప్పుడు మనకట్టిది సంపన్నమైనదయ్యి సందర్భమైనప్పుడే మనము బాగ్రత్త పెట్టుకొన వలయుననియు అందుకు సభ్యులలో బాలయంది రక్షక సేవలో చేరుట కంకరించవలెననియు అభ్యర్థులు నడిచిరి. సభ ముగియు సమయమున సభికులలో కొంతమంది సేవలో చేరదమని తమ పేరుల సభ్యులకు తెలిపిరి.

ఏలూరును దగ్గి ప్రమాదము.
ఏలూరు, ఆగస్టు 9:—ఈ నెల 5-వ తేదీని పెద్దరైలు ప్రేమను సమీపముననున్న తూర్పుపాకలకు మధ్యాహ్నము 2 గంటలప్పుడు నిప్పుంటుకొనినది. 300 పాకలు దహనమైనవి. అందలి జనులలో ననేకులు పురమందు కూలి నాలి చేసికొనుచుంటుచే తగినసహాయము వెంటనేరాతేను. ఒకబాలిక కాన్యకాలినది. కొన్ని కోడిపెట్టులునందినవి. రాజమండ్రి వాసులగు సంజారి వెంటగోపాలరావు, ఏలూరువాసులగు మల్లెలనేకట పెదరాజుగార్లు అన్నదాన సమాజ గురుమహానుజుని విలిపించి పాకల చెంతకు బోయిరి. గుడిపెట్టులను కాపిపోయెను. ఆరాత్రి ఉమ్మా వెంకటరత్నం, పి. పట్టాభిరాయయ్య, మా. నేంకటరత్నంగార్లు ఏర్పాటు చేయించిరి. మరుగట్టిని మనకు మోతే వెంకన్న మన్న వెంకయ్య, లింగ వెంకట్రాయయ్యగార్లు చెరి 10 రూ.లు చందాలేని చందూరి శ్రీరాములు గారు 15 రూ. లిచ్చిరి. మల్లెల పెద వెంకటరాజు మున్నగువారు లుకలసి 22 రూ.పాయలను నిచ్చిరి. మరికొందలు 24 రు. ఇంకొందలు 26 రు.లు చేసిరి. దక్షిణ కలెక్టరు నారు క్రొత్తపాకలకొడుకు తాటి ఆకులను గూలముల నిప్పించెదమని చెప్పిరి. దహనమైన ఇండ్లసంఖ్య 25. అందుందు జనులు 950 మంది. పోయిన ఆస్తి 4500 రు.లు 6 వ తేదీ యుదయమునకు డిస్ట్రీక్టరు గారిని దర్శించగావారు ఈదీనుల దురవస్థనుగూర్చి అంతకు ముతనే నై అధికారులకు పంపిరి తెలిసెను. ఆదినము 15 రు.ల చందాలు మూలయ్యెను. 7 వ తేదీ యుదయము డిస్ట్రీక్టరు నారు యూనియన్ డైరెక్టు గారు వచ్చి బాధితులకు గూర్చి విచారించిరి. 76 తేదీని 5 రూ.లు చందాలు చేయబడినవి. ప్రజలవల్ల 137 రూ.ల మొత్తము సహకారము. ప్రభుత్వమునారు తాటియారు మూలములు ఇచ్చిరను నేగురు మున్నగువారి కొడుకు 1000 రూ.లు ఇంకను కావలయు. ఈ కష్టము లనుభవించు చున్నవారి దుస్థితి వ్యవస్థాపకము ఏలూరు ప్రభుత్వమును తదితరులును ధనసహాయము చేయవలెను. (ఏలూరు ఆగస్టు 9) విద్యాలయ కాన్యదర్శి.

హిందూ దేశపు తొల్ల (నునుపు) పరిశ్రమ.
సిల్హా, ఆగస్టు 10:—హిందూ దేశపు మందుగుండు కర్కాలయపు సంఘాధ్యక్షుడగు సరు ఘోషును హలండుగారు ఆదివారమునాడు సిల్హానుండి దేరాడూను కే దరు. ఇతడు మంగళవారమునాడు ఒకసభ జరుగును. ఈసభకు జి. ఎస్. ఆయాత్తు గారధ్యక్షత వహించెదరు. వీరు ఘోషు ఇచ్చునెట్లు జనరలుగారు. ఈ సభయందు తొల్లను నునుపు తేయు విషయమును గూర్చి చర్చించెదరు. హిందూ దేశపు సారి శ్రామిక పంచాయతీ వారీవిషయమై చాలవరకు వలయు సంగతులను బాగ్రత్తపెట్టిరి. అటవీ పరిశ్రమకును తొల్ల పరిశ్రమకును సంబంధ ముండునట్లు ఏర్పాటులు గావించబడినవి. ఈవిషయమై దిగ్విజయము గాంచుటకు వలయు సాధనముల నగనెదరు.

సరు ఘోషును హలండుగారు హిందూ దేశపు మందుగుండు కర్కాలయపు పనియందు ప్రవేశించినది మొదలు వీరు హిందూ దేశముననున్న చిన్న పరిశ్రమల నన్నిటిని అధిష్టించినిండుటకు చాల ప్రయత్నముచున్నారు.

ఉత్తరఆర్కాటు జిల్లాసభ:—ఉత్తరఆర్కాటు జిల్లా 12 వ సంవత్సరసభ యానెల 18, 19 వ తేదీలకు జరుపబడును. ఖాక్ బహుద్దారు సుఫదారు మున్నేకోఖాక్ సాహెబు బహుద్దారుగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ ఆగష్టు నెల 11-వ తేది

శనివారము

శాంతిమార్గము

నిర్బంధవాసముగూర్చి తమ యభిప్రాయము తెలుపుటకు కలకత్తాపురవాసులు పురమందిరమున సభ గావింప నుద్దేశించగ, ఆ సభ నిషేధించబడెను. సభ నాహ్వానముజేసినది కలకత్తా షెరిపు గారు. సభ క్రాసనాధిపత్యము వహించదలచి నది డాక్టరు రసవిహారమొనగారు. సభాసమావేశమునకై బూనుకొనినది వంగదేశమున సుప్రసిద్ధులు. ఇట్టి పరిస్థితులలో సభయం దెట్టి యక్రమము జరుగునని యూహింప నవకాశములేదు. శాంతియగాక యీ సభకు పూర్వము హిందూ దేశమున యనేక సభలు సమావేశమయినవి. ఈ నిషేధపు టుత్తరువు గావింపబడిన పిమ్మట గూడ బొంబాయిలో నీ విషయమై సభజరిగినది. అందు హిందూదేశమునందలి వివిధరాష్ట్రవాసులు పాల్గొనిరి. అట్టితరీ కలకత్తా సభవలన గలుగభావు నెక్కుడు నష్టము గాన్పించదు. వంగదేశము ప్రస్తుతాందోళనము విషయమై నిదివరకు విశేషముగ యుత్సాహము జూపలేదు. కాని ఈ నిషేధాజ్ఞచే, వంగదేశ ప్రముఖులలో మనస్తాపము గలిగినది. అందుచే, తమ మనోవేదనమును స్వయముగ విన్నవించుటకు సుంద్రనాథబెన్సే, బి. చక్రవర్తి సి. ఆర్. దాసు, సిలరత్న సర్కారు, గౌరవనీయులగు సుంద్రనాథరాయి, ఘజల్ హక్కుగా స్థానిక నెల 9వ తేదిన, వంగదేశగవర్నరుగారిగు రోన్లాల్ షే ప్రభువుగారిని దర్శించుటకై వెడలిరి. తామీ సభను న్యాయసమ్మతముగ జరిపెదమనియు తీవ్రభాష నుపయోగించమనియు రోన్లాల్ షే ప్రభుగారికి వ్యాసము జేసిరిని. దెలియుచున్నది. అంతట గవర్నరుగారు తమ యుత్తరువును రద్దు జేసికొనెదమనియు, దొరతనమువారే కారణములచే ఇట్టి యుత్తరువును ప్రచురించినదియు, యప్పటి స్థితిగతులెవ్వయైనవియు, త్వరలో ప్రకటించెదమనియు నెలవిచ్చిరి. నిషేధించబడిన సభను ఈ నెల 18 వ తేదీయందు గాని 19 వ తేదీయందుగాని పౌరులు జరిపెదరట. దొరతనమువారు విద్యార్థి సభలకు నెడతెదరనితలచి యీసభను నిషేధించితిమనియు, సభలోనుపయోగించు భాషయగూర్చి తగుజాగ్రత్తజేసికొనెదమని నాయకులు పూచీపడి నందున సభజరుగుట కంగీకారమిచ్చితిమనియు ప్రకటించిరి. రోన్లాల్ షే ప్రభువుగారి చర్య ప్రశంసనీయమగుటకు సందియము లేదు. ఎన్నియో నొక యభిప్రాయమునకు లోనై, ప్రభుత్వోద్యోగులు కొన్ని సమయముల గొన్ని యుత్తరువులను ప్రచురింపుచుందురు. వారు తమకు బంపిన వార్తలపై యాధారపడియుండుట తటస్థించుచుండును. అట్టి స్థితిలో బాధ్యత గల సాయకులు అట్టి యుత్తరువులనవసరములనియు, యవి శాంతిని సాపేయములకు మారుగ కలవరమును హెచ్చు జేయుననియు దెలిపిన విషయం, ప్రభుత్వాధికారులు ప్రజానాయకుల వాక్యములను విశ్వసించుట ముఖ్యధర్మము. రోన్లాల్ షే ప్రభువుగారు ప్రజానాయకుల వాక్యముల యం దాదరముంచి, అధికార ప్రతిష్టకై బూనుకొనక, శాంతిమార్గముల నవలంబించుట వారి దూరదృష్టిని సూచించుచున్నది. ప్రజలును, పాల

కులును, తమ భావములను పరస్పరముగ మర్కము విడచి దెలిపికొని, యన్యోన్యప్రేమను పెంపొందించుట యిక్కలమున యవసరము. రాజభక్తిచేతను, దేశభక్తిచేతను ప్రజానాయకులు ప్రేమితులయి యున్నారు. అందుచే ప్రభుత్వమువారు శాంతిమార్గముల నవలంబించి, ప్రజలలో సంతృప్తిని పురిగొల్పుట యవసరము. ప్రస్తుత హిందూదేశప్రభుత్వ కార్యదర్శియగు మౌంటాటూగారు చిరప్రతిష్ఠితగౌరవము (Prestige) గాపాడుటయందు విశేషాసక్తి గలవారలు కారు. ప్రజానురంజక మార్గ మవలంబించుటయే, సుపరిపాలనమునకు సాధనమని వారిదివరకొనగిన నుపన్యాసములలో గన్పట్టును. వారి మార్గమునే రోన్లాల్ షే ప్రభువు గారవలంబించి, తాము ప్రచురించిన యుత్తరువును రద్దుగావించి, ప్రజల కృతజ్ఞతకు బాతులయిరి. నాగరిక ప్రపంచమునం దంతయు వాక్యాంతర్వ్యము, పత్రికాస్వాతంత్ర్యము యమూల్యధనముల క్రింద భావింపబడుచున్నవి. ఈ రెండు హక్కులును మానవునికి జన్మచేతనే లభ్యములైనవి. అక్రమ మెక్కియు గావింపనంతవరకు తమ యభిప్రాయములను స్వేచ్ఛగ తెలుపుటకు మానవులకు సహజస్వాతంత్ర్యము గలదు. అట్టి యమూల్యమయిన స్వాతంత్ర్యముల నుపయోగించుకొనుటకు ప్రస్తుత నిర్బంధశాసనములు పూర్ణావకాశముల నొసగుట లేదు. కావున యుద్ధానంతర మేసంస్కరణముల ప్రసాదించినను, నిర్బంధశాసనముల రద్దుగావించనిది సంస్కరణోపయోగ ముండజాలదు. అందుచే నీ శాసనముల దీసివైచి, పాలకపాలకుల యన్యోన్యప్రేమానుబంధమును వృద్ధిజేయువలయునని, భారతీయులు పాలకులకు నివేదించవలయును. దేశమునందు వివిధరాష్ట్రములలో జరుగ నున్న ప్రత్యేకరాష్ట్రీయ సభలలోను, దేశీయమహాజన సభలోను, యిందును గూర్చి తీర్మానముల గావించుట యవసరము.

రోన్లాల్ షే ప్రభువుగారి ప్రస్తుతకార్యము జనులలో నూతనాశను జనింప జేయుచున్నది. ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానములో మార్పు గలుగు సూచనలు గాన్పించు చున్నవి. నిర్బంధములదొలగించి యుద్ధానంతరము విధాన మవలంబింపబడునని విశ్వసించ బడుచున్నది. బ్రిటీషు న్యాయము, స్వాతంత్ర్యప్రేమత్వము నిర్మల కాంతితో ప్రకాశించునని దోచుచున్నది. ఈ యూహ సరియగునని, నూతన విధాన ప్రారంభకారవము రోన్లాల్ షే ప్రభువుగారిదని దెప్పవచ్చును. ఈ విధానము దేశమునం దెల్లడలను వ్యాపించి, యశాంతిని బోగొట్టునని విశ్వసించు చున్నాము. ప్రజల వాంఛల దృష్టిపరచి, శాంతిమార్గములవలంబించి ప్రజల కృతజ్ఞతావందనములకు బాతులగుచు రని ప్రభుత్వమువారిని బ్రార్థింపుచున్నాము.

—:—:—:—

మదరాసు మహాజన సభా నివేదికము.

—:—:—:—

1916వ సంవత్సరపు నివేదికము మా కార్యస్థానము జేరినది. సంవత్సరప్రారంభమునందు సభ యందు 358 మంది సభ్యులుండిరి. సంవత్సరాంత మందు 312మంది మాత్రమే యుండిరి. సామాన్య సంఘసభలు 5 జరిగినవి. కార్యనిర్వాహక సభలు 17 జరిగినవి. వీటిలో 3 మాత్రమే నిర్ణీతసంఖ్య గానందున నిలువబడినవి. ఈసభలలో సగటునిక 12మంది సభ్యులుహాజరయిరి. ఈసభ వారిచే నియమించబడిన యుపసంఘములలో యొక్కటి మాత్రమే బనిచేసిన దట. అది విద్యాశాఖా సంఘము. ఈ సంఘ యాజమాన్యము క్రింద 19 బహిరంగ సభలు జరిగినవి. మొదటిసభ గౌరవనీయులగు

రావుబహదూర్ బి. ఎ. శర్మగారి యాజమాన్యము క్రింద జరిగినది. అందు నెల్వ రాజమొదలియారనువారు హిందూదేశమున ఎన్నెన్నో విధానమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. రెండవసభలో హార్డింగ్ ప్రభువుగారికి భారతదేశముతరపున విజ్ఞాపనము నిచ్చుటకు ఈసభవారుగూడ పాల్గొనవలయునని తీర్మానింపబడినది. మూడవసభలో ముట్నూరు అది నారాయణయ్య, జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగార్లు మరణమును గూర్చి చింతించుచు తీర్మానములు గావించబడినవి. నాల్గవసభలో మధురలో జరిగిన రాష్ట్రీయసభకు ప్రతినిధు లెన్నికొనబడిరి. అయిదవ సభలో మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు మ్రొందవ ఛాన్సలరును నియమింపవలయునని గోరబడినది. ఆఠవసభలో కీచనరుగారి మరణమునకు సంతాపము తెలుపబడినది. ఏడవసభలో హిందూదేశప్రభుత్వపు సవరణ చట్టమును సంగ్రామసమయమున బ్రవేశ పెట్ట గూడదని దొరతనమువారికి తెలుపబడినది ఎనిమిదవ సభలో ద్వితీయ సంగ్రామవర్ధంతి జరుపబడినది. తొమ్మిదవసభలో హ్యూముగారి నిర్వాణోత్సవము జరుపబడినది. అటు పిమ్మట శాసననిర్మాణసభ్యుల సత్కరించుట కొక సభయు, సభయొక్కసాంవత్సరిక సభయు, దాదాభాయి నారోజీగారి వర్ధంతిసలపుట కొకసభయు జరుప బడినవి. నారోజీగారి నిర్వాణము గూర్చి మాత్రమితవరకును బహిరంగసభ జరుగకుండుట తేమికారణమో? 13,14వ సభలు బంధక వ్రాతముగూర్చి యోచించుటకై గావింపబడినవి. 14వ సభలో యుద్ధానంతర సంస్కరణముల గూర్చి 19మ ది సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభ్యులు సూచించిన సంస్కరణముల నామోదింపుచు తీర్మానింప బడినది. 15వ సభలో సర్. శివస్వామి అయ్యరుగారికిబదులు, అనుద్యోగులగు భారతీయులలో కొకరి నేర్పరచవలయునని తీర్మానింప బడినది గాని, దొరతనము వారు యద్యోగులనే నియమించి యుండిరి. 16వ సభలో తిలకు గారిపై మదరాసు మెయిలుపత్రిక వ్రాసిన వ్యాసమునుగూర్చి యసమ్మతి దెలుపబడినది. 17వ సభలో శంకరు నాయరు గారితో సంభాషణము సలుపుటయు 18వ సభలో దివానుబహద్దురు కలినారాయణరావు గారి మరణము గూర్చి దుఃఖించుటయు, 19వ సభలో పోలకుగారికిస్వాగత మొసగుటయు గావించబడినవి.

మాకు జూడ ఈ నివేదికమంతగ దృష్టికరముగ గాన్పించలేదు. తీర్మానముల గొన్ని గావించి సంతృప్తి చెందుటలో కార్య సమాప్తియైనది. కాని యిట్టి సంఘములు రాజకీయ సంస్కరణములగూర్చి ప్రజలకు సుగోచరమగునటుల బోధించుట యవసరము. దేశభాషలలో నుపన్యాసము లిచ్చి, ప్రజావభోధము గావింపవలెను. ప్రజలలో స్వయం సహాయశక్తి నుట్టింప జేయవలెను. అట్టి బనికి బూనినటుల నివేదికమున గానరాదు. రాజకీయ పరిజ్ఞానము అంగ విద్యాధికులలో నిమిడి యున్న మాత్రమున లాభము లేదు. ప్రజాసామాన్యమునం దీజ్ఞానమును వెదజల్లి, వారి హక్కు బాధ్యతల గూర్చి వారికి సువ్యక్తమగునటుల బోధించవలయును. ఇట్టి మహత్కార్యమును మహాజనసభవారు యీ సంవత్సరమున సాధించుట యవసరమని నివేదించుచున్నారము.

రిజిస్ట్రేషను శాఖాపరిపాలకము

చెన్నపురి రిజిస్ట్రేషను శాఖా పరిపాలనపు 1914,1915,1916సంవత్సరముల నివేదికము మా యెదుటనున్నది. 1914వ సంవత్సరము ఏప్రియలు నెలలో జిల్లారిజిమ్మారు పోక రెక్కవగ నియమింప

బడిరి. వీరు ఇన్స్ పెక్టరు జనరలుగారికి సహాయములుగ నుండ నాజ్ఞాపించబడిరి. 1914 సంవత్సరము 14 నూతన సబ్ డివిజన్లను ఆఫీసులు స్థాపించబడినవి. చెన్నపురి, గుంటూరు, కాకినాడలలో బని నెక్కుడుగ నుండుటచే రెండవ జాయింటు సబు డివిజన్లు ఆ డివిజన్లు ఆఫీసులలో నియమింపబడెను. సబు డివిజన్ల సంఖ్య 501 నుండి 513 వరకు పెరిగెను. జిల్లా డివిజన్ల ఆఫీసులకు నూతన పద్ధతిని భవనముల నిర్మించుటకు బందరు, గుంటూరు, తిరువేలూరి ఎస్టిమేట్లు తయారగు చున్నవట. నూతన భవనములలో హైపాస్ట్రీలకు ప్రత్యేకముగ వసతుల నేర్పరుచుటకును, పాట్లు కూర్చొనుటకు విశాలముగ స్థలమేర్పరచుటకును, యత్నములు గావింపబడును. వ్యాపారము తగ్గుట వలనను, యుద్ధముచే ప్రజలలో గలిగిన యభావాలచేతను, ఎడ్డును గడబిడచేతను, డిజిస్ట్రేషను సంఖ్యలో 1914, 1915 సంవత్సరమున తగ్గుగ న్నించినది. సంగ్రామ పరిస్థితుల కలవాటు వడుటచే 1916 సంవత్సరమున డిజిస్ట్రేషను సంఖ్య 1,377, 13౨ వరకు పెరిగినది. ఈ సంఖ్య అన్ని వత్సరముల సంఖ్యను మించినది. విదేశ వర్తకముపై నాధారపడియుండు జిల్లాలలో డిజిస్ట్రేషను సంఖ్య దగ్గర నది. ప్రత్తివండు జిల్లాలలో సంగ్రాహారంభమున చలనము లేకబోయినను, పిమ్మట జపానుతో వర్తకము సాగిన, పూర్వపుస్థితి లభించినది. కాని వేరు శెనగ బండు జిల్లాల మాత్రము యంత సరకును స్వస్థతెడదలేదు. అన్ని విధములయిన దస్తావేజులలో వృద్ధి గానించుచున్నది గాని, తనూ, దానపు, దస్తావేజులలో తగ్గుదల గనబడుచున్నది. దానపత్రములలో తగ్గుదలకు స్థాపనకు తప్పించుకొనుటకు దఖలు దస్తావేజులు వ్రాయుటయే గారణము. తనూ తగ్గుదలకు ఋణము సులభముగ బుట్టకపోవుటయే గారణము. విల్లుల సంఖ్య యభివృద్ధి చెందినది. తక్కువ ప్రింపు పెట్టెలకు పత్రములను యింపించు జేయుటకు జిల్లా కలెక్టరుగారికి బోవుటకన్న, జిల్లా డివిజన్లలో గాక అట్టి యధికార ముండుట యుక్తమని చెబువబడినది. రిజిస్టరు చేయుటకు నిరాకరించిన పత్రముల సంఖ్య 4076 నుండి 3658 వరకు తగ్గినది. దాఖలు చేసిన దినముననే రిజిస్టరు జేసిన పత్రముల సంఖ్య హెచ్చు జూపుచున్నది. ఇంక నభివృద్ధి గానలయుననిన గుమాస్తాల సంఖ్య వృద్ధి జేయుటయే తగిన పని. ఈ మూడు సంవత్సరములలోను ఆదాయము 65.26 లక్షలనుండి 70.18 లక్షల వరకు పెరిగినది. ఇందుకు వ్యయము 32.30 నుండి 40.53 వరకు పెరిగినది. 30 లక్షల ఆదాయము దొరతనము వారికి గలిగినది, సంగ్రామము మూలమున, యీ శాఖ వృద్ధికి తగిన యవకాశములు లభింపక బోయినను, యవసరముగ సంస్కరణముల ప్రభుత్వమువారి గావింపక బోలేదు. అయినను, డిజిస్ట్రేషను ఖాళీలో సమర్థులగు గుమాస్తాలను నెక్కుడుగ నియమించుట యవసరము. సంగ్రాహారంతరము ౨౨, యీ శాఖయందు తగిన సంస్కరణముల గావించుటకు విలువదు. శాఖలో దొంగులందరును విధ్యుక్తులను చక్కగ నిర్వహించినటుల జేసిన బడినది, ప్రభుత్వము వారు గూడ యీ శాఖలో సామర్థ్యము ప్రశంసనీయమని చెలిపిరి.

వివేచనాభిప్రాయములు

10 వ తేది జిప్సిసుపత్రికలో "కాకాటు" అను వారు ఆంధ్రపత్రికపై దాడివెడి. ఇండియన్ క్రానికల్ ను పత్రిక మదరాసులో ప్రింపబడు ఆంగ్లవార్తపత్రిక. అందులో నొక జిప్సిసుపత్రికలో

జరిగిన సంభాషణము గూర్చి యొక లేఖ ప్రచురితమైనది. ఆ లేఖ 6 వ తేది ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురింపబడినది. ఈ సంగతి గ్రహింపక ఆంటికాంటుగారు బొంబాయి క్రానికల్ ను పత్రికలో యీ లేఖ ప్రచురితమయినదని యూహించి, తమ యిచ్చవచ్చినట్లు వ్రాసిరి. మదరాసు విలేజరి బొంబాయి పత్రికకు వ్రాయుటయు ఆ పత్రికనుండి తర్జుమా జేసి ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురించుటయు జాతీయవాదుల క్రొత్తయూపాయము లని వీరు కనుగొనిరి! ఆంగ్లప్రభుత్వాధికారులను, జమీందారులను దూషించుటకు మూడు ఆంగ్లాంధ్రపత్రిక లీపురియం దున్నవట! ఆంధ్రపత్రిక ఎవరిని దూషించుటయు తన పనిగ బెట్టుకొనలేదని యీ ఆంటికాంటుగారు చెలిసికొందురుగాక! ఆంధ్రపత్రిక ఎల్లప్పుడును ఒక్క విధానమునే యవలంబింపుచున్నది. రాజభక్తి, దేశభక్తి ఆంధ్రపత్రికాశయములు. ఈ ఆశయము నెల్లప్పుడును మనోద్వేషియం దుంచుకొని తన విధ్యుక్తమును చేతనైతేవరకు నిర్వహింపుచున్నది. ప్రచురణార్థముగ లేఖల నేకక్షమువారు వ్రాసినను ప్రచురింపుచునే యున్నది. దేశసమస్యల గూర్చి అభిప్రాయభేదము లున్నపుడు వాటిని సూచించుచుందుము గాని, వ్యక్తుల నిందించుట మాఫని గాదు. రాజకీయాశయములలో మాకును, జమీందార్లలో గొందరికిని గల యభిప్రాయభేదమును గనుపరచితిమిగాని, వ్యక్తుల నెప్పుడును దూషింపలేదు. ఆంటికాంటుగారిట్టి సత్యవిరుద్ధములగు వ్రాతలను ప్రచురించి యేమిలాభము పొందదలచిరో యూహించజాలము. "ఇద్దరు కురువ బ్రాహ్మణ హోంరూలువాదుల, సముద్రపుటలలచే నప్పుడప్పుడు ముంచబడుచు, తాటిచెట్లతోను, యిసుక నేలలతోను నిండియున్న యొక చారిత్ర ప్రసిద్ధిమయిన పత్తనము లో స్థాపింపబడిన సగము సాహిత్యకళాశాలయు, సగము పరిశ్రామికకళాశాలయు నైన శ్వేతగజముతో సంబంధముగలిగి, అన్ని పురుషులను దేశమందంతటను దర్శింపుచు, ప్రతివారిసాయము గోరుచు, సాయముజేయని వారిని పత్రికలలో దిట్టుచుండు నభ్యసమును జ్ఞాపకముంచుకొనుట మంచి" దని యొక నేమేమో వ్రాసిరి. ఈ వాక్యములలో నుద్దేశించిన వారిని గూర్చి మేము ప్రత్యుత్తరము చెప్పుటకన్న వాచే చెప్పగలరు.

సజ్జేతరవిషయములను ఆంధ్రపత్రిక కాళోపించి, నిందించుట ఆంటికాంటుగారికి న్యాయముగాదు. ఆంటికాంటుగారు నిరాధారముగ తమ వ్రాతలను మూని, సత్యమును గ్రహింప పాటుబడెదరు గాక!

పాకు హామీయో సంధిని గూర్చి చర్చించుటకు సాంఘికవాదుల సభ గావింపబడునని ప్రకటించబడినది. అందు శత్రుదేశ సాంఘిక వాదులు గూడ పాక్షికనెదరిని చెలియుచున్నది. సాంఘికవాదుల ప్రతినిధులుగ మాక్స్ వాల్సు హెండరు సను గాన్లు సంధిసభకు బోవుటకు నిశ్చయించినను, ఆంగ్లదేశమున లేబరుకక్షవాదిలో పలువురు సంధిని గూర్చి యత్తుణమున ముచ్చటించుటకు ప్రతిమాలురయి యున్నారు. ఏలయన, శత్రువులకు తగిన గుణపాఠము జెప్పినగాని, సంగ్రామము జాలించుటచే, లాభములేదని వీరు నిశ్చితాభిప్రాయమై యున్నారు. కార్యసానుకూలము గాక ముందే సంధి జేసికొనుటచే, తిరిగి యిట్టి ప్రళయ యుద్ధమున కవకాశ మొసగుట యగును. జర్మను విజృంభణమును పూర్తిగ యడచివైచిన గాని, ప్రపంచమునకు నిరంతరభీతి సోచాలదు. అందుచే నీతరుణమున సంధి కొడబడుట మిత్రమండలి

కన్న శత్రువులకే యత్సాహకరమని పరిశ్రామిక సమితి వారు దలచి పాకు హామీకు బ్రీటీషు ప్రతినిధులు వెడలుట సమంజసముగాదని తమ యసమ్మతి చెలుపుచూ, తీర్మానించి యున్నారు. జర్మనీదేశము బెల్జియము, ఫ్రాన్సు దేశములను వదలినపుడే, సంధిని గూర్చి ముచ్చటించుటకు తరుణముని ప్రిఫెరెన్సు గారు చెప్పి యుండిరి. లేబరుసభ్యులగు జార్జి బారన్సుగారు గూడ పాకు హామీయ సభ జరుపుట కిది తరుణముగాదని సభకు వ్రాసిరి. ఆంగ్ల దేశీయులలో అధికసంఖ్యాకులు సంధిని గూర్చి యోచించుట కిష్టపడుట లేదు. అమెరికావారి యభిప్రాయమీ తీరునే యున్నది. విజయకాంక్ష తప్ప వేరు ఆశయము ఆంగ్లేయుల మానసమున తొలుకాడుట లేదు. ఈ విజయదీక్షయే, సంగ్రామమున మిత్రమండలికి సంపూర్ణ విజయ మొసగునని విశ్వసించబడుచున్నది.

మైలాపూరు సంస్కృత కళాశాల

శిరోమణిపరీక్షల కీకళాశాలయందు నాలుగు సంవత్సరములకు రెండు చూరులుమాత్రమే వెడలుటకు విలువబడుచే 1916-17 సంవత్సరమున ఏ విద్యార్థియు నాపరీక్షకు దరఖాస్తుపెట్టలేదు. ప్రతి వత్సరము నీ పరీక్షకు విద్యార్థుల తయారుజేయుటకు తగినద్రవ్యములేదని డైరెక్టరుగారికిని వేదంపగ, వారు 750 రూప్యముల గ్రాంటు నధికముగ నొసగిరి. ఈ ధనముతో నెలకు 30 రూప్యములకు సహాయ మీహాంసపండితుని కళాశాలవారు నియమించిరి. నెలకు 25 రూప్యముల చొప్పున సహాయ ఆంగ్లపండితుని నియమించిరి. రాజోపు వత్సరమున వేదాంత సహాయపండితుని గూడ నియమించి, ప్రతివత్సర మీ పరీక్ష జరుగునటుల నేర్పాటులు గావింపబడుచు. ఈ వత్సరము ఆదాయము రు. 7299-4-4 లు. వెనుకటివత్సరము రు. 9083-8-4 లు. ఖర్చు యీ సంవత్సరము రు. 6426-3-9 లు. వెనుకటివత్సరము రు. 7162-1-8 లు. ఈ కళాశాల మీహాంస, వేదాంత శిరోమణి పరీక్షలకు విద్యార్థుల దయారజేయుచున్నది. మెట్రిక్యులేషను తరగతివరకు ఆంగ్లభాష నేర్పబడును. సంవత్సరారంభమున 24 గురు విద్యార్థులుండిరి. ఇందులో 4 గురు దొరతనమువారి విద్యార్థి వేతనముల బడయుచుండిరి. భాంజుగారమున సంస్కృత గ్రంథములు 1380 యు, నాంగ్ల గ్రంథములు 567 చున్నవి. తిరువాన్కూరు, మైసూరు ప్రభుత్వములవారు తమ సంస్కృత గ్రంథములను, మదరాసు, వంగదేశ, పంజాబు, బర్మాప్రభుత్వముల వారు తమ శాసనపరిశోధక గ్రంథములను సేదితముగ నీ కళాశాల కిచ్చుచున్నారు. హాస్టలులో నొక్కొక్క విద్యార్థికి రు. 8-10-0. నెలకు వ్యయమగుచున్నది. విద్యార్థుల దేశోద్యమ సరిగ నున్నదని చెబువబడినది.

ఈ కళాశాల దినదినాభివృద్ధి గాంచి, సంస్కృతభాషను పునరుజ్జీవింప జేయుగాక!

ప్రత్యేక చెన్నరాష్ట్రీయసభ.

ప్రస్తుతస్థితిని గూర్చి విచారించుటకు, కేశవ పిళ్లెగారి యాజమాన్యము క్రింద ఈ నెల 25 వ తేదిని ప్రత్యేక చెన్నరాష్ట్రీయసభను జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది. ఇట్టి సభలను సంయుక్తరాష్ట్రములలోను మధ్యరాష్ట్రములలోను, నింకనితర ప్రదేశములందును జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈ సభకు ప్రతినిధులు అధిక సంఖ్యాకులగుచేది, ప్రస్తుతస్థితిని గూర్చి యోచించెదరని తలచుచున్నాము. ఈ సభాతీర్మానములపై దేశపుభవిషితి యాధారపడి యుండును.

వృత్తాంతములు

తంతివాస్తవము:—బొంబాయి కరాచీలమధ్య తప్ప ఇతర చోట్ల తంతివాస్తవము సరిగ జరుగుచున్నది.

ఇండియా సామ్రాజ్య శాసన సభ:—సెప్టెంబరు నెల 5-వ తేదీన సిన్హా నగరమున నీసభ సమావేశ మగును.

పోలటగారు:—వీరిపుడు అలహాబాదుకు వచ్చియున్నారు. అటుండి లక్నోకును ఢిల్లీకిని బోయి ఆంగ్ల దేశమున కేగెదరు.

ప్రీతికాశ్రమాలయజనరలు:—ఈపదవియందున్న కాగ్నను గారి కొకనెల సెలవీయబడినది. వారిస్థానమున టి. కే. రాజ గోపాలనుగారు నియమింపబడిరి.

జిల్లాజడ్జిగారిత్వర్య దొరతనమువారి అమీలు:—అంబల్లా జిల్లాజడ్జిగారు స్థలము ఆక్రమణముజర్రాను గూర్చి యిచ్చిన పీర్పు సరిలేదని పంజాబుదొరతనమువారు శివుకోర్టుకు అమీలు చేయవలసింది.

పండిత శ్యామలాలు సెహ్రూగారి రాజీనామా:—అలహాబాదు మ్యూనిసిపల బోర్డులో సెహ్రూగారికి ప్రతికూలే లేని కతమున నియోజితులైరి. వీరు వెంటనే రాజీనామా నిచ్చిరిగాని కమిషనరు డెర్రాగారు రాజీనామా సంగీకరింపలేదు.

పాముకాటుచే చనిపోవుట:—గత యాదవారమున సింహళములో కాండినగరమునకు సమీపమున నొక గ్రామములో సెకడు ఒక అరటిచెట్టును నరకుట కొకతొటలోనికి బోవుచుండగ వానినొక నాగుబాము కరచెను. వాడు ఆమటు నటినినమున మరణించెను.

బండిపోటు:—వంగ దేశమున డక్కానగరములో పుర మధ్యభాగమున పోలీసు స్టేషనుకు ప్రక్క నున్న ఇంటియందు కాపురముండిన వారిని కొంతమంది దొంగలు ఎదిరించి ఇంటియందుండిన నగలను రూపాయలను, బట్టలను ఎత్తుకొని పోయిరి. దొంగలు ఇంకను పట్టుపడలేదు.

బండిపోటు దొంగలు పట్టువడుట:—గతనెల 29-వ తేదీరాత్రి కొద్దంగోడు గ్రామమున ఒకయింట 5 గురు బండి పోటు దొంగలు బ్రవేశించి కొంతయోస్త్రుని ఎత్తుకొనిపోరి పోయిరి. ఇట్లెన్నెవరు కిరాపు గారు దొంగలు పట్టుకొనిపోయిన యాస్త్రులో చాలభాగము వారివద్దనుండి తీసికొని దొంగలను ఖయదునం దుంచిరి.

చిత్తూరుజిల్లా సభ, మదనపల్లి:—మదనపల్లి శ్రీకృష్ణ విద్యాలయ భవనమునంగు ఏడవ చిత్తూరుజిల్లా కాన్ఫరెన్సు ఈనెల 18 తేదీ శనివారం ఉదయం 8½ మొదలు 11 వరకును మధ్యాహ్నం 2 మొదలు 5 ఘంటలవరకును శేలం హైకోర్టు కట్టెలును హానుమిన్ డి.వి. నరసింహయ్యరు బి.ఎ. బి.యల్. గారి యాజమాన్యముక్రింద జరగవలెను.

ప్రభుప్రమాదము:—బొంబాయి కాలేజిలోపేటలో నివసించుచుండిన అండియాబాయి అను సెక హిందూ శ్రీ గత సోమవారమునాడునయమున 'ప్రభు' అంటిండుమండగ నామె బట్టలకు నిప్పు తగులుకొని ఆమె శరీరము చాల కాలిపోయెను. ఆమెను వైద్యశాలయందుంచిరి కాని ఆమె ఆనాటి సాయంకాలముననే మరణించెను.

లయన్స్ క్లబ్బు:—లయన్స్ క్లబ్బు కమిటీవారు ఆ సంవత్సరమున లయన్స్ క్లబ్బు నొక వాణిజ్య సమాచార సంఘమును నెలకొల్పిరిని తెలియుచున్నది. దాని సరిపాలన యును గూర్చి ప్రపంచక మన్ని భాగములనుండి వచ్చిన ప్రశ్నలకును దిగిన యుత్తరవుల నొసగుట కది యుద్దేశింపబడినది. అందువలన నిదివరకే ఆ సంఘము చందాదారులుగ జేరినవారికిని తక్కిన వర్తకులకును సంబంధముల నభివృద్ధిజేయుట దాని ముఖ్యోద్దేశము. దాని గోరిన అన్ని ప్రశ్నలకును తగిన ప్రత్యుత్తరముల నొసగుటకు సంఘము పూనియున్నది. వాణిజ్య పారిశ్రామిక సమాచారములను మార్పుకొనుటకు చాల నుపయోగకరముగనుండు ప్రధానస్థలముగ జేయవలయునని ఉద్ద్యమ కారకు లుద్దేశించుచున్నారు.

సావరనులు:—ఇటీవల దొరతనమువారికి వెండి నాణెములు తక్కువగుటచే వారు గోధుములు మున్నగువానిని కొనుటకు బంగారునాణెములనే యిచ్చిరి. ఇప్పుడాతొందర తగ్గినది. యాపాయలు చేరిన విగాన వారు బంగారు నాణెములను నిలువ చేసెదరు. మరల కొనుబడి కాలమున నవసరము కలిగిన నాలోచించెదరు.

కలకత్తా కార్పొరేషను:—కార్పొరేషను వైరుమన్ గారైన వైనిగారు గత సంవత్సరము నవంబరు నెలయందు తమపదవికి నెలవుపెట్టి ఇంగ్లాండునకు వెళ్లిరి. కాని తమ నెలవు అంతము గాకుండగనే వైనిగారు తిరిగి కలకత్తాకువచ్చి చేరిరి. కాబట్టి ఆయన స్వేచ్ఛలుహ్యటిలో నియమింపబడిరి. నెలవు అంతరము తమ పదవిని తిరిగి ప్రారంభించెదరు.

శ్రీ హత్య:—గత శుక్రవారము ఉదయమున తా ప్రువర్ణనదిలో తిరునల్వేలి రేవులో సగము నాచుచే గప్పబడిన శ్రీకేశవర మొకటి అగపడెను. దానిని అచ్చటి వారు లైటుకు దీసిరి. కుడిచేయ్యి నరకబడియుండెను. మెడపై కత్తి నరుకు లుండెను. మొగము నిండను కత్తి పోటులు కానవచ్చెను. కేశవరము ఏ శ్రీ దైవదియు బోలుటకు శక్యము గాకుండెను.

నావికులకు శిక్ష:—'క్లెక్' మేకోఫ్ పొగయోడ దక్షిణ ఆఫ్రికా తీరమందుండినపుడు 10 మంది కళాసులు తమ కెప్టెన్ గారి ఆజ్ఞలను ఉల్లంఘించి పనిపాటులు గావింపనందున ఓడ తిరిగి కలకత్తా నగరమునకు వచ్చినపుడు 10 మంది కళాసులపై కె. డి. దాసుగుప్తగారి వద్ద కేసుచేయబడినది. కెప్టెన్ గారిపై కళాసులు దిరుగుబాటుచేసి వారి ఆజ్ఞలను అలక్ష్యపెట్టినట్లు, వర్తక శాసనముల ప్రకారము 'లాగుపు' ప్రకమున, వ్రాయబడనందున కళాసులకు శిక్ష విధింపబడలేదు.

నల్లమందు వలన మరణము కలుగుట:—బొంబాయిలో గడచిన బుధవారమున 5 వారముల ఈడుగల మహమ్మదీయుల పసిబిడ్డ మరణించెను. ఆబిడ్డ మరణమును గురించి పోలీసువారికి అనుమానము గలిగి మరణము ఎట్లు కలిగినదో తెలిసికొనుటకు వాకబు జేసిరి. బిడ్డ పుట్టిన 15-వ దినము నుండియు తల్లి తన బిడ్డకు నల్లమందు దిచ్చుట అభ్యాసము గావించె ననియు, గత మంగళవారమున మామూలు ప్రకారము బిడ్డకు నల్లమందు నియ్యబడిన దనియు, ఆనాటి మోతాదు అధికమై బిడ్డ చని పోయె ననియు తెలియవచ్చినది.

పాలఘాటు హత్యకేసు:—గత జూలై నెల 16వ తేదీ రాత్రి 8 గంటలకు పాలఘాటు పోలీసు హెడ్డుకనిస్టేబులు అచ్చుతపనికీ అను నాతడు అలెగ్జాండరు అను నతనిని కత్తితో బాడిచి చంపినట్లు కేసు చేయబడెను. పాలఘాటు సబ్ మేజిస్ట్రేటు గంగాధర అయ్యరుగారు కేసువిచారణ నిన్నటి దినముననే ముగించి కేసును దక్షిణ మలబారు జడ్జిగారి వద్దకు బంపిరి. మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట ముగ్గురు సాక్షులు హత్య జరుగు చుండగ చూచినట్లు సాక్ష్యముచెప్పిరి.

మోసపు బంగారపుపూసలు:—బొంబాయిలో హిరాబాయి అను నామె గతబుధవారము రోజున 4 అణాలు విలువగల కొన్ని ఇత్తిడిపూసలను బంగారపు పూసలని చెప్పి బండిచాని కొకనికి 30 రూపలకు విక్రయించెను. వాడా పూసలను బహుజాగ్రత్తగ సోదాచేసి అని ఇత్తిడి పూసలుగాని బంగారపు పూసలు గావని తెలిసికొని తన కాపూసలను విక్రయించిన శ్రీని ధర్ గునన్ రోడ్డులో జూచి పోలీసువారికి ఒప్పగించెను. తాను ఇవివలకు విరుపర్యాయములు ఈమాదిరిగ మనుష్యులను దగాచేసినని ఆమె మేజిస్ట్రేటువారి యెదుట ఒప్పకొనెను. ఆమెకు 6 మాసముల కఠినశిక్ష విధించబడెను.

హోమరూలుసభ:—మలబారు నందలి అన్ని బ్రాంచి హోమరూలలోను ప్రతినిధులను కేపటిదినము సాయంకాలము (12-8-17) 4 గంటలకు కల్లికోటలో కలాలిరోడ్డునందున్న జిల్లా కాంగ్రెసు సభామందిరమున నొకసభ గావించి ఈక్రింది సంకతులను నాలోచించెదరని తెలియుచున్నది. మలబారు ప్రదేశమున ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నేర్పరప గోరుట ఇతరముకు పనిలేకుండ అమండలపు పనిచేయవలెనకు ఒకరిని నియమించుట, ముందు జరుగవలసిన కార్యములకు మార్గముల నేర్పరచుట, అన్ని బ్రాంచి హోమరూలు లీగులయొక్క ప్రతినిధులను ఈసభకు రా నాహ్వానింపబడిరి.

పోలీసు సాక్షులుగారికి గాయములు తగులుట:—కలకత్తాలో గత బుధవారము రాత్రి 8½ గంటలకు సాక్షులు లూయిగారు గేటు ఈవ్వర్ను హోపేలు భవనమున కెదురుగ నిలువబడి యుండినపుడు ఒక పైసికోవోల్టగిచే నడువబడుచుండిన మోటారుబండి సాక్షులుగారికి దగిలి ఆయన క్రిందపడిరి. కొన్ని గాయములు దగిలినవి. పైసికోవోల్టగి సాక్షులుగారిని తక్షణమే తన బండియందు వైద్యశాలకుకొనిపోయెను.

మనుష్యులు క్రూరజంతువులుగ మారుట:—మూఢ విశ్వాసము:—మలబారులో కరువకుండు గ్రామమున ముగ్గురు నలుగురు పన్నా జాతివారు తాము తమ యిష్ట మువచ్చినపుడు పులులుగను, సింహములుగను మారి పురుషులకు శ్రీలకు జాలకష్టములు, నష్టములు కలుగజేయుచున్నారను మూఢ నమ్మకముతో 18 ముగ్గురు మోష్టావాంగ్రు 4 గురు పన్నావాంగ్రును ఎదుర్కొని వారిని హత్యగావించుటకు సిద్ధ పడిరి. పన్నావాంగ్రు తమ శత్రువుల నుండి దప్పించుకొని పారిపోయి మంజరి మేజిస్ట్రేటు వారి యొద్ద కేసు చేసిరి. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

వివాహోత్సవమునకు కేసు:—బొంబాయి నగరమున దాదాభాయి సోరస్థీబ సక్రియా యను నతనికి రత్నాభాయి అను సెక కుమార్తె గలదు. ఆమె కిపుడు 23 వత్సరముల ప్రాయము గలదు. వారింటి పొరుగున బమ్మంజీ అధ్యేతరు సెత్నా అను నతడు నివసించుచుండెను. సెత్నాకును రత్నాభాయికిని 1912 లో పరిచయము కలిగి క్రమముగ ననురాగము క్రింద పరిణమించినది. అతని నామె వివాహమాడ సంగీకరించినది గాని తలిదండ్రు లామె నింకొకని కియ్యదలచిరి. అతని నామె వివాహమాడ తిరస్కరించినది. ఆమెయును సెత్నాయును గూడ మైసూర్ దాటినవారే. ఆమె అతనికి అనురాగ నూచకములగు లేఖలను వ్రాసినది. తాము కోరిన వరుని నామె వెండ్లి యాడ ననుట చే తలిదండ్రు లామెను నిష్కంధమున నుంచిరి. ఇంటినుండి కదల నిచ్చుట లేదు. వారు బయటికి పోవునపు డామెను గదిలో బెట్టి తాళము వేయుచుందురు. ఆమెను తనకు వివాహము చేయుడని సెత్నా గా రామె తలి దండ్రులకు వ్రాసెను గాని వారు ప్రత్యుత్తరము ప్రసవలేదు. రత్నాభాయియే త సెత్నాపై న తీసికొని పొమ్మని సెత్నా గారికి వ్రాసినది. మైసూరుగాని కన్నువారు యింకొకని వెండ్లాడవలెనని బలవంత పెట్టుట నేరము ఆమెను నిర్బంధించుట ప్రబల నేరము. గాన వారామెను కోర్టుకు తీసికొనివచ్చి ఆమెయంగీకారము ననుసరించి ఆమె వివాహమాడు నట్లాజ్ఞాపించవలెనని సెత్నా గారు బొంబాయి హైకోర్టులో కేసుచేసిరి. 16 వ తేదీన ఆమెను హాజరుపెట్టవలెనని కోర్టువా రాజ్ఞాపించిరి.

ఛార్జిక్కు-గారు. సిన్హా, ఆగష్టు 10:—వాణిజ్య సంక్షేమముపై రుస్సా దేశము నిటీవలజూడ నేగిన ఛార్జిక్కు-గారు షాగ్యున దేశమును, అనంతరము ఇటలీదేశమును ఆసెనిమిదనే జూచి పిమ్మట లండనునగరమున హిందూ దేశపు ప్రేమకుమిషనరు పదవిని స్వీకరించెదరు.

నోటీసు 8/47 బెజవాడ క్రొత్తపేటలో వేమవర్ష శీతా రామబ్రహ్మంగారి తాలూకు మేడూరు యల్వేటు విభాజ్యములో మాతాలూకు రాగడిన నివేశన స్థలము అందులోని పెంకుటిభవన్ తది 1917 సంవత్సరము నవంబరు 30 వ తేదీన బెజవాడ మకాములో పుయ్యూరు యల్వేట్ మానేజరుగారివల్ల ఏలము వేయబడును గనక కావలసినవారు సదరు తేదీని వగలు 12 ఘంటలకు సదరు ప్రవేశముకు హాజరయి పాడగలంగలకు కోరబడుతాయున్నారు. పాట మరతుర పాటకాలమందు తెలుపుచు చేయబడును. శ స్థలము తాలూకు ప్లానుచూడదలచినవార మాజిడు మకాములో మా హుజారు ఆఫీస్లో హాజరయి చూచుకొనవచ్చును. పుయ్యూరు యల్వేట్ జమీందారు గారి కుమారులతో K. Perry For zamindar 7-17

న్యాయస్థానవార్తలు.

పై దాపేట సబ్ మేజిస్ట్రేట్ వారికి 50 రూ॥ లు అంచమిచ్చుటకు బ్రయత్నించిన లక్ష్మీ నారాయణ అయ్యర్ను పై మేజిస్ట్రేట్లు గారు చెంగల్పట్టు మేజిస్ట్రేట్లుగారివద్ద కేసుచేసిరి. కేసు విచారణ అనంతరము లక్ష్మీ నారాయణ అయ్యర్కు 3 మాసముల కఠినశిక్షయు, 300 రూపాయలు జల్మానాయు విధించబడెను. చెంగల్పట్టు జడ్జిగారివద్ద పై తీర్మానము పై అపీలు చేయబడినది గాని జడ్జిగారు క్రింది కోర్టు వారి తీర్మానమునే ఖాయపరచిరి. జడ్జిగారి తీర్మానముపై హైకోర్టునందు అపీలు చేయబడెను. హైకోర్టువారు కేసు విచారణ ముగించిరి కాని తీర్మానమును వెల్లడించలేదు.

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు

846

ది 22-8-1917 వ తేది బుధవారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు రివన్ భవనము నందు మదరాసు కార్పొరేషను యొక్క జనరల్ మీటింగ్ గొకటి జరుగును.

అప్పుడీ క్రింద కనువరచబడు వ్యవహారములు జరుపబడును.

1. కార్పొరేషను వారెయిక్కు ఆగ్చన కని గుర్తించబడిన 1917వ సం॥ జూలై 13, 27 తేదులు, ఆగస్టు 10వ తేది గలిగిన ప్రాండింగుకమిటీవారెయిక్కు ప్రాసిడింగులోని విషయములు.

2. చిల్లర సానిటరీఫనుల నిమిత్తము గవర్నమెంటు వారిచే కార్పొరేషను కీయబడిన దానిలో నిలువయున్న 45,000ల నిలువను యేతీరున వ్యయపెట్టవలసిన దనుటను గూర్చి ప్రెసిడెంటుగారిచే వ్రాయబడిన నోటు, సగరములో మన్య జ్యునివారణార్థము మురుగుకాలువలను నియమించుటను గూర్చి స్పెషల్ ఇంజనీయరుచే వ్రాయబడిన యన్. ఇ. నం. 923-17 రు యుత్తరము.

3. కార్పొరేషను సిబ్బందిని తగ్గించుటను గూర్చి యాలోచించుటకయి 10-3-1917 వ తేది కార్పొరేషను వారివలన ఏర్పరచబడిన కమిటీ వారి రిపోర్టు.

4. కార్పొరేషనులోని పనులకు కావలసిన రోడ్లు కంకరను కార్పొరేషను స్వయముగ ఏర్పాటు చేసికొనుట యను విషయమును గూర్చి యాలోచించుటకు 20-3-1917-వ తేదిని కార్పొరేషనువారివలన నియమించబడిన కమిటీవారి రిపోర్టు.

5. చాకిరేవు నిమిత్తము కార్పొరేషనువారికి కావలసిన జాగ్జిదారులోని ఆర్. యన్. నెం. 8838 రు లోని భూమివిషయమై భూమియొక్క సిస్టరు మార్పుట.

6. శివజ్ఞాన మొదలియూరుగారివలన నోటీసివ్వబడిన యీ దిగువ తీర్మానము.

22-6-1917 తేది ప్రాంతముల మదరాసు సిటీ మ్యునిసిపల్ ఆర్డు 74-వ శెక్షను ననుసరించి పదిహేది కమిషనరులచే కోరబడిన దానికి సంబంధముగ క్రమమయిన కాలములో ఒక స్పెషల్ మీటింగు సమావేశపరచలేనందులకు, మదరాసు కార్పొరేషను ప్రెసిడెంటు స్థానమునందున్న జె. సి. మొగ్గిగారి నిర్ణయభావమును గూర్చి, తమ గట్టి యుక్తిని రికార్డు చేయుటకు కమిషనరులు చింతింపజేసినారు.

7. కె. సి. శివాచారియారు గారివలన నోటీసు ఇవ్వబడిన దీని తీర్మానము.

“మదరాసు మ్యునిసిపల్ నిటీఫనులను గూర్చి పరీక్షించి రిపోర్టు చేయు సాధ్యమయినంత త్వరలో లె.క. క్లెమెంటినికా వారి అభావవిషయములో క. కార్నువాల్ గా కాని, నియమించవలసినదని ఇండియా గవర్నమెంటు వారిని అడుగుటకు గవర్నమెంటును కోరుతున్నాను.

మదరాసు కార్పొరేషను జనరల్ మీటింగు మొదలు 10-8-1917 జె. సి. లలోని, ప్రెసి. టు.

ప్రాండర్సులో రుషియనులు

లండన్, ఆగస్టు 10:—పరాసు దేశమునకు రషియనులైన రుషియా వైద్యులులకు ఏమి చేయవలయునో ఆఖరుసమయము వరకు తెలియజేయ లేదని ప్రాండర్సులో నన్న విలేజుకు తెలుపబడ్డది. పిమ్మట పీరందరును పారిపోయి పెల్లులచే గావించబడిన రంధ్రములందు దా గొనియుండిరి. ఆరుగురు మాత్రము యుద్ధమునందు పాల్గొనిరి. వారెవరైనా ప్రతిహతులగుండుటచే శత్రువులు విశ్రాంతి మెంచుచున్నారని మాన్సులు హుటానుగా తెలియ జేసిరి. ప్రాండర్సు క్రొత్తవైద్యములను సమకూర్చిరి. పెద్దకిర్రులను గొప్ప వైద్యములను రణరంగమున ప్రవేశ పెట్టిరి.

రషియా పంట.

శత్రువులు వశముజేసి కొన జూచుట. లండన్, ఆగస్టు 10:—దక్షిణరషియాలో పంటలు కోతకు సిద్ధముగనున్నవి ఒడిస్సాలోనున్న విలేజుకు తెలుపు చున్నాడు. రషియనులు కోనికొనక పూర్వమే శత్రువు లీపంటను వశము జేసికొనెదరు. జర్మనులకు ఆమెరికా నుండి వస్తువులు సరఫరా గావండుటచే జర్మను ఎగుమతులు తక్కువగును. ఆమెరికనులు యధాప్రకారము సరకులను సరఫరా జేయునో జనరల్ లోపుక తిండిలేక నార్వేవారు పలమల మాడిపోవుదురు.

రాజ్యాంగ సభవారే సర్వ స్వతంత్రాధికారమును బడయటకు ప్రయత్నించుచున్నారని వెనిజెలసుగారు నిందించుచున్నారని ఏథెన్సులోనున్న ఎక్స్ప్రెస్ పత్రికా విలేజుకు ప్రకటించుచున్నాడు. తనకు సర్వ స్వాతంత్ర్య మొసంగబడినదానిని తా మంగీకరించలేదని వెనిజెలసుగారు తెలిపిరి. గ్రీసుదేశమునకు ప్రజలకు ఎట్టి హాని వాటిల్లకుండుటకు ఆన సరమగునో తామే సర్వాధికారమును వహించెదమని వెనిజెలసుగారు తెలియజేసిరి.

ఏథెన్సు, ఆగస్టు 10:—తనచర్యలకాటంకము గలుగజేయు వారి నడచి వేయటకు తాను నిరంకుశాధికారమును బూనవలసివచ్చినది ఎం. వెనిజెలసుగారు ఘోషణలో తెలియజేసిరి.

ORIENTAL LIFE Assurance Co. Ltd.

ESTABLISHED 1874. HEAD OFFICE-BOMBAY
LOW PREMIUMS. LIBERAL CONDITIONS
Prompt Payment of Claims.
Egmore, Madras
19. March 1917.

DEAR SIR,
I have your letter dated to-day and the cheque in settlement of my policy, as the Policy fell due only yesterday. I greatly appreciate the celerity with which my claim has been settled. I also take this opportunity to express my appreciation of the courtesy and consideration which I have always had in my dealings with your company both when I was dealing direct with the Head Office at Bombay and since my policy was transferred to the Madras Branch.

Yours Sincerely,
P. Rajagopalachariar
Member of Council,
Government of Madras

Wanted Immediately

Agents on fixed salaries and Commission required in all important Towns of Ganjam, Vizagapatam, Godavari, Kistna, Guntur, Nellore, Cuddapah, Kurnool, Bellary, Chittoor, and Anantapur Districts.
Apply to:—

The Superintendent of Agents
ORIENTAL LIFE OFFICE
C/o POST MASTER,
BERHAMPORE (GANJAM)

OR TO:—
The Branch Secretary
ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,
Post Box No. 8, Madras.

The Internments.

Calcutta Protest Meeting to be Held.

CALCUTTA, August 10.
A deputation consisting of Messrs. Surendranath Banerjee, B. Chakrabartty, C. R. Das, the Hon'ble Dr. Nilratan Sircar, the Hon'ble Mr. Surendranath Roy and the Hon'ble Mr. Fazul Huq, waited upon His Excellency Lord Ronaldshay yesterday in connection with the prohibition of the town hall meeting. His Excellency the Governor received the members very cordially and discussed the matter with them for an hour and a half. It is understood that the members of the Deputation assured the Governor that they would do their best to conduct the proceedings of the meeting in a responsible manner. The Governor informed the Deputation that the orders of prohibition would be cancelled and the Government would allow the meeting to be held. A press communique on the subject will be shortly issued. It is understood that it will explain the Government's position in the matter and under what circumstances the orders of prohibition were passed. It is understood that the meeting will be held on 18th or 19th at the Town Hall to protest against the Madras internments.

Sir Rabindra on Repression.

Political Situation Reviewed.

IDEALS MUST WIN.

CALCUTTA, August 11.
At a meeting held last evening Sir Rabindra Nath Tagore read a paper in Bengali entitled the Masters Bill. The Hon'ble Bupendra Nath Basu presided Sir Rabindra Nath reviewed the political situation created by the Home Rule agitation and the attitude of the Government towards it. He impressed upon the audience that it would not do for the people of Bengal to cry for self-Government if they continue to be bound and led as they have been for ages past by false ideals of society, religion and morality and sacrificed truth and right at the altar of false ideals. That was the only reason why the speaker argued Chitpore always suffered and Chowringhee prospered. The people of this country must comprehend before they could be free that they were absolutely their own masters and as such they would attain the desired end. The Government officials in India could never succeed in stifling a just cause by the weapon of internment and repression. It was absurd for them to say after 150 years rule in this country that Bengal would not feel for Madras just when British people were laying down their lives for Belgium and France. There was no truth in the argument advanced on behalf of the Government that the people of this country must go through all stages of political education in order to be a self governing nation. The Parliament of Britain at the present day was the revolution of a system which had run its course through numberless blunders. The procedure for preserving prestige at the cost of sense of justice inherent in British people would be fatal to the British administration in India.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

UNCORRECTED.

LONDON, August 10.
Italian communique says:—Large flights of bombing planes attacked port on Wednesday night and effectively dropped eight tons of high explosives on arsenal fleet. All machines returned.

JALISY.—Rumanian communique dated 10th instant reports that Russian and Rumanians are maintaining their positions in various areas inflicting heavy losses in state of repeated prolonged powerful attacks accompanied by asphyxiating gas Russians captured prisoners and machineguns and turned latter against enemy fleeing in disorder.

PETROGRAD:—Central Executive of soldiers and work-mans delegates and peasants delegates has decided to convoke a conference representing all socialists parties and labour and professional organisations to discuss democratic efforts to say military debacle.

British communique says:—Friday morning attack eastward of Ypres was on a front of two miles southward of Ypres road on right heavy fighting occurred for high ground astride Ypres Menine road. Some progress was made and fighting continues stop. In centre and on left overcoming resistance we gained whole of our objectives and westhoek ridge are completely ours. We established ourselves in glenorsa wood and inflicted heavy casualties we took 240 prisoners in addition to 80 taken Thursday night in monchy rais.

There was great aerial activity. We brought down five aeroplanes and two balloons and drove down five Aeroplanes and four Balloons. Four of our machines are missing. French communique reports that north of st Quentin their was sustained reciprocal cannonading in region of fayet in afternoon our fire stopped two attacks between mennechet mill and cepy farm. Artillery duel continued violently on pantheon-cherrigny ridge front enemy did not attempt to attack again after bloody defeat in morning prisoners state that Friday morning attack was prepared with greatest care with object of capturing trenches we carried on July 30th. Besides three battalions already mentioned German effectives were composed of nine bodies of special assaulting troops and two flames-throwing detachment. We took a hundred prisoner. Stop in Champagne after artillery preparation enemy attacked trenches east of Maisons-de-Champagne but our fire broke down all assaults. In centre where assailants gained a footing there was a terrific struggle which ended in our favour and whole line was restored. On both banks of Meuse there were violent artillery actions in region of Hill morthomme and Bexonvaux sector.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency.]

Great Britain

The Stockholm Conference.

Attitude of British Labour.

Sailors Refuse to Carry Delegates.

LONDON, August 9.

At a meeting of the British Workers' League at Westminster, to protest against sending British Delegates to Stockholm.

Mr. Havelock Wilson, President of the Seamen's and Firemen's Union, declared that, no matter what the decision at to-morrow's or any other conference might be, seamen and firemen absolutely declined to carry delegates to any peace conference.

"Pacifists," he said, "talked as though they were the only people wanting peace. The country wanted a lasting peace, not another war ten years hence. There must be no German peace, but a fair peace taking into consideration the Allies' sacrifices. The Germans had got a lot to learn yet and we were going to teach them a lesson."

Mr. Appleton, Secretary of the General Federation of Trade Unions, did not see how any conference was going to aid Russia. The German democracy was not in a position to send any delegates to say anything binding Germany. If we sent delegates all we would do would be to give an exhibition of disunion, dishearten our allies, and hearten Germany.

He moved a resolution protesting against the projected meeting of British and enemy delegates, while the enemy occupied allied territory, and associating the meeting entirely with the principle laid down by the British and French premiers that no section of the nation could be permitted to direct the war or dictate peace, and urging the Labour Conference to adhere to previous decisions. Mr. Appleton did not think it right for us to prejudice the colonies and the Allies. Labour in the colonies should be consulted before any question of peace conferences arose. The resolution was carried practically unanimously.

Mr. Stephen Walsh, M. P., Parliamentary Board, said, when Germany vacated Belgium, and France we would talk of peace not before (Cheers).

Labour Minister's Straight Declaration.

Mr. George Barnes (Labour, M. P.), Pensions Minister, wrote entirely agreeing as to the inadvisability of the Stockholm Conference. He objected because it was contrary to previous labour declarations and no good case had been made for altering such deliberations. It was singularly ill-timed, as the talk of peace terms with the enemy now was calculated to weaken Russia and dishearten those who were so magnificently trying to pull her together. Moreover, participation in such a conference would be a positive affront to our allies, France, Italy, Belgium and America. We should be cheering the enemy rather than our friends. The writer declared,—"For adhering to previous deliberations and prosecuting the war," he concluded, "recent happenings have stiffened me in that attitude." Letters in a similar emphatic strain were received from a number of labour and other members of Parliament.

Decision of Ministers' Federation in Abeyance

LONDON, August 8.

The executive of the Miners' Federation yesterday postponed their decision, with regard to the Stockholm conference until the Labour Party Executive's report is announced at to-morrow's conference. The miners will then move an adjournment of the Conference to give the delegates an opportunity to consult their Associations. It is expected that the Seamen's Conference in London on the 17th August, which it is anticipated will pass a resolution to prevent socialist delegates going to Stockholm, will include representatives of Holland, Scandinavia, the British Colonies, and the United States.

Soldiers and Politics.

A Glasgow Meeting Prohibited.

LONDON, August 10.

The Press Bureau says that the Workers and Soldiers' Council meeting arranged to be held in Glasgow on Saturday has been prohibited under the Defence of the Realm Act at the instance of the Glasgow magistrates.

The Irish Convention.

Progress of Proceedings.

LONDON, August 10.

The Press Bureau announces that the Irish Convention has instructed the Secretariat to present schemes for the Government of Ireland to the Standing Committee in a form suitable for discussion. The Convention adjourned till the 21st to enable preparation and distribution to members of historical, statistical, and constitutional documents relating to the schemes.

Franchise Reform in Britain.

LONDON, August 10.

The House of Commons has decided to retain the principle embodied in the Electoral Reform Bill of the alternative vote, where three-cornered contests take place in single member constituencies.

Cotton Control Scheme.

Accepted by Board of Trade.

LONDON, August 9.

Sir A. Stanley, President of the Board of Trade, has accepted the Cotton Control Board's scheme. Details will probably be issued to-morrow.

Sickness Among Troops in Aden.

Government has no Information.

LONDON, August 10.

Mr. Montagu stated in the House of Commons that no report has been received suggesting that there was any excessive sickness among the troops at Aden, but he was making enquiries. The Government of India was considering the future scale of medical equipment for Indian troops.

Export of Indian Products.

Financial Facilities Under Consideration.

LONDON, August 10.

Mr. Montagu mentioned in the House of Commons that the question of financial facilities for the tea industry had been considered. He pointed out that the Bank of Bengal provided funds for its customers and that the exchange banks provided considerable facilities for the export of tea. The question of coffee was under consideration; that of rubber and tea exports from Tuticorin and the Malabar Coast had not been before the Government of India.

Indian Trade Commissioner.

Starts Work in Autumn.

LONDON, August 10.

In the House of Commons Mr. Montagu stated that Mr. Chadwick had been appointed Indian Trade Commissioner with a view to developing Indian Trade in Britain. His Office would be in the City, and it was hoped that he would start work in the autumn.

Mr. Chadwick's Activities.

SIMLA, August 10.

Mr. Chadwick, who recently visited Russia on a commercial mission, will visit France and Italy on a similar errand and thereafter take over the appointment of Trade Commissioner for India, London.

Honours for Indian Officers.

LONDON, August 10.

The O. M. G., for valuable services in the war, has been conferred on Lieut. Colonel James Currie Robertson, Indian Medical Service, and the Military Cross, for distinguished service in the field, on Lieut. Ernest Floyer, Indian Army Reserve.

Release of a British Officer.

Captain Stanley Wilson, M. P.

LONDON, August 10.

ZURICH.—Captain Stanley Wilson, M. P. who was captured in the Mediterranean twenty months ago, has been released from internment in Austria and has arrived here "en route" for London.

Mentioned in Despatches.

Officers Serving in Africa.

LONDON, August 10.

The London "Gazette" contains the following list of officers mentioned in despatches for valuable services in connection with the war:—

UGANDA VOLUNTEER RESERVE:—Captains C. Riddick, F. A. Flint, and E. N. T. Lawrence.

GOLD COAST VOLUNTEERS:—Major P. F. Barton.

NIGERIA VOLUNTEERS:—Captain C. T. Lawrence.

NORTH RHODESIA RIFLES:—Major C. H. Gibson, St. Helena; and Captain W. V. Corbett.

MEDICALS:—Lieut. T. C. Mainwaring.

ROYAL ENGINEERS, St. Lucia:—Major A. E. Harris, Staff-Sergeant G. Patterson.

ST. VINCENT VOLUNTEERS:—Colonel S. H. Bonadie.

The following belong to the Zanzibar Forces:—Capt G. Denton, Lieuts. G. Mansell, R. Withycombe, Sec.-Lieut. B. C. Johnstone, S. R. Smith, Sergeants J. T. Gilbert, B. H. Wiggins, and Jemadar Peraji Mire.

A Record Price.

A Famine in Supplies Noted.

LONDON, August 10.

Mr. Montagu's report on the Silver Market says the price of 42-1-18 is a record since January 1903. There is a famine in supplies, although the demand is in no way large. It is anticipated that the world's production in 1917 will be two hundred million ounces. The Indian silver holding has again been increased by over two crores.

Mr. Fisher's Education Bill.

Great Changes in Elementary Education.

LONDON, August 10.

In the House of Commons, Dr. Fisher introduced the Education Bill providing inter-alia for the abolition of half-time after the war. Meanwhile the employment of children under fourteen will be very stringently restricted and every young person will be compelled to attend a part of the time in Day and Continuation Schools. Nursing schools for children under five would be encouraged. Attendance at these would be voluntary and when a sufficiency of such schools was provided the age attendance for Elementary Schools would be raised from five to six. Local education authorities would be empowered to continue elementary education to the age of fifteen and part time education would be compulsory till eighteen.

The report that Sir Alfred Keogh has resigned is denied.

TELEGRAMS.

The War Loan Bill.

The U. S. A. Thanked.

LONDON, August 10.

In the House of Commons explaining the War Loan Bill empowering Government to raise a loan of two hundred and fifty millions, Mr. Bonar Law said it was not intended to issue the loan during the recess but it was necessary for Government to have power to do so. He expressed Britain's appreciation and gratitude for the large financial assistance which the United States was giving the Allies.

Russia

The Ukraine Government.

Extension of Jurisdiction Demanded.

LONDON, August 10.

Deputations from the Ukraine Assembly waited on M. Nekrasoff and urged the incorporation in Ukraine of the governments of Poltava, Podolia, Volhynia, Chernigoff, Kharkoff, Ekaterinoslav, Kherson, Taurida, and Bessarabia. M. Nekrasoff objected to the incorporation of Bessarabia where the Little Russian population numbered only nineteen per cent of the total. The delegates insisted on the ground that Bessarabia was surrounded by the other Ukraine governments. A plebiscite will be taken.

Appalling Distress in Warsaw.

No Food.

LONDON, August 10.

NEW YORK.—A letter from Warsaw the authenticity of which the Zionist committee vouches for shows appalling sufferings among the population. The letter says:—Death from starvation can be witnessed in every street and at every step. In every Jewish house mothers feel happy to see nursing babies die. They sell their daughters hair so as to buy bread for dying children.

Russian Harvest.

Enemy's Effort to Capture It.

LAHORE, August 10.

LONDON, August 9th.—The "Times" correspondent at Odessa states that reaping is in progress in southern Russia and the enemy will undoubtedly endeavour to capture the harvest before its removal.—("C. & M. Gazette.")

Germany

Outspoken Politician Warned.

LONDON, August 9.

A telegram from Lausanne says the "Friedl Zeitung" fears that German police raided Herr Haase's house and military authorities threatened to conscript him civilly if he again addresses the Reichstag unpatriotically.

German Pre-War Intrigues.

Testimony of a Rumanian Minister.

LONDON, August 10.

M. Take Jonescu, Vice President of the Rumanian Council of Ministers, in a letter to the "Times" says that, during his visit to London in the second half of July 1914, he saw the German Ambassador almost daily and sometimes twice daily, and he is in a position to know that the ultimatum to Serbia was known and approved in Berlin and that Herr von Tschirachsky and Herr von Boegendorff, the German ambassadors in Vienna, participated in drafting it. Prince Liebowsky asked M. Jonescu to telegraph to M. Pashitch, advising the acceptance of the ultimatum, and promising modification of its hard conditions. Prince Liebowsky told M. Jonescu, on July 27th 1914, that he no longer believed that England would abandon her neutrality.

Greece

Government to Crush Reaction.

Martial Law Passed.

LONDON, August 10.

ATHENS.—At a stormy sitting of the Chamber, the Opposition Member denouncing Press restrictions was shouted down. M. Venezelos pleaded for the freedom of Opposition criticism, but emphasised that the Government was determined to crush any attempt at reaction. Parliament has passed Martial Law.

The Exchange correspondent at Athens states that M. Venezelos accused the Chamber of aiming at a dictatorship and declared that he had been offered a dictatorship and had declined it nevertheless. He would assume it if necessary to safeguard Greek interests against treachery.

Japan

War Anniversary.

Mikado's Message to the King.

LONDON, August 10.

TOKIO.—The Emperor of Japan has replied to King George's message of the 8th inst:—"Sincere thanks for your stirring words and assurance of confidence which is doubly welcome as exactly expressing the sentiments of myself and my people." The Emperor pays a tribute to the splendid bravery of British forces and the unity, high endeavour, and indomitable energy of the British people, and anticipates the complete victory of the Allies is not distant.

Norway

The Position of Neutrals.

LONDON, August 10.

CHICAGO.—Favourable replies have been received from European neutrals whom the Government invited

TELEGRAMS.

to confer at Stockholm, particularly regarding the deteriorated position of neutrals since America's entry into the war.

Exports to Germany will result in a corresponding diminution of supplies from America and unless imports from America are resumed Norway will starve before January.

Spain

The Trouble in Spain Railway Strike Unsettled.

LONDON, August 10.
MADRID.—It is officially stated that attempts to settle the Railway strike have failed and that the Government will maintain the service.

China

A Famous Library Sold.

LONDON, August 10.
PEKING.—Baron Isawski has purchased for thirty-five thousand sterling the famous library of Dr. G. E. Morrison, Political Adviser to the Chinese Government. It will be transferred complete to Tokio and will retain Dr. Morrison's name.

France

New French Minister of Marine.

LONDON, August 10.
PARIS.—M. Charles Chaumet has been appointed Minister of Marine.

Peace Terms of French Socialists.

LONDON, August 10.
The French socialists' statement of peace terms demands restoration of Alsace-Lorraine provided the inhabitants except the German immigrants are consulted in the matter. It also demands the evacuation of the invaded countries, reparation for devastation and violation of Hague Conventions and complete indemnification of Belgium and Luxemburg for the violation of their neutrality.

Sweden

Total Loss to Swedish Shipping.

LONDON, August 10.
STOCKHOLM.—It is officially stated that nine Swedish steamships and forty-seven sailing ships representing twelve per cent of total tonnage of merchant service has been submarined or mined during war.

Austria

Austrian Foreign Minister. Visits German Headquarters.

LONDON, August 10.
COPENHAGEN. M. Czernin, Austrian Foreign Minister is visiting German headquarters and will afterwards go to Berlin to see Dr. Michaelis.

Count Tisza Becomes a Colonel.

LONDON, August 10.
ZURICH.—A telegram from Budapest says Ex-Premier Tisza has gone to front as a Colonel of the Hussars.

British Front

Position on Westhoek Ridge Captured.

LONDON, August 10.
The British Communiqué says:—We completed capture of Westhoek and secured the remaining positions on Westhoek ridge.

The French upon the left flank of the battle front continue to progress eastward and northward of Bixchoote. Our raiding parties on a wide front eastward of Monchy-lez-Reaux blew in dugouts doing great damage and inflicting severe casualties. The Machine guns stopped German counter-attack.

The Lull in the Offensive.

German Mendacity Exposed. The Fight for Aerial Supremacy.

LONDON, August 10.
General Frederick Maurice, Director of Military Operations, Imperial General Staff, explaining the recent operations, says the delay in further fighting owing to bad weather is being exploited by the Germans as the failure of the offensive. Yesterday's German communiqué spoke of a British attack from Nieuport. This was only a small raid. Speaking of the air service the Germans said on July 31st: In spite of unfavourable conditions, over a hundred engagements took place between our airmen and enemy along the whole eighteen-mile front. General Maurice says there were less than twenty air fights that day as the Germans refused to appear. There were eleven cases of our men attacking aerodrome from fifty feet firing into the hangars. In one case an airman chased a staff officer's automobile for five miles, and two officers were hit. General Maurice emphasises that our air mastery is not necessarily permanent. We shall probably have further big battles before this is secured.

The Russian Retirement.

Regarding the Russian retirement during the last few days, this has been less than previously. This may not be due to increased Russian resistance, but to the fact that the Germans have advanced over ninety miles and have now reached a railway of different gauge, thus delaying supplies, and reinforcements.

Successful British Raid at Lens.

LONDON, August 10.
A British communiqué says:—There was an artillery duel in the neighbourhood of Ypres. We made a successful raid in the neighbourhood of Lens, destroyed dugouts, and wrecked defences. We brought down two aeroplanes yesterday and drove down one. None of ours is missing.

French Front

The Latest French Communiqué.

LONDON, August 10.
The French communiqué says:—We continued to progress in Belgium and occupied during the night several farms east of Bixchoote and west of Langemarck and captured machine-guns. The German attack on a front of a kilometre in the Fayet region north of St. Quentin was broken up by our fire and repulsed with loss except in the centre where enemy fractions gained a footing in a small area of our advanced elements. There was a recrudescence of bombardment at night over the whole region south of Allemant and Filain north of Aiane and the enemy at dawn violently attacked from the pantheon farm to Chevrigny ridge. Three battalions supported by a storm troops attempted to assault our lines at various times but our accurate fire stopped the assailants on their front inflicting on them very heavy casualties. Enemy elements which penetrated the trench were killed or taken prisoners after a hand-to-hand fighting in which ours showed admirable dash. We held all positions. Other German attempts notably south of Allies south-east of Chevreux in the region of Vanguois towards Avcourt and to the north-west of Flirey also failed under our fire with appreciable losses. An explosion and fire has destroyed chemical works at Barking. Hitherto thirteen women have been found killed and many injured.

A Frontal Attack on German Positions.

LONDON, August 8th.—It is officially stated that the frontal attack on the German position southwest of Lindi made a certain amount of progress, but a turning movement intended to envelop the enemy's right encountered strong defences concealed in dense bush. Severe fighting ensued the enemy counter attacking vigorously and our troops British, Indian and African fighting with great gallantry. Losses on both sides were considerable. Our troops entrenched on the ground gained and advance was resumed shortly.—(C. & M. Gazette.)

Salonika Front

A Salonika Report.

LONDON, August 10.
A British official communiqué from Salonika says:—Our cavalry repulsed a Bulgarian raid on Ocukluk. We bombed an aerodrome at Livunovo. There is a marked improvement in the health of the troops. Admissions to hospitals are one-third less than in 1916 and deaths from diseases nearly two-thirds less.

Russian Front

General Mackensen in Rumania. His Important Offensive.

LONDON, August 10.
General von Mackensen's attack north of Focsani in Rumania is developing into more serious operations than it appeared at first. The offensive aims at the important loopline of Teucuin-Marasesti connecting the main line north of Focsani serving the Russo-Rumanian army in the mountains and the main line from Galatz to Jassy. If General von Mackensen's advance is continued much further, it will immediately jeopardise the loopline and also threaten the rear of the Russo Rumanian army, which recently victoriously advanced along the upper reaches of the Putna and the Sositza.

Germans Still Advancing.

LONDON, August 10.
A Russian wireless communiqué says:—The enemy occupied heights north-westward of Sipot and Katargali and pressed back the Rumanians in certain districts between Oitez and Kasino. The enemy continued to press us back in the region of Focsani.

Mesopotamian Front

Mesopotamia Campaign. Nothing Special to Report.

MESOPOTAMIA, August 10.
There is nothing special to report. Climatic conditions are improving though the temperature is still very high.

The Navy's Work

LONDON, August 10.
In the House of Commons Mr. Macnamara stated that a despatch dealing with the services of the Navy in Mesopotamia would be published shortly.

Belgium Front

Artillery Activity in Flanders

LONDON, August 10.
Air raiding and artillery activity in Flanders regarded as presaging resumption of allied offensive are reported to be continuously audible.—(C. and M. Gazette cable.)

Germany's Fate Now Being Settled.

LONDON, August 10.
The "Vossische Zeitung" says that the fate of Germany is now being decided in Flanders. The loss of German positions between Lys and the sea provides a base from which English aviators can annihilate German industrial basins.—(C. and M. Gazette cable.)

Russians in Flanders.

LAHORE, August 10.
LONDON, August 9th:—A correspondent in Flanders states that Russian guards brought up against the French were not told that they were required to attack until the last moment. Then they began to disappear and hide in shell holes. A bare half a dozen of one company actually attacked. Marcel Hutin states that the enemy has now rested during bad weather but has grouped troops in Flanders and brought up new and important heavy batteries.—(C. & M. G. Cable).

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents.

By Wire.

Simla

Campaign Against Mahsuds.

Successful Termination.

Commandar-in-Chief's Thanks.

SIMLA, August 10.
The Mahsuds have now complied with the orders of the Government. The final jirga of three thousand Mahsuds assembled on the 10th at Sirwekai and confirmed the settlement taking the usual oath of peace. Their conduct and attitude was highly satisfactory. Orders have now been issued for the dispersal to their stations of the troops forming the field force.

Special orders for the day by His Excellency General Sir Charles Monre G. C. M., G. K. C. B., Commander-in-Chief in India.

August 10th.—On the dispersion of the Waziristan Field Forces the Commander-in-Chief desires to express to all ranks his satisfaction at the manner in which the operations against the Mahsuds have been brought to so speedy and successful a termination. This result has been due to the skilful manner in which the operations were conceived and carried out by the generals in Command to the intimate co-operation between the arms engaged but above all to the pluck and determination displayed by the troops, combatant and non-combatant, British and Indian, frontier militias and constabulary, and our gallant allies the Nepalese Contingent. There were many obstacles to be overcome in a climate and under conditions of the most trying description, but they were overcome in a manner worthy of the best traditions of the British army. For the first time the tribesmen on this part of the frontier have felt the power of Royal Flying Corps which carried out its duties with the dash and during to which the army has become accustomed. It gives the Commander-in-Chief great pleasure to associate in this order the political officers on the staffs of the forces to whom his thanks are due for their tact and firmness which have so largely contributed to a successful and speedy settlement and for the generous manner in which they placed their own residences at the disposal of the sick and wounded. The railway telegraph and Postal Departments were subjected to a severe strain and it was due to their resource and devotion to duty that the requirements of the forces were always met. In conclusion the Commander-in-Chief on behalf of the army gratefully acknowledges the assistance given by the Red Cross and Comforts for Troop Societies whose generous efforts did much to alleviate the hardships and ameliorate the trying conditions of a summer campaign on the frontier.

Indian Finance.

Issue of Sovereigns Discontinued.

SIMLA, August 10.
It was explained in a Press communiqué dated the 27th April, that the Government had decided to release sovereigns for the purchase of produce at various centres in up country and during the last three months considerable quantity of sovereigns had been issued for the purchase of wheat, foodgrains and cotton. This measure was necessitated by the great pressure on the Government's rupee stocks during this period, the demand for currency being particularly heavy in connection with the finance of purchases of wheat and other food grains for the Home Government. These special demands have now fallen off and the immediate strain on rupee stocks of the Government has now been relaxed. They have, therefore, decided in order to conserve their gold resources as far as possible to discontinue the issue of sovereigns for the present. Should circumstances during the ensuing busy season indicate the desirability of resuming gold issues the matter will then be further considered.

Indian Tanning Industry.

Steps for its Development.

SIMLA, August 10.
Sir Thomas Holland, President, Indian Munitions Board, will leave Simla on Sunday for Dehra Dun where a conference will be held on next Tuesday presided over by Mr. G. S. Hart, Inspector General of Forests, to consider the question of the development of tanning industry in India. It may be remembered that a good deal of evidence has been collected by the Indian Industrial Commission as to the utility of co-ordinating between forestry and tanning and to devise methods how best to achieve that object.

Since taking charge of the Munitions Board Sir Thomas Holland is vigorously pushing the question of developing small industries to a stage of successful experiment in India and has arranged for expert advice and guidance for manufacturers for marketing their products.

Imperial Council to Meet.

On 5th September.

SIMLA, August 10.
The following is published in the current issue of the Gazette of India Legislative Department:—It is notified that a meeting of the Imperial Legislative Council will be held in Simla on the 5th September.

TELEGRAMS.

The Lyons Fair. Information Bureau Established.

SIMLA, August 10.
The Committee of the Lyons Fair has it is understood established a Commercial Information Bureau at Lyons in connection with the Fair. This information bureau is intended to reply to the numerous enquiries made on the administration from all parts of the world and develop the relations which are already being established between the subscribers to the Fair and the foreign merchants of the world. The bureau undertakes to reply to all questions which may be addressed to it, and the promoters believe that it should form a centre of considerable utility for the exchange of commercial and industrial information.

Plague Casualties.

SIMLA, August 10.
There were 2433 deaths against 3430 seizures from plague in India during the week ended the 4th August 1917. The following are the provincial figures:—Bombay 979, Madras 110, Behar 29, the United Provinces 156, the Punjab 6, Burma 109, Central Provinces 296, Mysore 143, Hyderabad State 333, Central India 123 and Rajputana 219.

Calcutta

The Government Communique.

DACCA, August 10.
(Delayed in Transmission).

A communique says:—His Excellency the Governor received a deputation of six Bengal Gentlemen this morning and after hearing their views, stated first that the warning issued to the promoters of the proposed Town Hall meeting was not a general order nor did it lay down the principle that the public were in no circumstances entitled to criticise the action of another Government. Secondly the Government could at no time, least of all at present, regard with complacency the use on public platform of language calculated to arouse race hatred and incitement to breaches of peace. Regarding the recent action he called the attention of the deputation to the language freely used at the meeting in Calcutta on the 11th July. The Government had hitherto refrained from issuing orders prohibiting college students from attending political meetings and when it was represented that large numbers would attend and probably inflammatory speeches delivered the meeting was prohibited. In the event of assurance that precautions would be taken as to language the Government would have no objection to the meeting being called to discuss matters of public interest and importance.

Fuller Particulars.

DACCA, August 9.
A Deputation consisting of Babu Surendranath Bannerjee, the Hon'ble Dr. Niranjan Sarkar, the Hon'ble Babu Surendranath Roy, the Hon'ble Maulvi Fazul Haq, Mr. B. Chackravarty and Mr. C. R. Das waited upon His Excellency the Governor of Bengal yesterday morning and laid before him their views with regard to the warning recently communicated to the promoters of a proposed meeting at the Town Hall. After hearing what the Deputation had to say His Excellency said that he desired to make two things quite clear. First that the warning was issued in the circumstances of particular case and that it was not and never had been the intention of the Government to issue any general order interfering with public meetings nor was there any intention of laying down as principle that in no circumstances were the public entitled to criticise the action of another Government, and secondly that the Government could at no time, and least of all at a time when the whole resources and energies of the empire were concentrated upon the successful prosecution of an unparalleled war, regard with complacency the use upon public platform of language calculated to arouse race hatred and to incite to breaches of peace. His Excellency then proceeded to explain the grounds on which the recent action of the Bengal Government had been taken. He called the attention of the deputation to language prejudicial to public safety which had been freely used at the meeting held in Calcutta on the 11th July. In the opinion of the Government language of this character especially when employed to denounce action of a neighbouring government was calculated to inflame the feeling against the constituted authority and to excite disorder. All the more was this the case when it fell upon the ears of young men of impressionable age whose impulses under provocation were likely to get better of their discretion. The Government of Bengal had hitherto refrained from issuing orders prohibiting college students from attending political meetings and when it was represented to them that a meeting on a large scale was to be held to which large numbers of college students were likely to be attached and that judging by experience of the meeting already referred to language of inflammatory character was likely to be used they came to the conclusion that there was a grave danger of such a meeting being attended by untoward results. It was under these circumstances and in respect of a particular meeting to be held at a particular time and place that warning was issued and it was not to be interpreted as having any general application. His Excellency went on to say that in the event of the assurance being given by those responsible for convening the meeting that every precaution would be taken to prevent the use of language of a violent or inflammatory character the Government would have no objection to the meeting being called for the purpose of discussing matters of public interest and importance.

The Attacks on the Metropolitan.

A "Churchman" Defends Him.

CALCUTTA, August 10.
A correspondent signing as "Churchman" has written to the press defending the Metropolitan from attacks made upon him in regard to intercession service. The

"Churchman" concludes his letter thus:—The Metropolitan is a Churchman. It is his duty and privilege to possess a great zeal for the welfare of men's souls. He may in his spiritual capacity, one does not say he does but that he may hold that the sufferings of the body or the anxieties of the mind are of no account when compared with the state of the soul before God. Let us say that the Metropolitan was seeking as a godly prelate should to lead his flock to perfection in spiritual things to the highest of all possible ideals both in relation to their neighbours and to their enemies. Is not this an explanation of the views that have been called controversial? Does this not explain those references to no luck that have been so much criticized, that the statement regarding mistakes in the higher command, that reference to the political advance in India the prayers for our enemies and the hope for prohibition. If we admit that God has sent this war to draw the nations closer to himself by sacrifice and suffering and the proof of the transitory values of property and the good things of this life and indeed, no earnest Christian can look at it in any other way. Surely the Bishop was but doing the work of his master in urging us to pray first for a change of heart and then to seek in the operation of that change, the good works, of which the fruit will be victory.

Bombay

THE BELOVED SEPARATED FROM HER LOVER.

Lover in Court for a Writ of Habeas Corpus. Rule Granted.

BOMBAY, August 10.
At the High Court before Mr. Justice Beaman an application was made by Mr. Bomanji Ardeshir Sethna for a rule nisi for writ of Habeas Corpus to be directed against Dadabhai Sorabji Bastakia and his wife asking them to produce their daughter Ratanbai before the court. Mr. P. D. N. Wadia, Counsel for petitioner, stated that the matter was a crown side one and he applied under Rules 791 and 792 of the High Court rules which allowed application for a writ of Habeas Corpus under Section 491-A of the Criminal Procedure Code to be made to any one of the Judges in the original side. Counsel then read the petition which stated that the petitioner first became acquainted with the daughter of the respondents in or about 1911 when they were neighbours. She was 23 years old. The acquaintance had ripened into courtship and one day in 1912 she proposed to the petitioner to marry her. Her parents wanted her to marry a certain gentleman but she declined on the ground that she had promised to marry the petitioner and no one else. The petitioner and the girl were majors and Ratanbai wrote to the petitioner affectionate letters. The girl having refused to marry anybody except the petitioner the parents confined her and did not allow her to leave the house. When the parents left the house the girl was locked up. The petitioner also wrote to the parents to allow him to marry the girl but no reply was sent to him. The girl had even written to the petitioner to have her. The petitioner submitted that her parents had no right to keep her under restraint and confinement and force her to marry some one else, and prayed that the court should direct the respondents to bring up the girl before the court to be dealt with according to law and to allow her to carry out her wishes whatever they might be. The Court granted the rule nisi for writ of Habeas Corpus and made it returnable on the 16th instant.

Bank of Bombay Profits.

BOMBAY, August 10.
The annual General Meeting of the shareholders of the Bank of Bombay was held this evening, the Hon'ble Sir Fazulbhoy Currimbhoy presiding. The report submitted for adoption showed that the transactions for half year ending the 30th June had resulted in a net profit of Rs. 15,01,042 to which was added Rs. 3,90,634 balance brought forward from previous half year making the total in all of Rs. 18,91,676. The amount is distributed as follows:—Dividend at the rate of 13 per cent Rs. 6,50,000, bonus at the rate of two per cent Rs. 1,00,000, special bonus at the rate of 2 per cent, 1,00,000, transfer to credit of Government and other securities for depreciation 3,50,000, transfer to reserve fund 2,00,000, carried forward 4,91,676. The Chairman in moving the adoption of the report referred to the steady progress of the bank and reviewed at length the course of trade in general.

United Provinces

Portraits of Her Majesty.

ALLAHABAD, August 10.
A large number of portraits of Her Majesty had been received in India and will shortly be distributed among the widows, daughters or mothers of Indian officers and soldiers who had been killed or died in service during the present war. A message of sympathy and appreciation of the brave deeds of the departed soldiers which Her Imperial Majesty has addressed to the bereaved relatives is written in Queen Empress' own hand beneath the portrait. The portrait which is reproduced in colours depicts Her Majesty in her robes of State wearing her orders and riband of garter. On a table at her right hand is the Imperial Crown. Each copy of the portrait will be accompanied by an autograph letter from Her Excellency Lady Chelmsford in vernacular suitable to the recipient containing a translation of the Imperial message.

Pandit Shamlal Nehru who was retained unopposed to one of the vacant Hindu seats on the Allahabad Municipal Board, tendered his resignation soon after but the Commissioner of Allahabad the Hon'ble Mr. Ferard has refused to accept the resignation.

The Punjab Government have decided to file appeals in the Chief Court of the Punjab against awards recently given by the District Judge of Amballa in the proceedings for acquisition by the Government of Grant Lodge, Forest Hill, Southwood and Mansfield Lodge estates at Simla.

South India

Mrs. Besant's Letter to the Government.

Unity of Theosophy with politics.

OOTACAMAND, August 10.
The Government in a Press Communique published the full communications received from Mrs. Besant, and Messrs. Arundale and Wadia. Mrs. Besant after acknowledging the receipt of the relaxation of the Government order proceeds:—I beg to state that I am as unable now as was His Excellency the Governor on June 16 last to discriminate between my activities, nor will I implicitly admit that while my so called religious works are harmless, my educational, social and political writings justify the tyrannical action of the Madras Government towards my two colleagues and myself. All I write and speak is equally theosophical and religious, being directed to the evolution of the spiritual intelligence in man, exerted in the spiritual, intellectual, emotional and physical departments of human life. They all form part of one great movement for human progress and liberty and order. I cannot separate religion from life, nor shut it up in a cell from which it may be released after due trial and strict examination by the Governor-in-Council of his officers. Nor could I submit books on subjects the most sacred to me to the scoffing of unbelievers. I am grateful to His Excellency the Governor of Madras for the true insight which realised that all liberty—religious, educational, social or political is one, is equally dangerous to an autocracy and must be crushed. He has thereby made the present struggle one for liberty in all departments of human life, not for this or that political opinion. The Theosophical Society cannot identify itself with any special creed, religious, social or political, but it can and ought to stand for the sacred right of free speech for all opinions, which do not excite to crime and can see that His Excellency's instinctive attack on religious liberty shows the true spirit of autocracy, and hatred of all freedom. It has therefore allied itself in this struggle in 'entente cordiale' with the National Congress, the Moslem League and the Home Rule League in one solid body united in resistance to autocracy, and in defence of the liberty of the people, and I, as President of the Theosophical Society, will conclude no separate peace. As I observe that the Government Order has been sent to the Editor's table, I presume that you will also forward this letter to the editors, as it explains why I cannot take advantage of the relation of clause (d) of the order of the internment.

Mr. Arundale's Letter.

Mr. Arundale's letter:—Mr. Arundale begs to inform His Excellency the Governor of Madras in Council, that as a Theosophist and having been privileged for many years to live under the example of his Hindu and Moslem fellow subjects with whom religion is their daily life, he has striven to make Theosophy the motive power of all his actions, whether public or private. It was in order to live more truly his conception of the Theosophic life that Mr. Arundale joined the Home Rule League, that by working for Home Rule for India he might share in the struggle for freedom and justice, without which all growth is impossible whether for individuals or for nations. For a similar reason Mr. Arundale has been working many years to free Indian education from the devastating agencies now oppressing it. Mr. Arundale is a Theosophist and therefore an ardent and uncompromising supporter of Home Rule for India and Indian education for Indian youth. Like the French Republic Mr. Arundale is one and indivisible and he cannot be interned in compartments. His writings and speeches are all Theosophical or religious whether labelled Home Rule or education or in any other way. The discrimination is thus from Mr. Arundale's standpoint impossible, and he declines to allow His Excellency the Governor of Madras in Council to make or attempt to make distinctions he himself is unable to perceive. Mr. Arundale trusts that the same publicity will be allowed to the above expression of refusal to accept the preferred relaxation as was given to the offer of relaxation itself.

Mr. Wadia's Letter.

Mr. Wadia says being an Indian he cannot make a compromise with his conscience. As a Theosophist he is unable to differentiate between secular and sacred as he looks upon everything as sacred and with him politics is a matter of religion and spirituality.

BRIEF TELEGRAMS.

(ASSOCIATED PRESS.)

By Wire

Mr. H. S. L. Polak who was in Allahabad on a short visit left yesterday for Lucknow from where he will proceed to Delhi and sail for England very shortly.

It is understood that the mails which left London on the 19th July will be delivered next week at Colombo whence they will be despatched to India for distribution.

Telegraph traffic is now proceeding normal except between Bombay and Karachi where the lines are still giving trouble. As a matter of fact they always do at this season.

The Madras Government has appointed a Priority Committee, including as President Mr. Innes, and as members Messrs. Clement Simpson, Gordon Fraser, Haridas Visanjer, and W. Wilson, to deal with applications from cotton mills, presses, etc., and another committee, including as President Mr. Innes and as members Sir Hugh Fraser, Messrs. J. F. Jones, Chitti Babu and P. G. Warbrook to deal with applications from foundries, engineering and electric firms, etc.

ఉపాధ్యాయుడు

భారతవర్షపు ఆర్థికసంస్థ.

(డాక్టరు స్టేటరుగారి ప్రసంగము)

చెన్నపురి ఉపాధ్యాయ కళాశాలా సమాజము వారి సభయందు 9-వ తేదీ సాయంకాలమున విశ్వవిద్యాలయపు ట్రాఫిక్ కాన్వేంషన్లు డాక్టరు గిల్బర్టు స్టేటరుగారు, మా. ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగార్యులకు లై యుండ, వైవిధ్యమును గూర్చి యుపన్యసించిరి:—

ధనాన్వయ, విభజన, వ్యయములను మూడువిషయముల వార్షిక కాన్వేంషన్లు చేయును. కనుక పండితులు గాదలచిన వారలేగాక ప్రజలెల్లరును ఆర్థికకాన్వేంషన్లు మలవరించుకొనుట యుక్తము. దక్షిణాసియాదేశపు ట్రాఫిక్ కములయందు సాధించ నలసిన ముఖ్యవిషయము భారతఖండవాసుల పేదరికము. ఈ విషయమై ఎన్నియో సూచనము లొనర్చియుంటిని. ప్రాథమిక మాధ్యమిక, పాఠశాలిక విద్యల నభివృద్ధి చేయుట ప్రధానము లై యున్నవి. దేశభాషలయందు సాంకేతిక విద్యయుగలడ వలయును. విశ్వ విద్యాలయములయందు దేశభాషల ద్వారా బోధనము జరుగలేనని యచిరకాలముననే చెన్నపురి సినేటుసభయందొక తీర్మానము ప్రకాశించి బడగలను. తీర్మాన విషయ మపాధ్యాయులలో జేరినదని నాయభిప్రాయము. ఆంగ్లభాష బ్రతునందే గాక ఆమెరికాదేశమున దంతటను గూడ వ్యాపించి యున్నది. ఇంతి యగాక యూరోపుదేశీయుల జ్ఞానమంతయు భాషాంతరికరణముల ద్వారా ఆంగ్లవాద్యమునకు గొనిరాబడి యున్నది. గనుక ఆంగ్లమునకు మారుగ దేశీయభాషల నుపయోగించినందు వలన నెట్టిప్రయోజనమునందనేరదు. విశ్వవిద్యాలయోన్నత విద్యనభివృద్ధి చేసి, దేశభాషలనుచుదేశలోనికి గొనివచ్చుటకై యత్నించుట జరుగవలయును. వైగా, దేశభాషలయందు పాఠశాలిక విద్య నొనగిసెయ్యడం ప్రజలకు చాలమేలు కలుగును.

ఉపాధ్యాయులకును, ఆర్థిక సంస్థల కెట్టి సంబంధమున్నదో విచారించుము. నేటి సాయంకాలమున ధనాన్వయ విషయమును మాత్రమే చర్చింప నిశ్చయించియుంటిని. ప్రజల యార్జనకై యభివృద్ధి సొందించుటకై ఉపాధ్యాయు డెట్లు తోడ్పడగలడు? ప్రాథమిక, ఉన్నత, విశ్వవిద్యాలయ విద్యాబోధనముల నభివృద్ధిపరచుట ప్రజల సంపదను హెచ్చించును. డెన్మార్కుదేశమున కాననగు వ్యవసాయాభివృద్ధిని బట్టి చూడ పారిశ్రామికాధినితరసహాయము లేకయే దేశము సంపద్యుక్తమై యుండగలదని తేటపడుచున్నది. హిందూదేశపు వ్యవసాయదాల్లగూడ జ్ఞానసంపన్నులై సుస్వభావులై యుండినచో, డెన్మార్కు వారివలె వీరు గూడ సిరితోడ తులనాగలరు. స్కాట్లాండు, డెన్మార్కు దేశములలోని విద్యార్థుల చరిత్ర మెకిండుక గమనించితిమేని, ఉపాధ్యాయుల వలన ప్రజలకెట్టి సహాయ మలవడెనో స్పష్టమగును.

ఉపాధ్యాయు డుత్తముడై, తన పాఠశాల యుత్తమోత్తమ మనిపించుట ఆతిథి స్వదేశాధికారికృత్తికొనర్పగల ప్రథమ సహాయము. విద్యార్థులను కొట్టగూడదను కట్టుదిట్టము కలిగింత మాత్రమున పాఠశాల మంచినటకు వీలులేదు. విద్యార్థులకు పాఠశాల యనింత మాత్రమున సంతస ముద్భవమై పొరులైన పిమ్మట గూడ వారు తమ ప్రాత పాఠశాలకు వచ్చి గురువులతోడ ముచ్చటించునట్లు చేయవలయును. విద్యార్థుల స్వభావ సిద్ధులగు కత్తి సామర్థ్యములు పాఠశాల నశింపజేయక వికసించజేయవలయును. పాఠశాలయే గాక, పాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయులందరును యితర కాలక్షేపము గూడ నుండవలయును. తమ పొరుగుననున్న జ్ఞానసంపన్నులతో విరిక ఫహవాస ముండుటయు. చెంతనున్న గ్రామము లలో సహకార పరపతి సంఘ కాన్వేంషన్లుయందు చేరించుటయు ఉపాధ్యాయుల కిట్టి కాలక్షేపమును కలుగజేయును.

స్వవాసనాసంపద నభివృద్ధి చేయ నుపాధ్యాయుడు యత్నింపవలయును. వ్యవసాయశాఖవాసు ప్రయరించుకర ప్రయత్నములు మున్నగు నాటియందలి విషయముల నితరులహితములకున్నాదించనగును. వ్యవసాయ వారులకు తీరుబడి విస్తారముండును. ఈ కాలమున వారు వ్యర్థపుష్ప కుండ నుపాధ్యాయు డొనర్చి తన్మూలమున దేశ సంపద నభివృద్ధి పరుపగలడు. రయితులలో చాలమంది పేదలై యుండుట తగదై యున్నది. పేదరికమును తొలగింపను పాధ్యాయుడు యత్నింపవలయును. గ్రామస్థుల తగవులను పరిష్కరించి వారలను

నోయ్యముగ మెలగజేయుటయు, ఆహ్వానితులవారి కుపదేశించివారల పరిశుభ్రముగ నుంచుటయు ఉపాధ్యాయునకు సాధ్యము గ్రామస్థులకు గ్రంథపఠనమునం దాసక్తి గలిగించి, లాభకరముగ గ్రంథముల నుపాధ్యాయుడు వారలకు లభ్యము చేయవలయును.

వైతీయన స్టేటరు గారు పవనసిందిన పిదప శ్రీనివాస అయ్యంగారు ప్రసంగింప దొడగిరి. డాక్టరు స్టేటరుగారి ప్రసంగ మెంతయు కొనియాడ దగియున్నది. ఉపాధ్యాయుల విధులు విస్తరించినవిగాని తన్మూలమున దేశమునకు సంపద హెచ్చగలదు. ప్రాథమిక విద్యాలయ విషయమున మెక్కుయంతయు గమనింపదగియున్నది. ప్రాథమికవిద్య నిజముగ దేశ వార్షికవిషయముల నున్నతదేశకు గొనిరావలె నన్న ఉపాధ్యాయుని ప్రస్తుతస్థితి మాత్రమే నెను. గ్రామస్థుల జీతము మార్గదర్శకుడై పురోవృద్ధిపథముల వారల నడిపింపవలయును. ధన విభజనమున నుపాధ్యాయున కన్యాయము జరుగుచున్నదను మాట సత్యము. ఉపాధ్యాయవృత్తి గౌరవము క్షీణింపలేదు. వీరలకు వేతనముల వృద్ధిచేయ ప్రజలను దొరతనమువారిని ప్రార్థింపవలసియున్నది. వర్తమానమున ప్రజలును దొరతనమువారును విద్యావిషయమునకు జాతుచున్న ప్రాముఖ్యత మున్నుం దుపాధ్యాయులకు ప్రయోజనకారి గాక తిప్పదు. ఉపాధ్యాయు లందరొక సమాజముగ నేర్పడి తమ మంచిచెడల నాలోచించుకొనెయెడల వారల కష్టములు చాలవరకు తొలగగలవు. ప్రాథమికవిద్య దేశమునకు తేచుకారయై వెలయవలయునన్న పాఠశాలోపాధ్యాయు జీతముల నభివృద్ధి చేయవలయునని అభ్యర్థుడు చెప్పెను.

కళాశాలా ప్రధానోపాధ్యాయుడు డెన్మార్కుగారు ఉపన్యాసమునకును అభ్యర్థులకును వందనము లర్పించిన పిమ్మట సభ ముగిసెను.

II

ఉపాధ్యాయుల పాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయ సంఘము వారి ఏర్పాటు ప్రకారము టి. కే. వేంకట్రాయయ్యగారు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినసభలో ఎస్. రామనీ ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారు వై విషయమును గూర్చి యుపన్యసించిరి.

సంగ్రహము.

ఉపాధ్యాయులకు చాల సంకల్పశ్రీ కలిగియున్నది. ఉపాధ్యాయునికి స్థానగౌరవము కొరతనుటయే యిందులకు కారణమగును. ఉపాధ్యాయ పదవి గౌరవముతోనూడి నడచెయినను ప్రస్తుతము ఈ వృత్తి నవలంబింప గోరువారు మెప్పుడేని బండచాకిరి చేయుటకును చివరకు హతాశులగు చేయవలయుటకును గూడ సంసిద్ధులు కావలసియున్నది. ఉపాధ్యాయుడు చాల నలసట సొందువాడనియు అతనికి జీతము తక్కువనియు అభివృద్ధినియే నితరులతో సమానుడు కావలడనియు చులకనగా చూడబడుచున్నాడు. కాన ప్రస్తుతకాలమున నుపాధ్యాయుల కధిక గౌరవస్థాన మొసంగుట యశ్యవసరము. ఇతరయువోగము లేవియును దొరకనపుడేగాని యవకులు పాధ్యాయపదవిని కాంక్షించుట లేదు. పౌరధర్మములను రాజకీయములను గూడ విద్యార్థులకు ముఖ్యముగ నేర్పవలెను. లేనిచో పాలిత పాలకులకు సంబంధమును వారు గ్రహింపజాలరు. భావిపాలులు కాగల ప్రస్తుత యువజనులను సుశిక్షితుల నొనరించు నుపాధ్యాయుల యభిప్రాయములను మొట్టమొదట తెలిసికొనుట యత్యవసర విషయము. ప్రతిపాఠశాలయందును బోధనాధికములను గూర్చి ప్రధానోపాధ్యాయునకు సలహా నిచ్చుట నుపాధ్యాయసంఘ ముండవలెను. అట్టిచో ప్రధానోపాధ్యాయులు తమ యభిప్రాయములను వెల్లడించుటకు చక్కని యవకాశము గలుగును. వారియభిప్రాయమునందు చాల విశ్వాసము గూడ కలుగగలదు. ఇట్టి సంఘములవలన నుపాధ్యాయులలో వైకమత్యము కలుగుటయే గాక తమకు గూడ కాన్వేనిర్వహణమున పాలుగలదనుభావ ముపాధ్యాయులకు కలుగుటకు ప్రోత్సాహమేర్పడగలదు. రస్సీ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు డాక్టరు ఆర్నాల్డుగారిట్టి సంఘము నాపాఠశాలలో నేర్పరచియుండిరి. మరియును కొన్నికొన్ని విషయములలో సహాయోపాధ్యాయుల యభిప్రాయమే సరియనియు తానే పాఠశాలినియు అయిన యొప్పుకొని యుండెను. కాననే డాక్టరు ఆర్నాల్డుగారి కంతటిపవరుబడి కలిగెను.

నర్ క్లాడిహిల్లుగారు ఈ మాసాంతమున డిల్లినగరమునకు బో నుద్యుక్తులై యున్నట్లు చెప్పియున్నది.

శరీరవ్యాధి.

ఈ నెల 9 వ తేదీ సాయంకాలమున తిరువళ్ళిక్కే కెల్లెటు హోలులో మ్యానిసిపలు కమిషనరు శ్రీనివాసాచారిగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో కాన్వేంషన్లు హెల్తు ఆఫీసరు డాక్టరు ఎం. రాఘవేంద్రరావుగారు “శరీరవ్యాధి” యను విషయమును గూర్చి యుపన్యసించిరి.

సంగ్రహము.

వ్యాధి వంశపారంపర్యముగ వచ్చుటయు క్రొత్తగా సోకుటయుగూడ గలదు. కొన్ని వ్యాధులు సామన్యములనియు కొన్ని స్థానికములనియుకూడ నుడువవచ్చును. సగము లందు స్పృహకు - విషజ్వరము - విశ్వాది - గ్రహణి - వ్యాస వ్యాధి - మన్యజ్వరము - కాలాబారు మున్నగు వ్యాధులు వ్యాపించుచుండును. ఆయావ్యాధుల ప్రత్యేక లక్షణములను బట్టి వైద్యుడు వానిని హోల్చుగలుగును. చికిత్స చేయటకు ముందు వ్యాధి లక్షణ మిట్టిదని వైద్యుడు నిరూపింపవలెను. శారీరకజ్ఞానమును పారిశుధ్యమును కలిగియుండినచో మనము వ్యాధి సోకకుండ ప్రయత్నము చేయగలుగుచుము. ప్రతిదినమున శరీరవ్యాధియను మొనరించుచు త్రాగుట తినుట నిద్రించుట మున్నగువాని యందు మితముగ నుండిన సంపూర్ణాహార్యము కలుగును. ఏపనినైనను తొందరగ చేసిన శరీర దౌర్బల్యము కలుగగలదు. కొన్ని వ్యాధు లొకనినుండి మరొకనికనికి ప్రత్యక్షముగను ఒకరితోముగను సోకునవిగలవు. కాన నట్టి వాని పట్ల జాగ్రత్తతో నుండవలెను. తాను పరిశుభ్రముగ నుండుటయే గాక పరిసరములను గూడ పరి పరిశుభ్రముగ నుంచుకొనవలెను. నిద్రించు గృహము మున్నగువి పరిశుభ్రముగ నుండవలెను. దీని కాలము జీవించి మానవజీవ సులభవలె నను నాశయముతో ప్రతివ్యక్తియు పనిచేయవలెను.

అభ్యర్థుడు.

ఇట్టి యుపన్యాసములు చాలనరుదుగ నొసంగబడుగాన నిట్టి యుపన్యాసములకు చాలమంది వచ్చి వానిని వినుట యవసరము. విడ్డలు వీధులలోను గురుగు కాలవలలోను మల మూత్రములను విడువకుండ కలిదండ్రులు చూచుచుండవలెను.

చెత్తలబండ్లు వీధులలో చాలనేవు లింపవడుటచే ప్రజలకు చాల ఇబ్బంది కలుగుచున్నదని కే. వ్యాసారావుగారు హెల్తు ఆఫీసరుగారికి తెలిపిరి.

రివరెండు డి. జి. ఎం. లీతుగా రధ్యక్షులకును ఉపన్యాసకులకును వందనము లర్పించిరి.

పారిశ్రామిక సభ

భారతపారిశ్రామిక సభవారు సభయొక్క నిర్మాణమును గూర్చి చిత్తుపథకుల కొన్నిటి వ్రాసిరి. నేతమునందున్న విద్యార్థులందఱును వానియందభిరుచి గలిగియుండునట్టి ఏర్పాటులందు విశేషకరింపబడెను. నియమములు. (1) ఒక సామాన్యసభ యుండవలయును. (2) అధికారిస్థాయి సంఘ మొకటి యుండవలయును. (3) గాష్ట్రీయ సంఘము లుండవలయును. (4) మండల, రాష్ట్ర, ప్రాంత సంఘములు గూడ నియమింపబడవలయును. (5) దీనికి సంబంధమగు సంఘము నేర్వొకటి యుండవలయును. (6) అనుమతినిొందిన సంఘములుండును. అధికారిస్థాయి సంఘమే కాన్వేనిర్వాహకసంఘముగ గూడ నుండవలయును. అందు 25 గురకు తక్కువ గాకుండగను 30 గురకు హెచ్చకుండగను సభ్యులు ఉండవలయును. సభ్యులు. (1) క్రిందటి సమావేశాధ్యక్షుడు (2) అధికారిసంయుక్తులగు కాన్వేనిర్వహక సభ్యులు (3) ఇదివరలో సభ్యులుగా నుండిన వారిలో వారిచే నెన్నుకొనబడినవారు 5 గురు (4) సంఘమున యావజ్జీవ సభ్యులుగ జేరిన వారిలో నిర్వహక (5) సంఘపోషకులలో ముగ్గురు (6) సాధారణ సభ్యుల ప్రతినిధులు 10 గురు. ఈ సంఘము ప్రతి సంవత్సరమున సభ సమావేశమగునరయమున నిర్ణయింపబడవలయును. సాధారణ సభలో యా 2000 లను గాని అధికముగాని చెల్లించినట్టిగాని లేక చెల్లించినట్టిగాని పోషకులను యా 500 లను గాని అంతకెక్కుడు మొత్తమును గాని చెల్లించినట్టియు లేక చెల్లించ బోవునట్టియు, లేక ఒక్కమాదుగా యా 250 లను గాని అంతకెక్కుడు మొత్తమును గాని చెల్లించినట్టియు లేక చెల్లించ బోవునట్టియు యావజ్జీవ సభ్యులును, సంవత్సరమునకు యా 5 లకు తక్కువ కాకుండను యా 500 ల కెక్కువ కాకుండను చందాల మొదల నాధారణ సభ్యులును సభలో జేరవచ్చును. సభలో సాధారణ సంఘ సభ్యులును, అధికారి సంఘ సభ్యులును, రాష్ట్రీయ, మండల శాఖాయుడల, స్థానిక సంఘ ప్రతినిధులును అనుబంధ అనుజ్ఞాత సంఘ ప్రతినిధులును ఉండవలయును. నిర్మాణము ప్రకారము రాష్ట్రీయ, మండల సభ్యులు రాష్ట్రీయ సభ నాహ్వనించుట తధికార మొనగబడినది.

విల్లింగ్డనుగారు; విద్యాగృహము.

ఇటీవల బొంబాయి గవర్నరుగారు డెక్కన్ ను కళాశాలను సందర్శించి తత్కాల విద్యాగృహ కొరతను పర్యవేక్షించిరి. బొంబాయిలో కళాశాలను సమగ్రముగా పరిశీలించి యొక విశ్వవిద్యాలయమును నేర్పరుదుటకు గూర్చి వారు చాల కాలము ముచ్చటించిరి. విద్యాగృహ రాజకీయ సభలకు బోధాదనము నుత్తరువును గూర్చి గూడ వారు కొంతకడకొచ్చిరి. అయితే కళాశాలలో 7000 మంది విద్యార్థులుండగా 350 గురు మాత్రమే జీతకర్తలకు బలమును నేరకుట చాల సంభావకమున నారు పలికిరి. రాజకీయ సభలకు బోధాదనము నుత్తరువును గూర్చి మాట్లాడుచు వారిట్లు పలికిరి. — ఈ యుద్ధము లిదివఱకు ఖండినపు విద్యార్థులెరియు తేకనే ప్రయోజనము. విద్యాగృహము వారి సేవ చేయుచు గాజీయసభలకు బోధువున్నానని మాకు వెలిసి కొంతకడకొచ్చియును గూడ దాని మేము ప్రయోజనమును కల్పించెను. ఇంక హోముసులు సభలకు వెళ్ళగూడదని ప్రత్యేకముగ మెక్కినెప్పటకుగల కాంక్షనును యథాముగ కల్పించెను. హోముసులు సభలలోని కొన్ని ఉపన్యాసములు స్వప్రముగ ననాలని తిములుగ నున్నవి. అట్టియుపన్యాసములు మోపియుపజనల తలకెక్కగూడదని నేను ఆలోచించి యిట్లు చేసితిని. నే నాలోచించిన ఆలోచన యెంతయు న్యాయమైనది. ఇట్టి నిబంధన మొక్క హిందూదేశముపట్లనే ఉపయోగపడెను. నేను కేంద్రీకీకృతకళాశాలయందున్న పక్ష పక్షకారులు ముఖ్య రాజకీయసభలకు బోధాదనము చేసియుటకు నారు బాగుగ జ్ఞాపకమున్నది. తమ బాలురు విద్యకు పూర్తి చేసికొందురను నుద్దేశముననే యువకులకు పాఠశాలలకు సంరక్షకుల నాగరిక దేశములందును పంపబడుచున్నారని నేను నమ్ముచున్నాను. జీవిత యుద్ధమునకు సన్నద్ధులగు నిమిత్తము శరీర బలమును గూడ వారికినిచ్చి చేసికొనవలయునని సంరక్షకుల యుద్దేశము. యువకులు రాజకీయసభల ఆవేశముల నుగాడింపబడవలయునని నాగరిక సంరక్షకుల యుద్దేశము. నేను కేంద్రీకీకృత నుండునపుడు మేము మా వాద ప్రతివాదసభల జరుపుకొనుచుండెదవారము; అట్లే మీరును సభలను జరుపుకొనుచున్నారని నమ్ముచున్నాను. హిందూదేశమునకు సామ్రాజ్యమునకును సంబంధించిన అంశములనుగూర్చి నెన్నుదిగను, యుక్తియుక్తముగను ఆలోచించుటకంటె మీ ఖాళికజీవనమున కెక్కుడు ఉపయోగకరములగు పనులుండవచ్చు. ఇంకను ముందుకేగి నేను మరియొక సలహాగూడ తెప్ప సాహసింపుచున్నాను. దానిమీద కళాశాల ప్రధానాధికారి ఆనుమతిసొంది చెప్పవచ్చును. మీ వివాదక సభలకు విచ్చేయవలసిన దని పెద్ద పెద్ద నాయకులను రాజకీయజేత్రులను మీ రాహ్వానింపవచ్చును. వారు మీ వాదనలలో భాగమును పాల్గొనవచ్చును. ఇవి దివ్యమైనయోచనగ నున్నది. అంతయుగాని (మిరిపప్పుడు రాజకీయసభలకు బోధాదనము) మిరికముందు కళాశాలలకు విదించినవెనుక రాజకీయసభలకు బోధుటకు చాల వ్యవధి యున్నదనియు, మియిష్టము వచ్చిన రాజకీయములలో ప్రవేశింపవచ్చుననియు, విశేష రాజకీయ వ్యవహారములను నేను మెక్కినెక్కిన వక్కానింపుచున్నాను. మరియు ఈ నిబంధన మనేకసంవత్సరముల మీ ఖాళిక శ్రేయస్సునకే కాసింపబడియున్నది. యువకుల యుత్సాహమును, వారి ఆశయములను భావములను నేను బాగుగ నెఱుగుదు నని నమ్ముదు. వారి అవసరముగ ఖండించు వారలలో నేను చిట్టచివర పురుషుడనని తెలియును. మీకు నే నేదైన సలహా చెప్పవలయునని మీరెప్పుడును ఆక్షేపపదములచేతను, సమాసముల చేతను పట్టుచుండకుండ నుండవలయునని పలికెదను. మీ యాశయములను, వాంఛితములను మీదృక్పథమున దృఢముగ నిలిపి మీరు సహేతుకముగను, దీర్ఘాలోచన పూర్వకముగను ఎల్లప్పుడు నుండవలయునని నేను సలహా నిచ్చెదను. మీరిట్లు చేసిన మీ దేశభివృద్ధి కడసరము లగు పలువిధముల సహాయము నొసరించి, మన మండలమే సామ్రాజ్యమునకు కేంద్రుడు సగర్వము మగుచున్నారమో అట్టి సామ్రాజ్యమున వలసదేశీయులతో బాటు మీరు సమానస్వాతంత్ర్యమును బడయగలవారకాగలరు.

—
“హెచ్. ఎస్. ఎల్. పోలకుగారు కొంతకాలము క్రిందట ఆలహాబాదునకు విచ్చేసిరి. ఓ రోజునుండి బయలుదేరి నిన్నటిరోజున లక్నోనుండి కరీంనగరు. అచటినుండి ఢిల్లీకి తదనంతరము కొలదికాలములోనే సేరుకొనెదరు.

పర్వత సంద్రనాథ టాగోరుగారు

ప్రేట్టును పత్రిక.

“ఆంగ్ల దేశమునకు హిందూదేశమునకు గల అంగ్రేయులు టాగోరుగారిని చాల ప్రశంసించిరి. ‘పర్వత సంద్రనాథ’ అను పేరు క్రింద టాగోరుగారు కొక వ్యాసమును వ్రాసి తమ కృత్యమును వెల్లడించిరి. ‘వెట్టిబాటి హిందూదేశమును పరిపాలించుచున్నది.’ ‘చేతితో తాకకుండచేయబడి దబ్బాలో నుంచబడెను, అని ప్రకటింపబడి కొన్ని దబ్బాలుయనదేశమున విక్రయింపబడుచుండుటనుమనము మామచున్నాము. హిందూదేశపరిపాలనకుగూడ సేవకము వర్తించును, ఇదటగూడ సాధ్యమగునంతవరకు మానవ మాన్యవ్యవస్థను తేకుండనేమి జరుగుచున్నది. గవర్నరులకు మాభాష తెలియబడినది. అధికారులుగాతప్ప వారికి మాతో నెట్టిసాహచర్యము నుండవలసరము లేదు. మారమునకుండియే వారును మా ఆశయములకు తోడ్పడుటయో అభ్యంతరములు కలిగించుటయో సలుపుచుండవచ్చును. వారికివిధానమున కొంతవరకు ముఖ్యులను ముందుకుడపిచుట ఎక్కువపుతో వెనుకీవచ్చుచుండవచ్చును. లండను పురస్థలలో జరుగు నాకస్మికములను గూర్చి వైతము లండను పత్రికలలో చాల కరుణముగా ప్రకటింపబడుచుండును గాని మనదేశమున బ్రిటిషుదీవుల విస్తీర్ణముకంటె నధిక విస్తీర్ణముగల తావులందు జరిగినయుపద్రవములను గురించియెవరును గూడ నాపత్రిక లోకముకల్పయైవ్ర వ్రాయబడినది” అని పర్వత సంద్రనాథ టాగోరుగారు ఇట్టివాక్యముల సత్యాసత్యములనరయునవకాశములేవారి ఎరుటనుడిరి. దొరతనమువారిని గూర్చి యిట్టియల్పభావముగల టాగోరుగారు వారొసరిగ దిరుదము నేల గ్రహింపవలెనో మాకు తెలియకున్నదని ప్రేట్టును పత్రిక వ్రాసినది.

ఆంగ్లేయులు టాగోరుగారి గీతికలను జ్ఞాపించుటచే పర్వత సంద్రనాథగారు వారి పరిపాలనను నేమాత్రము విమర్శించినను కృతఘ్నతా పాపమునకు పాలుగుదురని ప్రేట్టును పత్రిక తలచినట్లున్నది. ఈ పత్రికదృష్టి కాయన నిజముగ కృతఘ్నతా దే. మా యభిప్రాయమున సీమగ దేశ మహాకవి పాశ్చాత్యులను కాశ్యోత కృతఘ్నతా పాశ్చాత్యుల సునరించెనను నమ్మకము కలుగుచున్నది. ఇదివరకు వారెన్నడును కనివిని యెరుంగని మనోహర సదాశక్త భావధారితములగు గీతములను వారికి మహా నీయుడు గోచరింపజేసెను. వారితని ఋణము నెన్నటికిని తీర్చజాలరు. ఉన్నత నాగరకత గలవారమని చెప్పకొనువా రెవరును మహాకవిగీతములను ప్రశంసించకుండ జాలరన నిక నాండ్లే యులు జ్ఞాపించు కుండుటెట్లు. ఇందు వా కొనసన్న మహాపకార మెట్టిది. టాగోరుగారి కియ్యబడిన దిరుదమును కావలెనని దొరతనమువారు మరల తీసివేయుటకు సర్వాధికారమును కలిగియున్నారు. ప్రేట్టును పత్రిక తలచినట్లు వారు గూడ తలంతురేని వారట్లొనరించి అతనిని వెనుకటి ‘రవిబాబు’ నుగా మరల నొనరింతురుగాక. చాలముగల పర్వత సంద్రనాథగారు వారి అమృతబహు పత్రిక వ్రాసినది.

నిర్బంధావాసములు

ఆపివేయబడిన కలకత్తా ఆశ్రమ సభ మరల జరుపనిచ్చుట. కలకత్తా, ఆగస్టు:— సురేంద్రనాథ బెనర్జీ చక్రవర్తి, సి. ఆర్. దాసు, మా. డాక్టరు నీలరత్న సర్కారు, మా. సురేంద్రనాథరాయి, మా. పరమానాథ గాంగుల నిన్నటి రోజున రోనాల్డుషే ప్రభువుగారితో కలకత్తాలో చెన్నపురి నిర్బంధావాసముల గురించి జరుపనెత్తించిన సభను ఆపుజేయుట సమంజసము గాదని తెలుపుటకును అట్టి ఉత్తరవును రద్దుజేయవలయునని కోరుటకు ఏతెంచిరి. రోనాల్డుషే ప్రభువుగారు వీరికి సుస్వాగత మొసంగి 1½ గంటలవరకు వీరితో చర్చించుచుండిరి. కార్యభారమునంతను తామేవహించి ఈసభను ఎట్టి అల్లరులు లేకుండగ జరిపెదమని వీరందరుగోనాల్డుషే గారితో పలికిరి. ఏషేధపులు త్రరవులను గద్దుచేయబడునని రోనాల్డుషే గారు ప్రతినిధులకు తెలియజేసిరి. మరల మీరందరును సభను జరపుటకు దొరతనమువారు అంగీకరించెదరనియు ఈ విషయమై దొరతనమువారు ఉత్తరవును ప్రకటించెదరనియు తెలుపబడెను. ఏ కారణములచేత మొదట దొరతనము వారు ఈ సభను నాపుజేయవలసి వచ్చినదో ఆ సంగతి వెల్లడిజేయబడును. చన్నపురి నిర్బంధావాసములను గూర్చి ఆశ్రమించు కలకత్తా పురమందిరమున ఈ నెల 18, 19 తేదీలను మరల సభ సమావేశమగునని తెలియుచున్నది.

డక్కా ఆగస్టు 10:— కొంతమంది నిల్లు తెల్పుచున్నారు. — నేటియునయమున రోనాల్డుషే గారు హైందవ ప్రతినిధులకు ఆరుగురుకు దగ్గనమొసంగి వారు నుడివినదంతయు ఆకర్షించుచు ఇట్లు నడిపిరి:— కలకత్తా పురమందిరము ఆశ్రమ సభను జరుపదలంచు కొన్న వరకు సభను జరుపగూడదని బారీ చేసిన ఉత్తరువు అందరకును వర్తించునని గాదు. దొరతనమువారి చర్యలను ప్రజలు విమర్శించగూడదని యభిప్రాయము కాదు. బాలివైషమ్యమును కలుగజేయునట్టియు దేశభాంతికి భంగకరముగ నుండెడు వా బృహదమును దొరతనమువారు బహిరంగవేదికమున ప్రయోగించుటకు సహింపజాలరు. ఇటీవలనిషేధపు ఉత్తరువును గూర్చి ముచ్చటించుచు జూలై 11-వ తేదీని స్వేచ్ఛగప్రయోగించినభాషను ఈ ప్రతినిధులకు రోనాల్డుషే గారు జ్ఞాపకముగ జేసిరి. ఇంతవరకు కళాశాల విద్యార్థులు రాజకీయ సభలకేగ గూడదని దొరతనము వారు తీర్పును జేయలేదు. సభకు కోటానకోటు వచ్చెదననియు, వాక్పూర్వము గల ఉపన్యాసములు చేయబడునని తెలియుటచే మొన్నటి సభను ఆపు జేయవలసి వచ్చినది. ఇప్పుడు మీరందరును భారమునంతను మీరేవహించి లేనిపోని ఆంధోళనపు ఉపన్యాసములు గావించబడవని అభయపాస్త్ర మిచ్చుటచే మీరీ సభను జరుపుటకు దొరతనమువారి కెట్టి యభ్యంతరము లేదు. ముఖ్యమైనట్టియ ప్రజాహితమైన విషయములను మీరు చర్చించవచ్చును.

డక్కా, ఆగస్టు 7 — బాబూ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ మా. డాక్టరు నీలరత్న సర్కారు, మా. బాబూ సురేంద్రనాథరాయి, మా. మవులపీఠజాలు హేగ్, బి. చక్రవర్తి, సి. ఆర్. దాసుగారు నిన్నటి యుదయమున వంగదేశపు గవర్నరు గారిని సందర్శించిరి. ఇటీవల కలకత్తా పురమందిరమున జరుపదలచు కొన్న సభను ఆపుజేయుట గురించి వీరు కొంతవరకు రోనాల్డుషే గారితో సంభాషించిరి. వీరందరు నుడివిన సంగతుల నన్నిటిని ఆలకించి గవర్నరుగారు తాము రెండు విషయములను స్పష్టముగ జేయవలసి యున్నదని తెలియజేసిరి. మొన్నటిఉత్తరువు ప్రత్యేక పునదగ్ధములనుబట్టి చేయవలసినదని. ప్రజలసభనుగురించిగాని వారిహక్కులగుర్చిగాని ప్రజాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ ఉత్తరువులనుబారీచేయుట దొరతనమువారి అభిప్రాయమెన్నటికినిగాదు. దొరతనమువారి చర్యలకు ప్రజలు ఆశ్రేపించగూడదని. కాని మాయుద్దేశముకాదు. ప్రపంచమంతయు ప్రస్తుతము ఘోర సంగ్రామమున మునిగి యుండుట చేతను ఈ సంతోభము నుండి వైన బడుటకు విశ్వప్రయత్నములు జరుగుచుండగ ఉపన్యాస వేకదిలయందు వాక్పూర్వము గల ఉపన్యాసముల నిచ్చుచు ప్రజాభాంతిని దేశజేయమునకును భంగము కలిగించినవో దొరతనము వారికి సంకటముగ నుండును. ఇట్టిది వారికి రుచింపదు. తామట్టి నిషేధపులు త్రరమును బారీ చేసినందులకు రోనాల్డుషే ప్రభువుగారు కారణముల తెలిపిరి. కలకత్తాలో జూలై 11 వ తేదీని ప్రజాజేయమునకు భంగకరమైనట్టియు దేశభాంతికి భయంకరమైనట్టి యుపన్యాసమును జేసిరిని ప్రతినిధులకు జ్ఞాపకము జేసిరి. ఇట్టి వాక్పూర్వము గల ఉపన్యాసముల వలన ప్రజల మనముల కసంతృప్తి కలుగును. దేశమందు అల్లరులు బయలిడును. ఇంకొక ప్రభుత్వమువారిచర్యను తీరముగ ఖండించుటచే ఇట్టి ప్రమాదములు సంభవించును. ఇదంతయు దొరతనమువారి కిష్టముగాదు. ఇట్టి ఉపన్యాసములను ప్రజలు దొరతనమువారిపై తిరుగుబాటానరించెదరు. దీనికంటె ఆనందకమేదన విద్యార్థుల కింకను ముక్కు పచ్చలారని వారు ఒక చెప్పగొట్టిన పాలు గారును. యుక్తాయుక్త జ్ఞానము వారి కింకను అలవడదు. అట్టి ఎడల వాక్పూర్వముగ ఉపన్యాసములతో దొరతనమువారి పనులను ఖండించినవో విద్యార్థుల మనమునకో పాగ్ని ప్రస్వరిల్లుటకు ప్రారంభించును. ఇంతవరకు గాజీయసభలకు కళాశాలవిద్యార్థులు పోగూడదని దొరతనమువారు నిషేధించెను. గొప్పసభజరుగుననియు, విద్యార్థులు బహుళసంఖ్యాకముగ వచ్చెదననియు దొరతనము వారికి తెలియవచ్చుటచే పూర్వము జూలై 11-వ తేదీవలె వాక్పూర్వము గల ఉపన్యాసములను గావించినవో విద్యార్థుల మనములు కలిగి పోవుననియు అందుచే విషాదకరమగు సంగతులు సంభవించురని యూహించి మొన్నటి కలకత్తా పురమందిరపు సభ నాపుజేయవలసి వచ్చెను. ఇట్టిసందర్భముల బట్టి ప్రత్యేకముగ ఈసభను ఆపు జేయవలసినవచ్చెనుగాని అన్ని సభలుగూడదే ప్రకారమాపుజేయబడునని తలచనవలసరములేదు. మీరందరును బాగ్రతగను, వాక్పూర్వము గల ఉపన్యాసములను గావించక భాంతివాక్యములతో సభనుజరిపెదమని అభయపాస్త్రమిచ్చుటచే మీరీ సభను జరుపుకొనుటకు దొరతనమువారి కెట్టి యభ్యంతరము లేదని రోనాల్డుషే ప్రభువుగారు తెలియజేసిరి.

విప్లవ పామహాసంగమము

ఇంగ్లండు

స్టాక్ హోల్మ్ నగరము సమావేశము

బ్రిటిషు కార్మికుల వైఖరి.

నావికులు ప్రతినిధులను గొంపోవ నిరాకరించుట.

లండన్, ఆగస్టు 9:— స్టాక్ హోల్మ్ నగరము సమావేశమునకు బ్రిటిషు ప్రతినిధులను పంపగూడదని నిర్ధారణ జేయుటకై వెస్టుమినిస్టరు నుండియున బ్రిటిషు కార్మిక సంఘమువారు సమావేశమైరి.

నావికులయొక్కయు నైరుతులయొక్క సంఘాభ్యుదయ హామీలకు విల్సను గారిట్లు నడిచిరి— రెపటి సమావేశము ఎల్లులైన తేలినందు. కాని పర్యవసానము తో నునకవసరము లేదు. సంధివిషయమై జరుగబోవు సభకు ప్రతినిధు లెవరిగూడ గొంపోవుటకు నావికులు, నైరుతులు అంగీకరించలేదు. మేము గొంపోమని ఖండితముగ తీర్మానించు కొనిరి.

ఒక శాంతివాదులే కాబోలు దేశక్షేమమును, శాంతిని కోరువారు! కాశ్యతమగు శాంతికై ప్రజలు పరితపించుచున్నారు. శాంతివాదుల ప్రకారము మన మంగీకరించినచో మరి 10 దేండ్లదయుద్ధము మరల తప్పక సంభవించును. కానట్టిసంధి మాకిష్టము గానేరదు. జర్మనుల వరతుల ప్రకారము సంధిజేసికొన గూడదు. మిత్రమండలివారి స్వాధీనపరిత్యాగముల ననుసరించి మనము న్యాయమగుసంధికై ప్రయత్నించవలెను. జర్మనులకు మనము నేర్పవలసిన విషయము లింకను ఎన్నియొకలవు. మనము వారికి తగునట్టి బుద్ధి చెప్పవలసిన హామీలకు విల్సను గారు నడిచిరి. సాధారణ సామ్రాజ్యవర్తక సంఘకార్యదర్శియగు యాపిలుటను గారిట్లు నడిచిరి:— ఇట్టి సమావేశములన రషియా కట్టి సాయము కలుగగలదో నే నూహించ జాలకున్నాను. తమ ఇష్టానుసారముగ ప్రవర్తించెడు ప్రతినిధులను జర్మను ప్రజా ప్రభుత్వవాదులు పంపజాలరు. మనమిప్పుడు ప్రతినిధులను పంపి తమ మనయొక్క వికమత్యము లేకుండుట ఎల్లరకు తెల్లమగును. మన మిత్రులు నిరుత్సాహులగుదురు. జర్మనులకు మరింత దైర్యము పాచ్చును. శత్రువులింకను మనమిత్రులదేశమునందే నిలబడియున్నారు. అట్టియెడల బ్రిటిషు ప్రతినిధులు శత్రుప్రతినిధులకలసి ఈ సమావేశమునకు పోవుట సమంజసముగ నుండ జాలదు. ఏజాలివారును యుద్ధముజేయ వలయుననిగాని సంధిస మాకూర్చవలెననిగాని స్వతంత్రముగ పనిచేయగూడదని బ్రిటిషు పరామర్శులను నిశ్చయించుకొనిరి. అద్వానంజేసి మనము దీనియందు జోక్యముకలుగ జేసికొనగూడదు. కార్మికసభ్యు లందరును ఈవిధానము ననుసరించి ప్రవర్తించవలెను. మనము అధినివేశముల నాకిని, మనమిత్రులకును లేనిపోని ఆపోహములను కలిగించుట న్యాయము కాదు. సంధిసమస్య నెద్దానినైన పరిష్కరించదలచినచో అధినివేశములకుండున్న కార్మికులతో ముందుగ యోచించి వారి సలహాను వై కొని పనిచేయవలయును. ఈ తీర్మానమును అందరును ఏకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి.

జర్మనులు బెల్జియమునుండియు పరాసుదేశమునుండియు వెడలిపోయినచో మనము సంధివిషయమై యోచింపవచ్చునని పార్లమెంటు సంఘసభ్యుడగు స్టీ నెనువాషుగారు నడిచిరి. జర్మనులు బెల్జియము పరాసు దేశములలో నున్నంత కాలము సంధివిషయమై మనము మూట్లాడ గూడదు. (సంతోషము)

కార్మికమంత్రిగారి ప్రకటన.

పార్లమెంటుసభ్యుడును, కార్మికవాదియు, పింఛనుమంత్రియునగు బార్బోబార్నేను గారిట్లు వ్రాసిరి:— స్టాక్ హోల్మ్ సభజరుగుట నాకెంతమాత్రము ఇష్టములేదు. ఈసభ పూర్వము కార్మికవాదుల ప్రకటనమునకు విరుద్ధముగ నుండుటచే నాకిష్టములేదు. వారితీర్మానములను మార్పుటకు తగిన కారణము లేవియు గానరావు. ఇట్టి సమయమున సంధి విషయమై ప్రస్తావించుట కేవల మసమంజసము. కోచనీయము. ఇట్లు గావించినచో రషియనులకు నిరుత్సాహము కలుగును. మరల వారినందరిని సమకూర్చి సమర మొనర్చుటకు కొంతమంది ప్రముఖులు ప్రబలప్రయత్నములను సల్పుచున్నారు. అట్టివారిది విన్నచో కేవలము విషణ్ణ హృదయలగుదురు. అట్టిసమావేశమున మనము ప్రవేశించుట మనమిత్రులగు పరాసు, ఇటలీ, బెల్జియము అమెరికావారికి న్యూనతగ నుండక మానదు. మన మిత్రులను సంతోష పెట్టుట

కంటె మన శత్రువులను సంతోష పెట్టినవార మగుదుము. ఇటీవలి సంగతులను జూడ పూర్వపు తీర్మానముల ననుసరించి యే యుద్ధము జేయవలయునని నాకు పట్టుదల పొచ్చుచున్నది. ఇదే మోక్షముగ నురికొంతమంది కార్మికవాదులు పార్లమెంటు సభ్యులు తమయభిప్రాయములను వ్యక్తీకరించుచు లేఖల నంపిరి.

గనులను త్రవ్వవారి తీర్మానము ఇంకను ప్రకటితము కాకుండుట.

లండన్, ఆగస్టు 8:— గనులను త్రవ్వవారి కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు తమ తీర్మానము సెంతమాత్రము నింత వరకు తెలియజేయులేదు. రెపటి రోజున జరుగబోవు సమావేశమున కార్మిక కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి సమాచారము (నివేదికయు) ప్రకటింపబడును. దానిజూచి స్టాక్ హోల్మ్ సభను గురించి గనులనుత్రవ్వవారి కార్యనిర్వాహక సంఘము వారు కూడ తమ తీర్మానమును వెల్లడిజేసెదరు. తమ యనుచరులతో కలసి మూట్లాడుటకు తమ ప్రతినిధులకు కొంచె మవకాశ మియవలయుననియు అంతవరకు సభ నాపుచేయవలెననియు గనులనుత్రవ్వవారు ఒక తీర్మానమును ఉపపాదించెదరు. ఆగస్టు 17 వ తేదీని లండన్ లో జరుగబోవు నావికుల సమావేశమున సాంఘికవాదుల ప్రతినిధులు స్టాక్ హోల్మ్ సమావేశమునకు పోవూడదని ఒక తీర్మానము నుపపాదించెదరని తెలియుచున్నది. ఈవిషయమున హాంలండు స్కాస్యండినేనియా, బ్రిటిషు అధినివేశముల వారి యొక్కయు అమెరికా సంయుక్తరక్ష్యముల వారి ప్రతినిధులుకూడ పాల్గొనిరి.

నైనికులు-రాజకీయములు

గ్లాస్టోసభ నిలిపివేయబడుట.

లండన్, ఆగస్టు 9:— గ్లాస్టోలో శనివారమునాడు కార్మిక నైనిక సభవారు సమావేశమగుటకు నిశ్చయించుకొని రని వార్తా సంఘమువారు తెలుపుచున్నారు. గ్లాస్టో మేజస్ట్రేటు గార్ల అధికారముక్రింద సామ్రాజ్య రక్షక శాసనముననుసరించి ఈ సభను ఆపుజేసిరి.

బ్రిటిషు ఉద్యోగముని విడుదల

కస్తాను ప్యాకెట్ లిల్లను ఎం. పి.

జ్యూరిచి, ఆగస్టు 9:— 20 మాసముల క్రిందట మధ్యధరా సముద్రమున కస్తాను ప్యాకెట్ లి (ఎం. పి) గారు బంధించబడి ఆస్ట్రియాలో నిర్బంధావాసమున నుంచబడిరి. వారిపుడు విడుదల జేయబడి లండన్ కేరుచున్నారు.

నైనికులకు వైద్యోపచారము.

సర్జన్ జనరలు గారి రాజీనామా అసత్యమని తెలుపుట.

లండన్, ఆగస్టు 8:— సర్ ఆల్ఫ్రీడుకియోగారు రాజీనామా యిచ్చిరన్న సమాచారము అసత్యమని ప్రకటింపబడినది.

యుకారిను దొరతనమువారు

లండన్, ఆగస్టు 9:— యుకారిను సంఘమువారి ప్రతినిధులు నెక్రా సోఫుగారిని సందర్శించి, పోట్లావా, పోడ్లియా, వాల్ హైనియా, చెర్చి గాపు, ఖార్ కాపు, ఎకటేరి నోస్టా, థెర్నసు, టూరీడా, బెస్సరేబియా దొరతనములను యుకారినులో గలపి వేయవలసినదని గోరిరి. బెస్సరేబియాను గలుపుటకు నెక్రా సోఫు గారి వ్యతిరేకము. అందు చిన్న రుస్సాజనులు నూటికి 19 గురు చొప్పున మాత్రమే యున్నారు. బెస్సరేబియా చుట్టును యుకేరియను దొరతనము లున్నవి. కనుక దాని నందు చేర్చవలయునని ప్రతినిధులు వాదించిరి. ప్రజల అభిప్రాయము తీసికొనబడును.

ఇండియను శ్రేమ కమిషనరు.

లండన్, ఆగస్టు 8:— ప్రజల మందరములో మాంట్ గుగారిట్లు చెప్పిరి. చాడ్విక్ గుగారు ఇండియను శ్రేమ కమిషనరుగ నియమింపబడిరి. బ్రిటనులో హిందూదేశ వర్తకము నభివృద్ధిజేయుటకు యానియామకము జరిగెను. వారి కార్యాలయము లండన్ నగరములో నుండును. వారు శీతలకాలములో పనిని ప్రారంభించెదరని తలపబడుచున్నది.

వెండి ధర.

లండన్, ఆగస్టు 8:— మాంట్ గుగారు వెండిధరను గూర్చి యిట్లు పలుకుచున్నారు. 1908 వ సంవత్సరమునుండి యువెండిధర బొమ్మ ఒక్కంటికి 42 1-18 సెన్సులకే అకాల చొప్పున వచ్చుట రికార్డుచేయబడినది. వెండి అధికముగ గావలయునని కోరబడున్నను సుభలలో నిపుడు కిచ్చు సంభవించినది. 1917 సంవత్సరము ప్రారంభమంటును త్రవ్వబడు వెండి 20 కోట్ల బొమ్మల బంపుండునని తలపబడుచున్నది. హిందూదేశము నిమిత్తము మరల 2 కోట్ల బొమ్మల కంటె నెక్కుడు వెండినుండి వేయవలసి వచ్చుచున్నది.

విరిపు కన్వెన్షను.

లండన్, ఆగస్టు 10:— విరిపు కన్వెన్షను వారు సెక్రటరీయటు వారికి బ్రింగుండు మహాలనా యోచనలను వాదనాను కలముగ నందునటుల జూచి స్థాయిసంఘము వారి కంపకోరికని పత్రిక వార్తా సంఘము తెలుపుచున్నది. ఈ యోచనలను గూర్చిన కార్యములను పలుకాఖల సభ్యులకు పంచి వెట్టుటకును, వారాయోచనల సిద్ధముచేయుటకును అవకాశముండుటకు గాను కన్వెన్షను 21వ తేదీ వరకాపుచేయబడెను.

లండన్, ఆగస్టు 9:— ఒకేసభ్యునిపదవి భాగీపదినపుడు ముగ్గురు దానిగురించి ప్రయత్నించు ఎల్కర్టల రిఫారముట్లు సూత్రపుట్టిన యెంచుటకు ప్రబలమందరములో నిశ్చయింపబడెను.

ఏడెను నైనికుల అహింసయు.

లండన్, ఆగస్టు 8:— మాంట్ గుగారు ప్రజల మందరములో నిట్లు చెప్పిరి. ఏడెనువర్షమునైనికులలో విశేషానాలోగ్య స్థితి ప్రబలినటుల నూచించు నివేదన మేదియు చేరలేదు. అయినను అతడు తగిన విచారణల సలుపుచున్నాడు. హైందవ పటాలములకు తగిన కొలదిని వైద్య సౌకర్యముల నొడగూర్చుటకు హిందూదేశ దొరతనము వారాలించించుచున్నారు.

లండన్, ఆగస్టు 8:— వర్తక సంఘాభ్యుదయ సర్ ఎ. ప్లాన్ గారు ప్రత్యేకకార సంఘమువారియోచన నామోదించిరి. దాని నివరములు రేపు తెలియగలవు.

ప్రామ్న

పరాసువారి ఇటీవలి సమాచారము.

లండన్, ఆగస్టు 10:— పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:— బెల్జియములో ముందుకేగుచునే యున్నారము. రాత్రినేళ దిగువూటుకు తూర్పుగనున్న అనేకపాలములను మావశముజేసి కొంటిమి. బ్యాంజిమారుక్తు పడమరగనున్న పాలములు కూడ మా స్వాధీనమైనవి. కొన్ని మర కిరంగులకూడ మానేజిక్కినవి సెంటు క్వెంటుకు వత్తెరముగ పాములు ప్రాంతమున ఒక కిలోమీటరువరకు జర్మనులు ముట్టడిసల్పిరి. కాని మాశత్రుస్ని బ్యాంలలను బరపి చల్లాల్పిమి. మధ్యపాకండుమాత్రము మా ముందు ప్రదేశములందు శత్రువులు కొంతవరకు చొజబడిరి యావిమాంటుకు దక్షిణముగనున్న ప్రదేశమందంతటను ఎయి. నుకు త్తెరముగనున్న ఫిలేయసు ద్వర్గము రాత్రిపూట ముట్టడి కడుదట్టుముగ జరిగినది. ప్రభుత్వసమయమున శత్రువులు ప్యాంలియను పాలమునుండి బెల్గ్రి కొండవరకు అతివారుణముగ ముట్టడించిరి. మా పంక్తులను అనేకమారులు చీల్చుటకు శత్రువులు ప్రబల ప్రయత్నిము లొనర్చిరి. కాని నూటి గ మా శత్రుస్ని బ్యాంలలను బరపి శత్రువులను పారదోలితిమి. శత్రువులకు రణముఖమున గొప్ప నష్టములను కలిగించితిమి. కొంతమంది శత్రువులు మా కండకములలో ప్రవేశించిరి. వీరితో బాహాబాహు నె వంస అందరిని బంధించితిమి. కొంతమందిని చాతులను గావించితిమి. ఈ ద్వంద్వ యుద్ధమందు మా నైనికులు చెలరేగి మా స్థానము లన్నిటిని నిలబెట్టుకొంటిమి. చెవరూక్కుకు ఆగ్నేయముగను మిత్రమండలివారికి దక్షిణముగను, వాక్ గోయి ప్రదేశమందు ఆవుకొట్ట అటవీ ముఖముగను స్థిరీక నాయవ్యముగను జర్మనులు ముట్టడులు సల్పిరి. కాని మా శత్రుస్ని బ్యాంలలను బరపి శత్రువుల కపారకష్టములను గల్గించితిమి. బార్కింగుద్వర్గమున్న కర్కాలయము లంటు కొని అచటనున్న రసాయనపు కొట్లన్నియు అంటుకొని నాశన మొందినవి. ఇంతవరకు 18 గ్గురు శ్రీలు హతలైనటును, చాలమందికి గాయములు తగిలినట్లును తెలియుచున్నది.

బెల్జియములో పరాసువారు ముందున కరుగుట

లండను, ఆగస్టు 10:—పరాసు వారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. బెల్జియములో మేము ల్యాంజిమార్కున కింకను దక్షిణమున కేగి యిరువది మందిని బంధింపుట జేసితిమి. ఛార్లెస్ ఫిలిప్సును పాంథియానానాథుడు, మ్యాజునది కిరుప్రక్కలను ఆన్సోన్స్ ఫింగియర్లను జరిగెను. కోల్మరు హాన్సీయల నద్దనందు వైమానిక నిర్మాణములనుమీద మా వైమానికదళము తుపాకుల గాల్చెను.

హ్యారిస్, ఆగస్టు 10:—బులై 28వ తేదీని “మేరీ ఛేరిసా” అనుయోధా యింగ్లీషు వానలలోను సాయుధ వర్తక నాకాదళమును గొంపోవుచు నాలుగు మైళ్ల దూరమున నొక జలాంతర్గామిని జూచెను. అంత వర్తక వాకలు యాధ్వనములగు నేర్పునపబడెను. మేరీ ఛేరిసా తుపాకుల గాల్చి వారం భించెను. కాని కెండవ గుండు కాల్చినంతనే జలాంతర్గామి మునిగిపోయి కంటికి గన్పించుచుండ మానుమయ్యెను.

లెన్సువద్ద బ్రిటిషువారు విజయవంతముగ దాడి నిర్వహించుట.

లండను, ఆగస్టు 9:—బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. యాప్రము సమీపమున నొక ఫిరంగియొద్దము జరిగెను. లెన్సు సమీపమున మేము విజయవంతముగ దాడి నిర్వహించి కండ్లముల పాడుచేసి సంతుక్ పంత్తుల గూల్చితిమి. నిన్నటి దినమున మేము రెండు విమానముల నేలగూల్చితిమి. ఒకదాని నేలకు తరిమివైచితిమి. మావిమాన మేదియు గన్పించక పోలేదు.

వెస్టుహాకుకొండ వశమగుట.

లండను, ఆగస్టు 10:—బ్రిటిషు వారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. వెస్టుహాకును పూర్తిగ స్వాధీనము జేసికొంటిమి. అచట మిగిలియున్న యితర స్థానములను గూడ మా వశము జేసికొంటిమి. పరాసువారు రణముఖమున వారు పార్శ్వమున విరుద్ధములు తూర్పునను ఉత్తరముగను ముందుకేగుచునే యున్నారు. మాంచిల్ ప్రాంతకు ప్రాప్తిపూర్వక రణముఖమున మా కొమ్మిదారులు శత్రువులకు చాల నష్టములను కలుగజేయుచున్నారు. మా మరణింగులచే జర్మనుల ప్రతి యుద్ధము ప్రతిపాతమైనది.

అవస్కందన ముపశాంతిజెందుట

లండను, ఆగస్టు 9:—ఇటీవలి యుద్ధములను వర్ణించుచు ఇంగ్లీషులు జనరలు ప్రాఫెల్లోనున్న మిలిటరీ ఆఫీసర్ల వశమై రెక్కరు జనరలు ప్రెడెరిక్కు మారిసుగా రిటుల బలికిరి. వాయుభారము బాగులేకుండుటవలన కొంచెము యుద్ధము సం దాలస్యము కలుగగా జర్మను లా యవస్కందన ముపజయ మొందినదని ప్రకటించుచున్నారు. మ్యాజోప్రయండి బ్రిటిషు ఎరుగుకొలుసుగూర్చి జర్మను లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ఇది చాల చిన్నదాది. వైమానిక యుద్ధముల గూర్చి మాట్లాడుచు బులై 31-వ తేదీని వారిట్లు బలికిరి:—వాయు భారము బాగు లేకుండినను 18 మైళ్ల పొడవుగల యుద్ధరంగమునను మావిమానములకును శత్రు విమానములకును మాటికెక్కువగా యుద్ధములు జరిగాను. ఆదినమున ఇరువది వైమానిక యుద్ధముల కేమాత్రము తక్కువగా జరిగినవని జనరలు మారిసు గారు చెప్పు చున్నారు. “మా విమానములు జర్మను విమానాశ్రయములను 50 అడుగుల ఎత్తు నుండి పదునెండుడు పర్యాయము తెదిరించినవి. ఒక సందర్భమున నొక వైమానికుడొక యుద్ధరంగమున బండిని విడుమై శ్రవరకును వెనుకరిమెను. ఇద్దఱు ఉద్వ్యంకులకు దెబ్బలు తగిలెను. వైమానికాధికారము శాశ్వతముగ నుండునను నిశ్చయములేదు. ఇది లభించుటకు పూర్వము మేమునేక యుద్ధముల నొనరింపవలసియుండగలదు.”

చినా

పీకింగు, ఆగస్టు 9:—చినా దొరతనము వారికి రాజకీయ సలహాల సెనగ నియమింపబడిన డాక్టరు జి. ఇ. మారి సునుగారి కిద్దెనియమగు పుస్తకాలయమును బేరను ఇన్వోలే గారు రిఫ్ వేల పానుల నొసగి ఆ పుస్తకాలయమును కొనుక్కొని అది టాక్సియో కుమార్ల వేయబడును. దానికి మారిసు నారుమే శాశ్వతముగ నుండగలదు.

రుష్యా

జర్మను లింకను విజృంభించుట.

లండను, ఆగస్టు 9:—రుష్యను లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. పైపాటునకును, కేటరుగాల్కిని వాయవ్యమున నుండు శివీరములను శత్రువు లాక్రమించుకొనిరి. ఓయిటాజు కాసికోల మధ్య కొన్ని ప్రదేశములందు వారు రుమేనియనుల వెనుకకు తరిమిరి. ఫోక్లాని ప్రాంతమున శత్రువులు మమ్మింకను వెను దరుముచున్నారు.

రుష్యనుల తిరోగమనము.

లండను, ఆగస్టు 9:—గత కొలది దినము లందును రుష్యనుల తిరోగమనము అంతకు పూర్వముండు దానికంటె విశేషముగ తగ్గిపోయెను. ఇది రుష్యనుల బలాధిక్యతనున నని యే జెప్పు నవసరములేదు. జర్మనులు 90 మైళ్లు ముందునకేగిరి. ఇప్పుడు మరెయొక అయోమార్గమును జేరిరి. అందువలన సరఫరాలు కొత్తలములు మొదలగునవివచ్చుట ఆలస్యమయ్యెను.

రుమేనియా

రుమేనియా - యవస్కందనము.

లండను, ఆగస్టు 10:—మొదటనుకొన్న దానికంటె అతిదారుణముగ జనరలు వాక్ మ్యాకె సేనుగారు రుమేనియాలో పోస్టాని కు త్తరముఖముగ ముట్టడిని సల్పుచున్నారు. టెక్వాసిను మారసేన్ పంక్తివశము జేసికొనుటకు ఈ ముట్టడి జరుగు చున్నది. ఈపంక్తిని పోస్టాని కు త్తరముగనున్న ముఖ్యపంక్తిని సంబంధముకలదు. కొండలలోనున్న రషీ యా రుమేనియా సైన్యములకు ఈ పంక్తిచాల సౌకర్యముగనున్నది. గాలిటుజునుండి బ్యూనేవరకుకూడ ఈపంక్తి ఉపయోగముగ నున్నది. మ్యాకె సేనుసీగారింకను ముందుకేగిన టెక్వాసికె మారసేన్ పంక్తికి ప్రమాదమువాటిల్లును. రషీయారు రుమేనియా సైన్యముల వెనుకభాగమునకు కూడ అపాయము సంభవించును. ఈ సైన్యము ఇటీవల జయప్రదముగ పూట్నా నూజెట్జాముఖముగ ముందుకేగినది.

గ్రీసు

శత్రువిమానములపై బాంబులు కురియుట

లండను, ఆగస్టు 10:—సలోనికానుండి బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—బల్గేరియనులకు కూలకవై దొమ్మిసల్పు మా ఆశ్చ్యకదళములు బల్గేరియనులను వెనుకకు తొలగించినవి. లివునోవోదగ్గరనున్న విమానశాలపై బాంబులను బరపితిమి. పైనికుల ఆకోగ్యము ప్రతిదినము అభివృద్ధి గాంచుచున్నది. 1916 సం॥ కంటె రివ వంతు తక్కువ కోగులు వైద్యశాలయందు ఇచ్చుకులరు. పూర్వముకంటెవ్యాధిగ్రస్తులై మరణించిన వారి సంఖ్య 29 వంతు తక్కువగా నున్నది.

ఇన్ని సుగారి అధ్యక్షతక్రింద దొరతనమువారు ప్రయాణికి కమిటీ సెకదాని నేర్పజచిరి. క్లి మెంటు సింప్సను గార్డెక్ ప్రేజరు, వారిదాను విసంజీ, డబ్ల్యూ విల్సనుగార్లు సభ్యులుగ నియోగించబడిరి. వీరందరును దూదియంత్రాధికారుల నుండి వచ్చిన దరఖాస్తులను విచారించెదరు. ఇంకొక సంఘముకూడ నియమించ బడినది. దీనికికూడ ఇన్ని సుగారే అధ్యక్షుడు. సరుహుగ ప్రేజరు, జీ. ఎఫ్. జోన్సు, చిట్టిబాబు, ఎఫ్. జి. వాక్ బ్రూకు గార్లు సభ్యులుగ నియమించబడిరి. వీరు ఫ్లోరీలు, ఇంజనీరింగు ఎలెక్ట్రిక్ కర్మాలయముల గురించి దరియాత్తు చేసెదరు.

దొరతనమువారు; తిరుగుబాటులు.

పెక్రెస్సు, ఆగస్టు 8:—చేంబరయొక్క అసాధారణ సభలో పత్రికా నిబంధనల దూషించు “అపాజిషను” సభ్యుడు సభ్యుల యసమ్మతిని గూర్చుండవలసిన వాడయ్యెను. వ్యతిరేకవిమర్శనమునకు తావీయవలసినదే యని వాదించి వెని జలాసుగారు తిరుగుబాటుల దెచ్చుటకొరకు జరుగుప్రయత్నముల నన్నిటిని దొరతనమువారు రక్షుగ ద్రొక్క తీర్మానించినది పలికిరి. పార్లమెంటువారు సైనిక శాసనమున కియ్యకొనిరి.

నార్వే

క్రిస్టియానా, ఆగస్టు 9:—స్టాకుహోమువద్ద సమావేశము కావలసినదని ఐరోపా తటస్థ దేశీయు లందఱిని దొరతనమువా రాహ్వనింపగా అనుకూలముగా ప్రత్యుత్తరములు వచ్చెను. అమెరికా దేశము యుద్ధమున ప్రవేశించిన దానికి తటస్థ దేశీయులు మరింత దుస్థితికి వచ్చిన సంగతిని ముఖ్యముగ నచట చర్చింపబడును.

స్పెయిను

మాడ్రిడ్, ఆగస్టు 8:—రెయిల్వే సమ్మెకట్టును వైసలు చేయు నిమిత్త మొనర్పిన ప్రయత్నములన్నియు విఫలములయ్యెననియు, దొరతనమువారు వారి సేవల భరించెదరనియు అధికార రీత్యా ప్రకటింపబడెను.

జపాను

యుద్ధసాంవత్సరి కోత్సవము

టాక్సియో, ఆగస్టు 9:—మూడవ తేదీనాడు జార్జి చక్రవర్తిగా రంపిన సందేశమునకు జపాను చక్రవర్తిగా రిక్రింది ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. “యుద్ధకేళిపూరితములగు వివాదములకును, విశ్వాస ప్రకటనమునకును మనఃపూర్వకవందనములు. మీ విశ్వాసము రెండువిధముల సన్మానయోగ్యముగ నున్నది. అది సచుముగ నాయొక్కయు నా ప్రజలయొక్కయు అభిప్రాయములను వ్యక్తీకరించుచున్నది.” చక్రవర్తిగారు బ్రిటిషు దళముల దేవీప్రహసనగు ఫ్లోయమును, బ్రిటిషు ప్రజల వికమత్యమును, ఉన్నత ప్రయత్నమును, అనన్యసాధారణముగ శక్తిని ప్రశంసించిరి. మిత్రమండలివారి పరిపూర్ణ విజయ సుధిన మెంతయో దూరమున లేదని వారువ్యక్తీకరించిరి.

జర్మనీ

వర్తక నావికులు

ఆమస్టర్డు, ఆగస్టు 10:—“నార్వే యచ్చి ఎలిజామేటును జేయిటంగు” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. 45 ఏండ్లకు మించినట్టియు, పదియేడేండ్లకు తక్కువగా నుండునట్టియు నాకా ప్రయాణము చేయు వర్తకులను వారివారి దేశముల కిచ్చు వేయునట్లు ఆంగ్లో జర్మను సంఘము జరిగినవని హాంబర్గ్ వర్తక సంఘము వారికి ఛాన్సెలరు గారు తెలియజేసిరి. ఈయన్నులకు మధ్యనుండు వివిత్త వత్సరముల వారిని గూర్చి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు నడచుచున్నది.

లండను, ఆగస్టు 9:—టాసాననుండి ఇట్లు తంతివచ్చుచున్నది. జర్మను పోలీసువారు పెర్ హాన్సీ గారి యింటి మీద పడిరనియు, అతడు మరల దేశాభిమాన విరహితముగ రెయిచి స్టాగుసభలో మాట్లాడినవానికి నిర్బంధావాస శిక్షను విధించుచుని పైనికాధికారులు భయపెట్టి నట్లును ప్రీములు జయిటంగు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

టర్కీ

మెసపొటామియా యుద్ధము.

మెసపొటేమియా, ఆగస్టు 8:—వేదింపవలసిన సంగతులేవియులేవు. ఎండవేడిమి చాల ఎక్కువగా నున్నను శీతోష్ణస్థితులు ననుకూలముగ మారుచున్నవి.

లండను, ఆగస్టు 8:—మెసపొటేమియా యందలి నావిక సేనలనుగూర్చి చర్చించుచు నొక నివేదనమింతలోనే ప్రచురింపబడునని మెక్మే రేగాగారు ప్రజలకుందిరములో బలికిరి.

(—○—)

స్టాండర్డులో ఫిరంగుల యుద్ధము

లండను, ఆగస్టు 10:—స్టాండర్డులో విమానయుద్ధమును, ఫిరంగి యుద్ధమును జూడ మిత్రమండలివారు మరల యవస్కందనమును ప్రారంభించెదరని తెలియుచున్నది.

జర్మనుల యవస్కందనముగ పరిష్కరించుట.

లండను, ఆగస్టు 10:—స్టాండర్డు యుద్ధమునుబట్టి జర్మను గతి తేలగలదు. లిను, సముద్ర మధ్యమునున్న జర్మను స్థానములను బ్రిటిషువారు వైకొనుటచే ఆంగ్ల వైమానికులు జర్మనుల పారిశ్రామిక ఆశ్రయమును ధ్వంసము జేయుటకు చాల వీలుగనుండెను.

జర్మనుస్థానములను ముట్టడించుట.

లండను, ఆగస్టు 8:—లిండేకి నైరుతిగ జర్మనుస్థానముల ముట్టడించి కొంతవరకు ముందు కేగిన అధికారులు తెలపుచున్నారు. ఇరువీడుల వారలను ఘోరముగపోరిరి. జర్మనులు భయంకరముగ ప్రతియుద్ధ మొనర్పిరి. బ్రిటిషు వైంధవ ఆఫ్రికను సైనికులు అకుంఠితపరాక్రమముతోపోరిరి. ఇరుసైన్యముల వారికి గొప్పనష్టములు కలిగినది. మాసైన్యములు వశముజేసి కొన్న ప్రదేశములయందు బలముగ నిలబడిరి. తిరుగ ముందు కేగుటకు ప్రారంభించిరి.

అక్షర-రామమోహనుడు

— ౦౦౦ —

II

మొదటి వ్యాసమున జాతీయత విశ్వ జననీలయొక్క పరస్పర సంబంధమును కొంతవరకు చర్చించియుంటిని. దేశభిమానముగా భౌతికవయిన కొన్ని హద్దులలోపల నుండు దేశమునందే గౌరవ ప్రేమలు గలిగి ఆచట నివసించువారి తేమమునకై, బాటపడుట, లెక్కిన విషయముల నాకనము బ్రాహ్మమతము లేలాకో దేశభిమానమును ప్రశంసించుచుండును. తాము వలచినది రథయను ధర్మసాధనయొక్క సాటువు ననుసరించియో లేక దీనిని పాశ్చాత్యులు సహితము ఆదరించుటతో బ్రాహ్మసామాజికముల తమకుహినా విశ్వజనీతమున దేశభిమానమునై నునికొలుపక విడిచి పుట్టును. పాశ్చాత్యులను జాతీయతయను నెనభూతముపట్టి పాలార్చుచున్నదను రచించుని యభిప్రాయమునకు నే గొంతవరకు కరణములను గాని జాతీయతకన్నను దేశభిమానమే మహాయుద్ధముల కెక్కువకారణ మయ్యెనని చెప్పియుండినచో నే ప్రశంసించి యుండును. నిజమయిన దేశభిమానమును గాని జాతీయతనుగాని గౌరవించువాడు పరుల దేశభిమానమును జాతీయతను తప్పక గౌరవించును. స్వధర్మరక్షణమును గోరుదుము గనుకనే పరధనాపహరణమును నిరసించును. దేశభిమానమునకు ఆభయహస్తముది. జాతీయవాదులగు చిందులు ద్రోహులకుహినా విశ్వజనీతయొక్క నిజ స్వరూపమును గ్రహించుట మాత్రము దుర్లభము. దేశభిమానముయొక్క భావమేమి? పాశ్చాత్యులు అంగీకరించిన గనుక మనము ఒక భూభాగమునందే అభిమాన ముంచి లాంఛన దీర్చుకొనుటయో? దేశస్వాతంత్ర్యము వలని ఫలమేమి. రచించుదు పాశ్చాత్య జాతులు జాతీయపు టహంకారముచే పరుల స్వాతంత్ర్యముల గోల్పించి వారి జాతీయాదర్శముల నశింపజేసి తమ జాతీయాదర్శముల వారిచే బలాత్కారముగ ననుకరింప జేతురని చెప్పియుండిను. దీనిపట్టి జూడ రచించుదు తనతండ్రివలెనే జాతీయాదర్శములయందు కొంతగౌరవము గలవాడని తేలుచున్నది. పసిబాలురగు విద్యార్థులకు తమ మతమును గూర్చియు ఆదర్శములను గూర్చియు చరిత్రలనుగూర్చియు అజ్ఞానము. వారి యాదరణంతయు పాలకుల యాదర్శములు మతము చరిత్రముల నెడలనే. ఈ వై దేశికావరణమున బుట్టివెరిగిన యువజన సమాహము కొంతకాలములో మిడుతల దండువలె జయలు వెడలును. వీరిలో కొందఱు పూర్ణముగ వై దేశిక మతాచారముల నవలంబించుదు. మఱి కొందఱు రెంటికింజేడైన లేవడలై ఆకసంబున కెగిరి మహానా విశ్వజనీత నవలంబించుదు. అప్పటి నుండియు వారి కొక నూత్న దృష్టి లభ్యమగును. దేశీయాచారము లన్నియు విచ్చినవ్యక్తులములుగదోచును. దేశీయమతము నవలంబించుటకు హినా జాతీయత. పూర్వచారిత్రం ప్రశంసించుకొనిన నది మరభిమానము. పూర్వపురుషుల నెక్కువ గౌరవించుకొనిన నది సంకుచితభావము. బ్రాహ్మసామాజికులకు హైందవ చరిత్ర రామమోహనుల కాలమునుండియే ప్రారంభము. దీనికిం దాదాగ్గఱముగ వారి యాశ్రమములను కలకాలములు జూడుదు. రామమోహనాదుల చిత్రితములు వారి కుద్దముల నలంకరించును. శంకర వాల్మీకి రామచంద్ర త్రికృష్ణులు మృగములు. తమ విశ్వజనీతం జూపుటకై కావలయునెడల జీనులూధరు. పటుములు ప్రదర్శింపబడును. ఇట్టి నీరిస్థితి యంతయు కోచనియును. దైహిక నేమములలోని వికారయాపముల నెన్నిటియనను ఉపేక్షింపనగుం గాని ఈ భావవైరూప్యమును సహించుట దుష్కరము. దీనిం దార్చికయుక్తలమడు మఱియేమైన ననుడు. ఇంతకుట్టు నిశ్చయము.

అట్లని విశ్వజనీతకు విముఖులు గాగూడదు. విశ్వజనీతతేవిముఖుడైన వాడు హైందవ విజ్ఞానమునకే విముఖుడు. ఈ ప్రపంచమునందలి ప్రతి జాతీయము మహోత్సవముతో దేవు నూరేగించుకొనుచు విశ్వ జనీతకై బోవుచున్నది. సాగరసంగమం గోరు మహాప్రసంతులవలె ఈ జాతీయ ప్రవాహంబులు తమ నాగుంగలియు నినమేక శ్యాణదినము. మఱియు నది లోకకళ్యాణమే యగు. లోకమందలి జాతులన్నియు నప్పడే కళ్యాణముం బొందును. అన్నియు తోడి వెండ్రొకమా రైతే యగును.

దేశభిమానము యొక్కయు దేశీయ స్వాతంత్ర్యము యొక్కయు ఫలము జాతీయాదర్శముల బోషించుకొనుటయే. రచించుదు చెప్పినట్లు ప్రబలజాతులు దుర్బలజాతుల జాతీయాదర్శముల దిగమింగజూచును. జాతీయాదర్శముల పోష

ణమే ప్రధానఫలముగా గల దేశభిమానమును మాత్రము అంగీకరించి జాతీయతను పరిధి విస్తృతమనియు, మహినా జాతీయతయనియు బరిహసించుట విచిత్రముం జల్లించి బాట్టునుం దాచికొని నట్లగు. దేశమును, జాతీని, జాతీయ చిహ్నములను జాతీయమతమును జాతీయ మహాపురుషులను జాతీయాదర్శములను ఎక్కువగ గౌరవించుట పరిధి విస్తృతమైన యెడల లాంఛనము కొఱకో లేక జాతీయములని చీట్టించినం గాని నరుకు లమ్ముడు బోవను తలంపునతో వైకి ధరించిన నామమాత్రపు జాతీయా లేక మన్నిత్రుల కలము పోటులకు గురియైన జాతీయా మహినా విరుదమునకు దగిన దని ధర్మసాధని సాధించవలసి యున్నది. కనుక దేశభిమానమును, జాతీయతయు విశ్వజనీతతయు అనుష్ఠేయములే. ఇవి సక్రమమునం బోయినచో పరస్పర విరుద్ధములును లోక కంటకములును గావు. జాతీయత (Nationalism) అత్యుచిత్య గా విచుకొనకయే విశ్వజనీతత (Universalism) చేరవచ్చును. ప్రత్యేక వ్యక్తి హతయోగము ననుష్ఠించి ఆనభూతయై సంఘమునకు దూరుడై విశ్వజనీతతను బొందుట కంటె రాజయోగియై తన శిక్షలను వృద్ధి జేసికొని తన ధర్మము లాచరించుచు ముక్తిని బొందుటయే రాజమార్గము. అటులనే జాతీయ వ్యక్తియు సర్వ సన్యాసమును స్వీకరింపకయే జాతీయత వినుకక జాతీయసమాఖ్య (Federalism) అను రాజయోగమును ఆవలంబించి జాతీయ సాభాత్రము ద్వారా విశ్వజనీతతను బొందవలసి.

పూర్వము వివిధజాతులు ఒండొంటితో సంఘటన లేనప్పుడు సరిపోయెను గాని ఈ కాలమున విశ్వజనీతత మన కాదర్శముగాదా బ్రాహ్మసమాజము. హైందవ విశ్వజనీతతకుం దోడ్పడలేదా యనిచెప్పవచ్చు కృష్ణాపత్రిక యేమియో కొన్ని కేంద్రముల గూర్చి వ్రాసినది. ఆ కేంద్రముల గూర్చి చర్చింప నిట నవసరము లేదుగాని వివిధజాతుల భావసంయోగమును గూర్చి కొంత జెప్పవలసియున్నది. సమాన ప్రతిపత్తిగల వివిధజాతులు స్వతంత్రులగు వ్యక్తిపురుషుల వలెనే ఆస్మిన్వయము ఉత్తరువి. యముల గ్రహించి అభివృద్ధి బొందుట యెవ్వరుం గాదనరు. కాని ఈధర్మము స్వాతంత్ర్యముగల వ్యక్తిపురుషులకు వలెనే సమాన ప్రతిపత్తిగల జాతుల విషయముననే సత్ఫలము లీ యగలదు. తాము ఇతరుల వలన గ్రహించిన గుణములు స్వయం వరణముల గుట చేత వై నా జనాను దేశములును, నిగోపాలోని దేశములును వ్యక్తిత్వము గోల్పించి బాగుపడుచున్నవి. మనస్థితి యట్లుగాను, మన కన్యసంపర్కము స్వయంవరణమునగాక ఆ సమానముగను అనపేక్షితముగను సంభవించుటచేత తత్ఫలముగ బ్రాహ్మసమాజము విమర్శింపమైనది.

ఇట్టిగల విశ్వజనీతం గూర్చి ప్రాముఖ్యముగ బనిచేసిన యెవ్వరుమునుండెను. ఈ రెంటికిం బాలవరకు సామ్యముగలను. ఒకటి 16 వ శతాబ్దము యొక్క రెండవసగములో అక్షర రాజచంద్రుని యాస్థానమున బయలు వెడలెను. రెండవది 13 వ శతాబ్దాంతమునను 19 వ శతాబ్ద ప్రారంభమునను బుద్ధిశాలి యగు నొకవంక దేశ బాలునిచే నెలకొల్పబడెను. ఈ రెండు ఉద్యమములయొక్క ఆదర్శములిందుట్లవచ్చుగ వివరించబడును.

అక్షర ముమాయూను మరణానంతరము హైరంభానని సాయంబుచే హైందవ రాజ్యంబు వడసి దానిని నిస్తరింపజేసి స్వాధీనంబగు తనరాజ్యంబును స్థిరపరపగోరెను. ఆభాను నంశానంతరము బెరును మరల తాను హైందవులతో బోరి రాజ్యంబును పునఃస్థాపితముజేసికొనవలసివచ్చెను. రాజపుత్రులు మరల దలంపుటకు తరుణము వేచియుండిరి. అప్పటికి గొన్ని వందల సంవత్సరములనుండియు బాలించుచున్న హిందువులు వైదికముగనే పరిగణించుచుండిరి. హిందూమహమ్మదీయుల మతవైషమ్యములు దీర్చరానివై తోచె. అందుచే నక్షర హిందూమహమ్మదీయసమ్మేళనమే తనజీవితాదర్శముగ బెట్టుకొని యెను. దీనికి గారణము చాలవరకు రాజకీయమై యుండవచ్చును. కాని యీ ఇదనిష్ఠతని నిశ్చయింప నిష్పడు వలనవచ్చెను. ఈ చక్రవర్తికి దోడు పండితుంజుండును మహాకవియు నగు పేకుఫయిజీయును, రాజనీతి విశారదుండును బహు గ్రంథ రచనా ధారేయుండను ఆసమానప్రజ్ఞావంతుడును అబుల్ ఫజలును అను నీ సోదరదర్శియుంబు దలపడిరి. ఈ సోదరులు తమ తండ్రివలననే తమ యుదాగోదేశములు గ్రహించినట్లు చెలియవచ్చెడిని. ఈ మువ్వల మహామహులును హిందూ మహమ్మదీయ జాతీయ సమ్మేళనమునకుం గడంగిరి. ప్రతి శుక్రవారమును మత చర్చలు జరుగుచు వచ్చెను. ఫత్తిబాదునం గట్టింపబడిన ఆశ్రమమునకు హిందూ మహమ్మదీయ ఫారశీ క్రైస్తవ

మతములు రావింపబడి తమ మతంబుల గూర్చి యుపన్యాసంబుల నియ్యుచుండిరి. ఈ సభ లన్నిటియందును చక్రవర్తియే ఆగ్రాసనాధిపత్యము వహించుచుండెను. ఈ చర్చలు కొంతకాలము గడచినవెనుక నొక మాతన మత మేర్పరచబడెను. దీనిని గూర్చి పూర్ణముగ నిట వ్రాయ నవకాశము లేదు గాని చాలవరకు నిది ఆధునిక బ్రాహ్మ సమాజస్థితిని బోలియుండును. బైబిలునకు మాత్రము ప్రాముఖ్య మియబడలేదు. హిందువులనుండి యోగశాస్త్రమును గ్రహించెను. పారశీల కర్మ కాండ ముత్తమ మయినదిగ భావించి దానిని స్వీకరించెను. ఇట్లు వివిధమతములనుండి అనేక విషయముల సంపుటికరణము జేసి భగవద్భక్త మనుషేతో (Divine faith) నొక దానిని స్థాపించెను. హిందువుల విగ్రహారాధనము ఖురానులో ఖండింపబడిన తర్వాతి విగ్రహారాధనములలో జేరదనియు ఉపాసనాసాధన మనియు అబుల్ ఫజలు వ్రాసి యుండుటచే నది వీరిచే నిరసంపబడలేదని తోచుచున్నది. ఖురాను యొక్క పూర్వ వ్యాఖ్యాతలలో నొకరు నిట్లే వ్రాసినట్లు ఈ సంస్కర్తలు గోగినది వివిధముల గు వైషమ్యములు బోగొట్టి బ్రాత్రమును గుదుర్చుట గాదు. అబుల్ ఫజలు ఒక చోట “ఓ దేశవాసిం దువులు నిన్ను హిందువుల దేవాలయమున జూతురు. మహమ్మదీయులు మసీదులలో సందర్శింతురు. క్రైస్తవులును పాఠశాలను దను పవిత్ర చుదిరముల జూతురు. కాని నేను నిన్ను వీని యన్నిటి యందును జూచుచున్నాను.” అక్షర తనకై గట్టిం చుకొనిన అతినిశాలమైన సమాధి భవనమునకు నలుమూలలను హిందూ మహమ్మదీయ పారశీ క్రైస్తవ దేవాలయముల నిర్మించెను. సమాధి వీనికి మధ్యగతమై యుండెను. ఇతర సిద్ధాంతములవలన మాత్రమే గాక ఈ రెండువిషయములం బట్టి చూచినను వీరి మతముయొక్క మూలధర్మములు గ్రహింపనగు ఒక వృత్తములో కేంద్రమున నిలిచినవాడు వృత్తముయొక్క ప్రతిలేతమున సమానాంతరముగ నే చూడగలడు. అతనికన్నియు సమానాంతరములే. ఇదిజీవన్ముక్తి దృష్టిమతములన్నియు వృత్తములోనియంశములుగ భావించబడి విశ్వజనీతతయు కేంద్రమునుండి చూచుచుండినచో కేంద్రమునుండి అన్నియు సమానాంతరములేనుగుటచే మతముల కన్నిటికిని సాభాత్రమేర్పడును. కాని ఈబుద్ధిత్రయము తమస్థానమునుండియే అందరును చూడవలసినదందురు. వారిస్థానము బొందుటకు అందరు తమ మతముల విడువవలసినదని కోరిగాని విడిచి గమ్యస్థానమైన కేంద్రమును జేరుమార్గమును జూపరై, శరీరముల నాధారముగాగొని ముక్తిని సాధింపవలయునేగాని శరీరము విడిచింత మాత్రమున ఉపాధిగించి ముక్తిని ప్రకటనగునా? వివిధమతములు సమ్మేళనమై విశ్వజనీతతను బొందవలయునని కోరిక గాని జాతీయమోక్షమున కనుగుణ మార్గమును మాత్రము వారు చూచించలేదు. పండిత ప్రత్యేకవ్యక్తులకు ఇది సమాజ దృష్టియే గాని జాతీయవ్యక్తికి మాత్రముగాదు. ఈలోపమును శ్రీరామ మోహనుడు గ్రహించెను.

రామమోహనుడు కేంద్రస్థానమునుండి సర్వ మతములు సమానాంతరములని గ్రహించుటయే గాక జాతీయ వ్యక్తికి జాతీయ సాభాత్రమార్గమున విశ్వజనీతత మార్గము జూపించెను. జాతీసాంకర్యమును మత సాంకర్యమును గలిగించు నొక కలగూరగంపను స్పష్టించవలయునని ఆయన యుద్దేశము గాదు. ఎవరికిని ఆక్షేపణలేని స్థానమున ప్రాధానము జేయుట జాతీయ సాభాత్రమును మత సాభాత్రమును అలమరుచుకొను మార్గమని చెప్పి తన్మూలమున వైషమ్యముల బోగొట్టు విశ్వజనీతతకు నడవనెంచెను. హిందువులు తమ జాతీయత విడువవలయునని గాని మఱియొక మతమును జేరుటగాని వారి యుద్దేశమయినట్లు గన్పట్టుదు. దీనికిం దాదాగ్గఱము వారి జీవితమే. వివిధమతములలోని ముఖ్యభాగములను వారు ప్రశంసించినమాట వాస్తవము. అది తగినపనియని యెవరుండురు. ప్రతి మతమునందును సద్భావములు లేనిచో కోట్లకొలది జనులు వారిని తరణోపాయములుగ నేల గ్రహించుచు? మామ్యముల్లరు తాను భాసంతరికరించిన ప్రాచ్యమతిగ్రంథముల నెంతయో పొగడెను కాని ఆయన ఆరుగణాంతము క్రైస్తవదే. దోషక హావరు ఉపనిషత్తులు తనకు తారకములని చెప్పెను. కాని మతమున నతడు హిందువుడా? దివ్యజ్ఞానసమాజములు తమ ఇష్ట మతిములను విడువక మతసాభాత్రముద్వారా విశ్వజనీతతం జూడ గలిగిరి. రామమోహనుడును అగ్గుగువలె గాక జాతీయ వ్యక్తికి జాతీయాదర్శముల మూలమున విశ్వజనీతతంజూపగల్గెను. ప్రతిమతము నందును తరణోపాయములు గలవనియు మతవైషమ్యములకు గారణములలేవనియు గమ్యస్థాన మొక్కటి యనియు చాటి చెప్పెను.

వ్యవసాయ విద్య

ప్రజాసామాన్యమున వ్యాపింప జేయు విధానములు.

ఈవిషయమును గూర్చి తిరువాత్తూరులో వ్యవసాయ మునకు దైర్యేంద్రుగానున్న ఎన్. కుంజప్పిల్లై. ఎమ్. ఎ., బి. ఎస్. సి. పి. హెచ్. డి. గారు జూలై నెలలో కోయంబత్తూరున జరిగిన మదరాసు వ్యవసాయ విద్యార్థి సభలో నువ్వన సిందిరి.

ఇప్పుడు వ్యవసాయ విద్యార్థివృద్ధిని గాంచకలెనని ప్రభుత్వమునా కతివత్తూరలమానసమైయున్నారు. విరోపాఖం దమున వేధింపుచున్న మహాసంగ్రామమువలన బిట్టిపాపాప్రా జ్యమున నావారపదార్థములకు కఠినమైనట్టి, సామ్రాజ్య మందంతటను వ్యవసాయపరిశ్రమ నభివృద్ధి గావించి, యీ కీటకమును రూపుమాపుట ముఖ్యకర్తవ్యమని ఆంగ్ల రాజనీతి జ్ఞులభిప్రాయపడుచున్నారు. భారతదేశములోని సాధన సంపత్తులను వృద్ధిపొందించునట్లు సామ్రాజ్యభారము నంతయు యీ దేశము వహించగలవని నిశ్చయముగ జెప్పవచ్చును. కావున యీ విషయములో ఇండియా దౌరతనమువారు కూడ సామ్రా జ్య ప్రభుత్వమువారి ననుగమించి, దేశముయొక్క వ్యవసాయక పారిశ్రామిక, వాణిజ్యభివృద్ధికి యత్నములు సలుపుట సహ జము. ఈవిధముగ యుద్ధము ప్రారంభమైన తరువాత ప్రభు త్వమువారి ధనలేమి బాధింపుచున్నను ప్రయత్నములు జరుపవలయును. వ్యవసాయ శాఖల కమ్మడు ధనసహాయముజేయుటయు, దేశీయ పారిశ్రామికాభి వృద్ధికి తగిన సౌకర్యముల నగయుటకు హామీయు కమిషను యేర్పరచుటయు, హిందూదేశ వాణిజ్యభివృద్ధికి లండను నగరమున నొక కమిషనరును నూతనముగ నియమిం చుటయు, మున్నగు ప్రయత్నములచూడ, ప్రభుత్వమువారు భారతదేశ ఆధిపతికాభివృద్ధిని పెంపొందింపవలయునని ఆశ్చర్య తాపముతో కృషిసల్పుచున్నారని తెల్లరుగుచున్నది.

వ్యవసాయ విద్యార్థివిషయమునుగూర్చి యోచించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు 1916వ సంవత్సరమున సర్ క్లాడు హిల్లగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక సమావేశము గావించిరి. కాని యీ సభాతీర్మానములతో తృప్తిజెందక పోవుటచే, సిద్ధానంద్ అధికారులను, అనధికారులను గల యొక సభను మరల వీరు సమకూర్చిరి. దీనికిని క్లాడుహిల్లగారే అధ్యక్షులు. వ్యవసాయ విద్యనుగూర్చి చర్చజరిగినది. తీర్మానముల నేకము లామోదింప బడినవి. ఇందునుగూర్చి నేను కొంచెము ముచ్చటించెదను.

ఈ సభలో నొకముఖ్య విషయమై ప్రవలమగుచర్చ జరిగెను. ఇప్పుట్టున వ్యవసాయ విధానముల నిరూపించు క్రియారూపకమును బోధన మనవరమా, లేక వ్యవసాయవిద్య ముఖ్యమా అను సమస్యను గూర్చి వాద ప్రతివాదములు జరిగి నవి. అనేకులు క్రియారూపకమును బోధన మనవరమని అభి ప్రాయపడిరి. వ్యవసాయ దారులలో ననేకులు విద్యా విహీనులై యున్నట్టి యువ సభ్యున, వారిలకు నూతన విధానముల ననుసరించి వ్యవసాయమును చేయవలయునని వారల మనసులకు దోచుకొని బోధించుటకు క్రియారూపక బోధనమే అత్యుత్తమ మైనదని నాయభి ప్రాయము. ఇందు నూలమున వ్యవసాయవిద్యను పూర్తికర్తవ్యంపవలయునని నేను నుడువుట లేదు. బాలకవి విద్య నెసంగుట యత్ననరము. నూన్యులగు లైతుల కిప్పట్లు క్రియారూపక బోధనము ముఖ్యము. కావున ప్రభుత్వమువారు బాలురకు వ్యవసాయవిద్యను గఱపు మార్గముల నేర్పరచి తగినరీతిని యీ పరిశ్రమ నభివృద్ధి జేయగడంగ వలయును.

వ్రాసిరియునుటచే ఎక్కువ సమావరణీయములు. దీనింబట్టి రానుకూహనుడు లై బింసకు బ్రాహ్మసమాజమున నేనాన మిచ్చెనో తెలియవచ్చును.

ఏ గ్రంథములం దెట్టి గౌరవమున్ను వారి బంగారీ గీతములను బట్టిమాడగా నాయన ఏకేశ్వరోపాసకు డగు హిందువుని గాని ఏకేశ్వరోపాసకుడగు వేదాంతి యని గాని స్పష్టముగా జెప్పవచ్చునని వారి తీవ్రచరిత్రకు వ్రాసిన యొకరు వాకొనిరి.

ఆగ్గురును రానుకూహనుడును సహజమను నాప బాటుపడిరి. ఇంక నేయే సంస్కరణముల జేయ నుద్దేశించినో గాని వారిరువురును భోగము మేళముల యెడలను మద్యపాన విషయమునను విముఖులయినట్లు గానించును. రానుకూహనుడు మద్యపానము శాస్త్రీయ మయినదని వాదించి చట్టుగా నుపయోగించుచుండినట్లు చెలియుచున్నది. ఈ మహాసభావుల తీవ్రతములలో నీ కళంకలేతములను బాటింప నవసరము లేదు.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ.

అట్లయినదో హిందువులకు హైందవ జాతీయతామా లముననే విశ్వజనితము మార్గము నాపిన యెడల ఆయన ఏ మార్గ ములంబించెనని ప్రశ్నింప వచ్చును. ఆయన నూపిన మార్గ మున కాయన, జీవితమే తార్కాణమని నేనిదివరకే తెప్పియుం టిని. ఆయనయితో ప్రాముఖ్యములలో ఒక్క విగ్రహారాధనము నకు సంబంధించిన విషయముల దక్క ఇతర విషయముల మార్పు లంగీకరింపజేయలేదు. ఆయన బాల్యమున ఇప్పటి వరకు బాలురవలెనే రాజకీయ భాషయం దెక్కువ పరిచయము గలిగించుకొనుచు హిందువుల నేదాంత గ్రంథములు గాని ముక్తి సాధనా విధానములు గాని పరిశీలించుట కవకాశము లేని కాలముననే, ఖురానును జరుపుటచే తనబాల్యమున విగ్రహారాధనము నెడల గాధను యి న జై ముఖ్యమును భావించెను. ఈకుత్సిత యభిప్రాయములకే తలదండ్రులు నిర్ణయించి ఆయనను బాధించి ఇటు వెడలనడచుటచే నానిర్బంధములవలన బాల్యాభిప్రాయములు గట్టిపడి హిందవ్యశములయ్యెను. నెద్రవాదైతనువాత సహితము హిందూగ్రంథములును ఈయభిప్రాయముల నెలుపుచున్న వని యాపించుటకు ఉపనిషత్వాదగ్రంథములు వని భాసించికొనెదమని హిందువుల యొక్క వివిధములయిన ముక్తిసాధనోపాయములను అనుభవమునకు దెచ్చుకొని అసాధ్యములని గ్రహించి తిరస్కరింపలేదు. నూనూపుడియై త్రైపుతలకు బాధకరము గాని ముక్తిసాధన విధానమున తాను స్థాపించిన బ్రహ్మసభయందు నెలకొల్పి టచే అప్పుడును హిందువుల వివిధములగు ముక్తిసాధనముల బరిశీలించ ప్రసక్తి కలుగలేదు. నెద్రవాదైన వెనుక రాధామాధన విగ్రహమునకు ఒక్కపర్యాయము విధిలేక ననుస్మరించవలసినవాడయ్యెను చివరకరకును తన పట్టును మాత్రము విడువలేదు. వారు నూతన సాంప్రదాయమును స్థాపించక పోవుటచే వివిధవర్తములనాగు తనలోపముల సవరించుకొని తన నుతము లకలంబించుచు ముదవలసినదని వారి యభిప్రాయమైనట్లు చూపట్టిచూడదు. అందువలననే బ్రహ్మ సభయొక్క సభికులు సమాజ ప్రాధికమున మాత్రము ఎవరి కిని ఆక్షేపణ లేనిమాన్య మవలంబించుచు ఇతరగ్రంథముల తమ తమ మార్గముల బోవుచుండిరి. రానుకూహనులు యజ్ఞోపవీతమును ఆ మరణాంతమును విసర్జింపవలయుటయు గాయత్రీ మంత్రమును ముఖ్యయైన జప్యమంత్రముగా నియమించుటయు బ్రహ్మసభలో ఉపనిషత్తుల జదివి వ్యాఖ్యానము జేయుట ప్రధాన విధానముగా నేర్పబడెను. బ్రహ్మసభలో హైందవవతి మవలంబించని వారున్నట్లు గన్పట్టెను. ఒక త్రైపుత విద్యాలయములో జరుపుచుండిన హిందూవిద్యార్థి త్రైపుత మతిమును స్వీకరింపగా రానుకూహనుడు మిక్కిలి ఖేదించి హిందూ విద్యాలయముల లేని ముప్పునుం గనిపెట్టి ఎంతయో శ్రమపడి ధనమును గ్రూపుజేసి హిందూవిద్యాలయ మును స్థాపించెను. వివాహము మొదలగు సంస్కారములలో విధానమునుమార్చలేదు. ఆమెరికాదేశపు త్రైపుతలు కొందఱు హిందూలో త్రైపుతమతియును వ్యాపింపజేయుట వాంఛనియు" యని రానుకూహనుని ప్రశ్నింపగా ఆయన "ప్రతి జాతి (nation) లోను ప్రజమునకే భిన్నభేదము గలిగి యుండు మార్గవద్దనుండే వాడు ఏవ్రాజావిధానము నవలంబించి భగవంతుని ప్రార్థించినను నాకు గ్రాహ్యమేయని ప్రమాణపదముండుటచే నిది సహేతుకముగ నున్నదని నమ్ముచున్నానని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. ఇట్టి ఉద్ధిరమును బ్రాహ్మసామాజికు లెందరియగులలో వెదకవలసి యున్నది. త్రైపుతమతియును సక్రమముగా బోధించినయెడల జనులు వైతిక రాజకీయ విషయముల హగుపడుదురని చెప్పియుండుటచే త్రైపుతమతియెడ ఆయనకుగల అభిప్రాయము తేటపడగలదు. 1824 సంవత్సరములో కొందఱు త్రైపుతలు హిందువులను త్రైపుతమతియలో గలుపుట సాధ్యమగునాయను ప్రశ్న క్రిందియు ప్రమిచ్చెను. "కాదు, ప్రస్తుత స్థితిలనుబట్టి క్రైస్తవమతియొక్క విశాఖలోను హిందువులను గలుపుట మానవులకు సాధ్యముగాదు. లై బింస దేశభావలోనికి చూపుకొందున లాభములేక పోగా మిగుల నష్టమే కలుగును. నాయు యుద్ధములు సాహసములుగ గన్పట్టునెని సహేతుకముగ యుండుచు వేయవలెను."

ఈయొక ఉద్ధరములో గానుకూహను లిట్లు వ్రాసిరి. "నూరకుత్త అమోఘకాలంలోని త్రైపుతవతియందే హిందువులు ఉపనిషత్తుల కారణం వల్లనే దేశభావించుచున్నారు. ఇప్పటి హిందువులనుతావారులు గావించుభివృద్ధికి దగినవిగావు. బాల్యాభివృద్ధిచే జనులు దేశభావములేక యున్నారు.

వైదేప్పిన విషయములు పాశ్చాత్యదేశములకు వెళ్ళిన కనువాత అచ్చటి విషయముల రానుకూహనుడు పరిశీలించి

దేశమున విద్య విరివిగ వ్యాపించుచున్నది. విద్యార్థులందఱును పరీక్షలకు చదివి, పట్టుములనంది, ప్రభుత్వోద్యోగముల జేయవలయుననెడి ఆశలు పెట్టుకొని, తుట్టుకుదకు నిరాశ నంది అసంతృప్తులగుచున్నారు. వీరికి తగిన యుద్యోగములు కానరావు. కావున వీరిట్టి విద్యకుం దుత్తీర్ణులై తమ శీవనాధారముగు వ్యవసాయమును నిరసనభావముతో తిలకింపుచున్నారు. అందుచే వీరార్థించిన విద్య వీరలకు జీవనమున సహకారకముగ నుండుటకై వీరల కొసంగు విద్యావిధానములలో వ్యవసాయవిద్య ప్రాముఖ్యము నందవలయును.

వ్యవసాయ విద్యను ప్రజా సామాన్యమున వ్యాపింప జేయుటెట్లు? ఈ విషయమై సిద్ధానంద్ జరిగిన సభలో తీర్మానము లంత తృప్తికరముగ లేవు. ప్రతి రాష్ట్రమునను శాస్త్రానుసరణముగు వ్యవసాయ విద్యా బోధకమున కొక్కొక పాఠశాల స్థాపింప వలయునని యు కొన్నిపట్లలలో క్రియారూపకముగ వ్యవసాయ సాధనముల బోధించు చోట్ల మండలమున కొక్క పాఠశాలను నెలకొల్పి వలయుననియు ఆ సభా తీర్మాన సారాంశము. ఈ విధమగు పాఠశాలల సంఖ్య యిది స్వల్పముగ నున్నది. ఇందులకు తగిన ధనమును, ఉపాధ్యాయులును లేరని ప్రభుత్వము వారు నుడువుచును. కాని, ధనమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారి విషయములలో మిత వ్యయము జేసినయెడల, అందులో మిగిలిన సాము వ్యవసాయ పాఠశాలల నిర్మించుటకు సరి పోవును ఇక ఉపాధ్యాయుల గూర్చి యోచింతము. ఇప్పుడు దేశమున కొన్ని వ్యవసాయక శాఖలకులవు. సిద్ధా తీర్మానము ననుసరించి రాష్ట్రమున కొక్కొక కళాశాల ప్రతిష్ఠాపితము కాబోవుచున్నది. కళాశాలా విద్యార్థులలో కొందఱు రెండు వత్సరములును, కొందఱు నాలుగు వత్సరములును విద్య నభ్యసించెదరు. ప్రస్తుతము వ్యవసాయ విద్య నభ్యసించినవారి నందరిని వ్యవసాయ శాఖలోనికి ప్రభుత్వమువారు తీసికొనుచున్నారు. ఈ పద్ధతి మంచిది కాదు. నాలుగు వత్సరములు విద్య నభ్యసించిన వారలను వ్యవసాయ శాఖలో నియమించి, రెండు వత్సరములు విద్య గఱచినవారిని యుపాధ్యాయులగుగా నుంచుట మంచిది. మరియు విద్యార్థుల సంఖ్య 40 మంది వరకును హెచ్చింపవచ్చును. ఈ విధముగ నేర్పాటులు గావించబడిన యెడల వ్యవసాయ పాఠశాలలలో నుపాధ్యాయులు లేమి లోలగిపోవును.

వ్యవసాయ విద్య నభ్యసించుటకు స్కూలుమైనలు పరీక్షలలో కృతార్థులైనవారల రావించి, వారలకు తగిన వసతులు నేర్పబడిన వ్యవసాయవిద్య యెంతయు నభివృద్ధి గాంచునని నిస్సందేహముగ జెప్పవచ్చును.

ఈ విధముగ వ్యవసాయ విద్యార్థివృద్ధికి మౌనిహోధకములు రూపుమామును. ఈపాఠశాలలలో నాలుగవతరగతిలో కృతార్థులై, పదిరెండు వత్సరములకు మించినవయసుగల విద్యార్థులనే జేరుకొనవలెను. వీరలు తమ మాతృభాషలో బాగుగ చదువుట, వ్రాయుట, అందలి అర్థము గ్రహించుట, మున్నగు విషయములు బాగుగ నెఱుంగవలయును. ఈ పాఠశాలలలో విద్యను మాతృభాషామూలకముగ నొసంగుట ముఖ్యము. ప్రతి పాఠశాలకును 5 ఎకరముల భూమియుండవలెను. దీనిని విద్యార్థులకు భాగించి క్రియారూపకముగ వారికివ్యవసాయవిషయములను బోధ గావించుచుండవలయును. ఉదయమునను, సాయంకాలమునను రెండు గంటలు వీరు పాఠములో పని చేయవలెను. దినమునకు మూడు, నాలుగు గంటల కాలము వీరు పాఠముల నేర్చుకొనవలెను. కాని, వీరు పుస్తక పఠనముతోడనే తృప్తి నందరాదు. ఉపాధ్యాయులు పాఠముల జదివి, బాలురకు సుబోధకము గావించవలెను గాని, బాలురచే పాఠముల వల్ల చేయింపరాదు. ప్రతివిద్యార్థియు కనీసము రెండు వత్సరములు విద్య నభ్యసించవలెను.

బొంబాయి రాజధానిలోనున్న లోనీ వ్యవసాయ పాఠశాల ననుసరించి నేనీ విషయములను జదివెదని. కాని ఆపాఠశాలలో విద్యార్థులకు భోజన సౌకర్యములను ప్రభుత్వమువారే యుచితముగ నేర్పరచియున్నారు. కాని నేను చెప్పిన దేమన విద్యార్థులకు మధ్యాహ్న భోజనము మాత్ర మొసంగి, తరువాత వారిని గృహములకు పంపిజేయుటవలన విశేష ధన వ్యయముకలుగదు. లోనీ పాఠశాల కమితముగ ధనవ్యయమగుచున్నది. కావున స్వల్పమగు ధన వ్యయముతో వ్యయసాయ పాఠశాలల నడుపవలసిన విధానములను నాకు తోచిన రీతిని గూతొ నుడివితిని.

అద్భుతనివారిణి.

126

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి
ఎలెక్ట్రో లాస్క్ సెల్యు

ఇది బలహీను
లకును నీరసు
లకును మందు.
నిద్ర తరుండు
ట, భూపకము
తక్కువగను,
మెదడు బిమ్మ
గా నుండుట,

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చుతేకుండుట, నిస్సత్తువ, బలహీనము,
ఆయాసము, శుక్లస్వప్నము, విద్యాధులకు, ఉపాధ్యాయులకు గురుసాలకు వర్తకులకు, చునోవ్యాధులకు, మొద
లగు వారికి ప్రత్యేకమైనందు; బలమును గలిగించును. అనేక
వేలమంది ఇందుచలన శాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే
ఒక బుడ్డిని కొని చానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1.కి రూ. 1-4-0

40 " " " 2 0-0

సవీరము' ప రి మ శ ద్ర వ్య ము ల గా జ సవీరము!!

ఆటో డిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆటోర్వ
వాసనయును కలదు. ఆటోకహార్ సారాయి మొదలగువాటి
యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. కేతిగుడ్డలో గాని చొ
క్కాయ వైదగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన
వనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన వాసనను ఆసు
భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే
వేనియండినా యీ ఆటోడిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధా
న్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.

వెల 1/2 ద్రాము బుడ్డి 1.కి రూ. 0.8-0 } వి.పి. చార్జి
,, 1 ద్రాము బుడ్డి 1.కి ,, 0.12-0 } రూ. 0.4-0
,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1.కి ,, 2.0-0 } ప్రత్యేకము

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని.

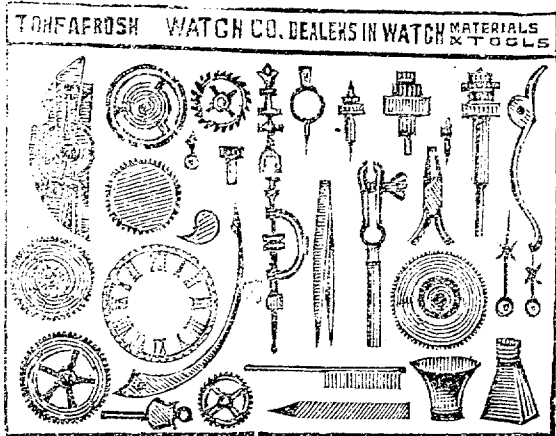
నెం 155, జుహూపూసీదు వీధి, బొంబాయి.

మద్రాసు యేజంటు:- మెహతా ఫురమోత్తం మూర్తి

వైవాసజారు రోడ్, మదరాసు

క్యాటలాగు

ఉచితముగా పంపబడును.

అర్థములు	ర.ఆ.పై	(గోసు 1.కి)
" రైల్వే	3.0-0	"
" ఇక్స్ ప్లోడ్	2.0-0	"
" హార్టింగు	2.8-0	"
" రాస్కోపు	5.0-0	"
" తేడి	3.4-0	"
" రిస్టు	3.8-0	"
" రాస్కోపు చిన్నది	5.8-0	"

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY.
(881) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్యములు
బంకజాలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
నెరిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా
ముగా పోస్టుచార్జియు మేమేభరించి పంపుచున్నాము.
వెంటనే వ్రాయుడు.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆతంకర్షిగ జ్యోషధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు

శారదాంబ

ఇది శ్రీ భర్తాదేవి యను నాటకము.
సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ
మిందజూపబడినది. అందరును జదివి తీర
వలయును. వెల 4 అ.కాలు. పోస్టేజి వేరు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
7, తింబిశెట్టి వీధి, మదరాసు.

క్రికెట్ గోపాలకృష్ణ గోకతేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1.కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము

పోస్టు శాఖ 212, మదరాసు.

అమృతాంజనము డిపో వారి

దివ్య ష ధ ము లు.

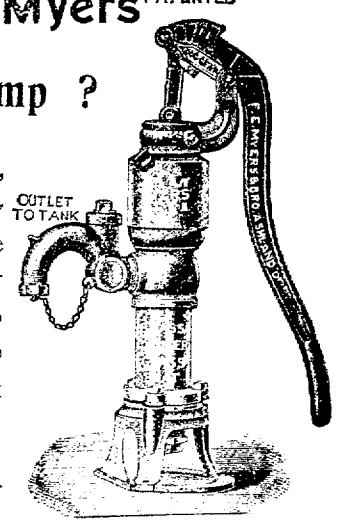
	ర.ఆ.
దంతిమార్జము పండ్లుతోముటకు ...	0.2
జీర్ణసాయము మాత్రలు అశీర్ణమునకు	1.4
దంతిశుభలహరి పండ్లుపోటుకు ...	0.8
వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి ...	1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1.కి ...	0.12
మూలశంకు తైలము డబ్బి 1.కి ...	0.12
తేలుమందు కేలుకాటుకు సీసా 1.కి...	0.8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలరామాత్రలు వాంతిభేదులకు ...	0.6
గజ్జికీ తైలము గజ్జిచీదలకు డబ్బి 1.కి...	0.8
వాముకర్పూరము సీసా 1.కి ..	0.6
శేలకు మందు సీసా 1.కి ...	0.4
తామర తైలము; తామర, శీటకు ...	0.4
కుష్మకు తైలము డబ్బి 1.కి ...	0.4
సురతిద్రావకము సీసా 1.కి ...	1.0
కఫహరి శీతగట్టు దగ్గులకు ...	1.4
కఫహరిమార్జం ఉబ్బసములకుడబ్బి 1.కి	0.8
వాయువుపోట్లకు మందు	1.0

కేర్లూగు ఉచితము. *
సోమిభర్తలు చేయు.

	ర.ఆ.
మోహినీతైలము వెండ్రుకలు వెరుగుటకు	0.12
రోమహరి వెండ్రుకలు ఉడుటకు ...	0.0
ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1.కి ...	1.8
కస్తూరిమాత్రలు వెద్దని, మంచినది 50-కి	0.10
సుఖభోగి మాత్రలు	1.0
సుఖభోగి తైలము పుండ్లకు	1.0
విరేచనములకుమాత్రలు డబ్బి 1.కి ...	0.8
గ్రహణి మాత్రలు డబ్బి 1.కి ...	0.8
శిరోవేదన మాత్రలు తలనొప్పిలకు...	0.12
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.8
శీగ్రు ద్రావకము సీసా 1.కి ...	1.0
కుసుమారి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు	1.0
చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.6
నుందరితైలము, ముఖకాంతికి	0.8
పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు	0.6
కర్ణశుభలహరి చెవిపోటుకు	0.6
జ్వాలాబి మాత్రలు వలబద్ధమునకు	0.8
జంతువాతహరి ఎముకలకు	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.

What is a Myers PATENTED Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

K. B. Joshi & Co.,
32, Hornby Road Fort Bombay.

పవనమయినది. ఓటోపరస్టా 490

ఇది నూతనమైన గొప్పవాసనగలది. స్పిరిట్ సంబంధము లేనిది శ్రేష్టమైన పుష్పము యొక్క సత్తువతో చేయబడినది. ఒక జొట్టు వస్త్రమువలన తగిన వాసన వదలక యుండును. ఇతర వాసనల వలెగాదు. మనోహరమును కలిగించు నది. ఒకతూరి నెప్పించి చూచిన నిజమును వెలగ గలదు.

1/2 డ్రాము బుడ్డి 2-0-0
1 ద్రాము ,, 0-12-0
1/2 ద్రాము ,, 0-8-0

భర బుడ్డి 1-కి రూ. 1.0-0 సాంస్క్రిక్ 0.0-8

ఏజెంట్లు కావలయును: తాము చెల్లించగలిగిన ధరావతు తెలియపరచినచో ధరభాగ్తు చేయబడును.

ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.
ఏ వరస్టాక్ పెర్మ్యూనురీ కో,
నెం 1, వైకోని, బొంబాయి నెంబరు 8.

301 పాశ్యపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రల విప్పుడైనను పరికింపును.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయింపబడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సిబోక్, మలియన్, గోవా, ఫీజి, బెరెండ్, కుష్టాస్త్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాంతమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయహర" కస్తూరి మాత్రల సీసా మీయింట నున్న సెడల, మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిశ్చించి, మొల వెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీరము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధము, దగ్గు, నెజుమనోషి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటిమండి గలుగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంతముతో నేకవే వాక్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

రిజప్టరైన యీవ్యాపార గురువులు, ప్రతి సీసా మందును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

వైద్యశాలలో ననేకవిధము లగునట్టియు సుపయోగకరములగు కర్మాటక మూలికలనుండియు యావధములను తయారు చేయుచుండురు."

అనుసానపత్రము, ప్రతినీసాతో నూడి యుండును. 260మాత్రలున్న సీసా 4 అ.కాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల నోకసారి తెప్పించికొనినటాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-3-0
12. సీసాలాకసారి కొనిన 2-12-0
25. సీసాలాకసారి గొనిన 5-0-0
సమస్తరోగములకు మానద్ర ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు వారకును.

విలాసము:- శ్రీ సీతా రాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

<p>మలబద్ధమునకు మంచిమందు.</p> <p>క రో లా.</p> <p>వాసనలేదు, ఏరుచితేదు, వాసనలేదు, పులితేపురాదు, భేదము గావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గల అయ్యేలాగున గర్భ శోధన గావించును.</p> <p>½ పౌన్, 1 పౌన్ సీసాలు సీసా 1-కి వెల రూ. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రీ జరు గారి</p> <p>లీవరు టానిక్.</p> <p>వైద్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అశ్మికి, చెడిన కారణమువలన గలుగు బాధలకును, అలవతికును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>సీసా వెల రూ. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హ ట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను పెండ్లుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సాల్ఫ్యూరస్ టై పెట్టె 1-కి రూ. 2-0-0.</p>
--	---	--

<p>W. E. SMITH & Co., Ltd</p> <p>Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.</p>	<p>డబ్లియం. ఇ. స్మిత్ అండు కో., (లిమిటెడ్)</p> <p>మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు మదరాసు</p>
--	---

మందులు గోరునప్పుడు యీప్రతిక వేరును దాహరించ గోరెద

368

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు విరాకరించినచో కోర్టుమూలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి హృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవించును.

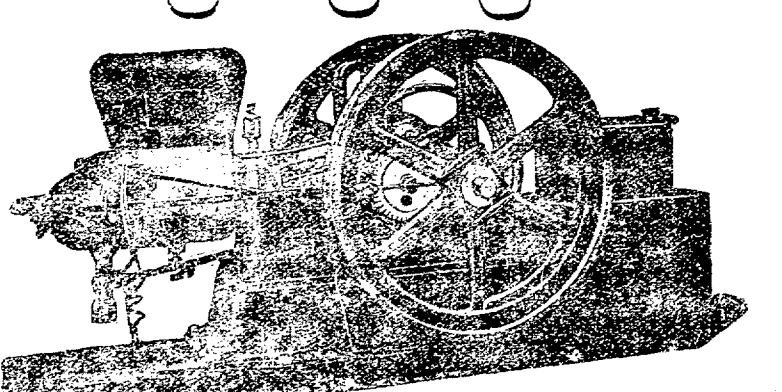
ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతువుకలుగును, స్వప్నస్థితిము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ పులవిసర్జన మగును. సాలామిసిరిలనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాందహార్ జేశములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినటవలన మనదేశపు 4 గురు మనస్సుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపానప్రతిక పార్కులతో పంపబడును.

16 తులాలు డబ్బీ వెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

“ఆమెక్ కో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును.

ఈ యంత్రము నడపుటను సీపిల్లవాడు అయిదునిముసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్ర సహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయుపబడినది. పంపులను, రంపపు యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చయంత్రములను మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలడు.

కెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6 టి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మా వద్ద స్టాక్లో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. వెలులు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయుడు.

బెన్ట్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్లు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
పోస్టుబాకు నెం. 63 మదరాసు

827

అమృతాంజనము

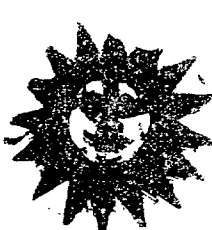
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల బారిదోలును. వాయువుపోట్ల పోగొట్టును. వనమూలికలచే హిందూదేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. అమృతాంజనము, డి.పి. బొంబయి అండ్ మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనుహరు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరన్నాకొకప్పుడు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

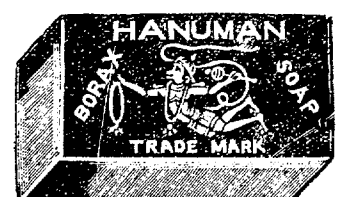
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(58) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి

హెచ్.టి. మహమ్మద్ అండు కో,
[728] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రమయిన మంచినస్తువులు వీరుబహుచవుకగ సప్లయిచేతురు. ఒకసారి ఆర్డరు ఇచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

మోహిని టేలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. పెండ్లుకలు రాలకుండును. పెండ్లుకలు నునుపు చేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12 0 అమృతాంజనం డి.పి. 6. తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

హనుమాన్ బోరక్కు సబ్బు.

దీనియందు సంతతి కుల్యములగు నస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లిసంబంధముగు పుండ్లు, దురద, గజ్జ, పొడలు మొదలగు చర్మ వ్యాధులు అత్యశ్చర్యముగాబాగుగును. చర్మమునకు మృదుత్వమును, నునుపును, నాణెముయిచ్చును. అన్నిచోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతిబిళ్ల మా హనుమాన్ గుర్తు జాగ్రత్తగా గమనింపుడు. (751) రంగనాథం కెట్టి అండు బ్రదర్సు, మదరాసు.